# ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (tretia rozšírená komora)

z 21. mája 2010 *

V spojených veciach T-425/04, T-444/04, T-450/04 a T-456/04,

**Francúzska republika,** v zastúpení: pôvodne G. de Bergues, R. Abraham a S. Ramet, neskôr E. Belliard, G. de Bergues a S. Ramet, a napokon E. Belliard, G. de Bergues, A.-L. Vendrolini a J.-C. Niollet, splnomocnení zástupcovia,

žalobkyňa vo veci T-425/04,

**France Télécom SA,** so sídlom v Paríži (Francúzsko), v zastúpení: pôvodne A. Gosset-Grainville a S. Hautbourg, neskôr S. Hautbourg, advokáti,

žalobkyňa vo veci T-444/04,

* Jazyk konania: francúzština.

**Bouygues SA,** so sídlom v Paríži,

**Bouygues Télécom SA,** so sídlom v Boulogne-Billancourt (Francúzsko),

v zastúpení: J. Vogel, F. Sureau, D. Théophile a J. Blouet Gaillard, advokáti,

žalobkyne vo veci T-450/04,

**Association française des opérateurs de réseaux et services de télécommunications (AFORS Télécom)**, so sídlom v Paríži, v zastúpení: O. Fréget, F. Herrenschmidt, M. Struys a L. Eskenazi, advokáti,

žalobkyňa vo veci T-456/04,

proti

**Európskej komisii,** v zastúpení: pôvodne C. Giolito a J. Buendía Sierra, neskôr C. Giolito a D. Grespan, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorú v konaní podporujú:

**Francúzska republika,** v zastúpení: vo veci T-450/04 E. Belliard, G. de Bergues, A.-L. Vendrolini a J.-C. Niollet a vo veci T-456/04 G. de Bergues, splnomocnení zástupcovia,

vedľajší účastník konania vo veciach T-450/04 a T-456/04,

**Bouygues SA,** so sídlom v Paríži,

a

**Bouygues Télécom SA,** so sídlom v Boulogne-Billancourt,

v zastúpení: J. Vogel, F. Sureau, D. Théophile a J. Blouet Gaillard, advokáti,

vedľajší účastníci konania vo veci T-444/04,

**France Télécom SA,** so sídlom v Paríži, v zastúpení: pôvodne A. Gosset-Grainville a S. Hautbourg, neskôr S. Hautbourg, advokáti,

vedľajší účastník konania vo veciach T-450/04 a T-456/04,

ktorých predmetom sú návrhy na zrušenie rozhodnutia Komisie 2006/621/ES z 2. augusta 2004 o štátnej podpore, ktorú Francúzsko poskytlo spoločnosti France Télécom (Ú. v. EÚ L 257, s. 11),

VŠEOBECNÝ SÚD (tretia rozšírená komora),

v zložení: predseda komory J. Azizi (spravodajca), sudcovia E. Cremona, I. Labucka, S. Frimodt Nielsen a K. O'Higgins,

tajomník: E. Coulon,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 21. apríla 2009,

vyhlásil tento

**Rozsudok**

**Okolnosti predchádzajúce sporu**

I — *Finančná situácia spoločnosti France Télécom od roku 2001 do roku 2004*

1 Až do roku 1990 spadala činnosť spoločnosti France Télécom SA (ďalej len „FT") pod riaditeľstvo francúzskeho ministerstva pôšt a telekomunikácií. FT bola v roku 1991

založená ako verejnoprávna právnická osoba a od 31. decembra 1996 má postavenie akciovej spoločnosti. Od októbra 1997 je FT kótovaná na burze. V čase prijatia rozhodnutia, ktoré je predmetom tohto sporu, vyvíjala FT aktívnu činnosť v oblasti dodávky sietí a poskytovania telekomunikačných služieb hlavne vo Francúzsku, predovšetkým v odvetví fixných hlasových liniek, ako aj v odvetví mobilných telefónov, internetu, dátových a iných služieb z oblasti informatiky prostredníctvom svojich dcérskych spoločností Orange, Wanadoo a Equant. V roku 2002 účasť Francúzskej republiky na základnom imaní FT dosahovala 56,54 %.

2 Dňa 31. decembra 2001 FT vo zverejnení ročnej účtovej závierky za rok 2001 uviedla čisté zadĺženie vo výške 63,5 miliardy eur a stratu vo výške 8,3 miliardy eur.

3 K 30. júnu 2002 dosahovalo čisté zadĺženie spoločnosti FT výšku 69,69 miliardy eur, z toho dlh na dlhopisoch so splatnosťou v rokoch 2003 až 2005 predstavoval 48,9 miliárd eur. Tento dlh na dlhopisoch sa vytvoril predovšetkým v dôsledku nákupov, ktoré FT uskutočnila od roku 1999 s cieľom rozvíjať svoje činnosti v odvetví mobilných telefónov, a to odkúpením britského operátora Orange a nadobudnutím časti základného imania nemeckého operátora Mobilcom.

4 Vzhľadom na finančnú situáciu spoločnosti FT francúzsky minister hospodárstva, financií a priemyslu (ďalej len „minister hospodárstva“) v rozhovore uverejnenom 12. júla 2002 v denníku *Les Echos* (ďalej len „vyhlásenie z 12. júla 2002“) vyhlásil:

„Sme väčšinovým akcionárom s 55 % základného imania… Štát, ktorý je akcionárom, sa bude správať ako uvedomelý investor [obozretný investor – *neoficiálny preklad*] a keby [FT] mala ťažkosti, urobili by sme adekvátne opatrenia… Opakujem, keby [FT]

mala finančné ťažkosti, čo v súčasnosti nie je aktuálne, štát by urobil opatrenia nutné na ich vyriešenie. Oživujete povesti o zvýšení imania… Nie, istotne nie! Iba tvrdím, že v príhodnom okamihu urobíme adekvátne opatrenia. Ak to bude potrebné…“

5 Podľa polročného finančného výkazu zverejneného 12. septembra 2002, obrat spoločnosti FT vykazoval vzrast o 10 % v porovnaní s rovnakým posudzovaným obdobím v roku 2001, pričom prevádzkový zisk pred započítaním amortizácie (ďalej len „Ebitda“) predstavoval 6,87 miliardy eur, teda vzrast o 13,3 % podľa existujúcich údajov a o 9,8 % podľa približných údajov, a zisk z operácií predstavoval 3,18 miliardy eur s nárastom podľa približných údajov o 15 %. Zisk po odpočítaní finančných nákladov (1,75 miliardy eur), avšak ešte pred započítaním daní, akcií a menšinových podielov, okrem mimoriadnych položiek, bol 718 miliónov eur oproti 271 miliónom k 30. júnu 2001. Voľný prevádzkový tok peňažných prostriedkov predstavoval 3,6 miliardy eur s nárastom o 15 % v porovnaní s prvým polrokom 2001. FT v tom istom čase potvrdila, že jej vlastné imanie sa k 30. júnu 2002 dostalo do záporu vo výške 440 miliónov eur.

6 Dňa 12. septembra 2002 francúzske orgány zverejnili, že prijali demisiu predsedu predstavenstva a generálneho riaditeľa FT (ďalej len „bývalý PPGR FT“).

7 Vo svojej tlačovej správe o finančnej situácii FT z 13. septembra 2002, francúzske orgány vyhlásili:

„Po mimoriadnych stratách konštatovaných v prvom polroku naráža [FT] na problém nedostatku vlastného imania. Takáto finančná situácia oslabuje potenciál [FT]. [Francúzska] vláda je teda odhodlaná prevziať svoju zodpovednosť v plnom rozsahu…

Berúc do úvahy novú situáciu vzniknutú následkom výrazného zhoršenia stavu účtov, [bývalý PPGR FT] navrhol [francúzskej] vláde svoje odstúpenie, pričom vláda s tým súhlasila. Odstúpenie nadobudne účinnosť na zasadnutí predstavenstva, ktoré sa bude konať v najbližších týždňoch a počas ktorého bude predstavený nový predseda predstavenstva… Nový predseda bezodkladne navrhne predstavenstvu plán oživenia účtov, ktorý by umožnil oddlženie [FT] a obnovu [jej] finančnej štruktúry so zreteľom na strategické ciele. [Francúzsky] štát podporí [FT] pri realizácii tohto plánu a prispeje k veľmi výraznému zvýšeniu vlastného imania [FT] v časovom rozpätí a za podmienok, ktoré sa určia so zreteľom na trhové podmienky. Od tohto okamihu urobí [Francúzsky] štát v prípade potreby opatrenia, ktoré [FT] umožnia vyhnúť sa akémukoľvek problému s financovaním…“

8 Nový predseda predstavenstva a generálny riaditeľ FT bol vymenovaný 2. októbra 2002 (ďalej len „nový PPGR FT“). Tlačová správa, ktorá o tomto vymenovaní informovala, znie:

„Na základe návrhu predstavenstva [FT] sa Rada ministrov rozhodla vymenovať… [nového PPGR FT]. Nový predseda ihneď zabezpečí výkon auditu [FT], ktorého výsledky budú predstavenstvu oznámené v nadchádzajúcich týždňoch a z ktorého bude vychádzať plán finančného oživenia a strategického rozvoja na zníženie dlhu [FT] so zreteľom na jej strategické ciele. V tomto ohľade získa [nový PPGR FT] podporu akcionára štátu, ktorý je pripravený prevziať svoju zodpovednosť v plnom rozsahu. [Francúzsky] štát poskytne pomoc pri realizácii akcií na oživenie a prispeje k zvýšeniu vlastného imania [FT] podľa pravidiel, ktoré sa určia v úzkej spolupráci s predsedom predstavenstva [FT] a predstavenstvom. Ako už bolo uvedené, [Francúzsky] štát urobí v medziobdobí opatrenia, ktoré [FT] umožnia vyhnúť sa akémukoľvek problému s financovaním.“

9 Dňa 19. novembra 2002 francúzske orgány zaslali Komisii „oznámenie“, ktoré jednak opisuje aktuálnu finančnú situáciu FT zdôrazňujúc, že „jej operačné výkony sú výborne“ a jednak informuje o ich úmysle zúčastniť sa na obnovení kapitálu FT za trhových podmienok, pričom vysvetľujú, akým spôsobom prispejú k realizácii plánu oživenia FT. V tomto oznámení francúzske orgány najmä spresnili, že:

„s cieľom poskytnúť [FT] potrebnú úroveň riadenia, aby sa čo najlepšie a v čo najvýhodnejšom čase presadila na trhu, [francúzsky] štát je pripravený čo najskôr sa podieľať na zvýšení základného imania formou akcionárskej pôžičky, ktorá v okamihu predaja nových akcií bude mať podobu základného imania. Výška tejto pôžičky bude zodpovedať úplnej alebo čiastočnej účasti [francúzskeho] štátu na budúcom zvýšení základného imania a môže dosiahnuť 9 [miliárd eur]. Tento úver bude dočasný a jeho konverzia sa musí uskutočniť prostredníctvom akcií. Použije sa len v prípade potreby [FT]. Tento úver bude navyše taxatívne vymedzený aktuálne platnými trhovými podmienkami a úroky budú zahrnuté do základného imania.

[Francúzsky] štát na svoju účasť na pláne oživenia [FT] hodlá využiť ERAP, [francúzsky] verejný priemyselný a obchodný podnik, ktorý poskytne [FT] akcionársku pôžičku a predpokladá sa, že po tom, čo bude táto pôžička zmenená na základné imanie, sa stane dôležitým akcionárom [FT]. Keďže verejná účasť tohto verejného inštitútu v [FT] bude predstavovať jeho aktíva, dlhy z dlhopisov budú jeho pasíva. Výber ERAP-u odráža vôľu [francúzskeho] štátu jasne určiť schválené úsilie týkajúce sa štátneho majetku tým, že ho zadelí poverenej organizácii.“

10 Na zasadnutí predstavenstva FT 4. decembra 2002, nové vedenie FT predstavilo akčný plán pod názvom „Ambition FT 2005“ (ďalej len „plán Ambition 2005“) predovšetkým s cieľom vyvážiť bilanciu FT na základe zvýšenia jej imania až do výšky 15 miliárd eur.

11 Predloženie plánu Ambition 2005 sprevádzala tlačová správa ministra hospodárstva, ktorá znie:

„Minister hospodárstva… potvrdzuje, že [francúzsky] štát bude podporovať akčný plán schválený predstavenstvom [FT] 4. decembra [2001]. 1) Skupina [FT] je súdržnou priemyselnou skupinou, ktorej výkonnosť je pozoruhodná. V súčasnosti však [FT] musí riešiť problém nevyváženej finančnej štruktúry, nedostatku vlastného kapitálu a nedostatku strednodobých zdrojov. Takáto situácia je výsledkom neúspešných, zle spravovaných investícií realizovaných v minulých obdobiach, spľasnutia telekomunikačnej ‚bubliny' a vo všeobecnosti sú výsledkom obratu na trhoch. Túto situáciu ešte zhoršila skutočnosť, že [FT] nemala inú možnosť financovania svojho rozvoja než zadĺžením. 2) [Francúzsky] štát, ktorý je väčšinovým akcionárom, požiadal nové vedenie podniku, aby obnovilo finančnú rovnováhu [FT] pri zachovaní integrity skupiny… 3) So zreteľom na akčný plán vypracovaný vedením podniku a perspektívy návratnosti investície sa [francúzsky] štát bude podieľať na zvýšení vlastného kapitálu z 15 miliárd eur v pomere zodpovedajúcom jeho podielu na kapitále, čo predstavuje investíciu 9 miliárd eur. [Francúzsky] štát ako akcionár mieni takýmto spôsobom konať ako uvedomelý investor [obozretný investor – *neoficiálny preklad*]. [FT] musí stanoviť pravidlá a časový harmonogram zvýšenia svojho vlastného imania. [Francúzska] vláda má záujem na tom, aby táto operácia prebehla s maximálnym možným ohľadom na situáciu akcionárov jednotlivcov a akcionárov zamestnancov [FT]. S cieľom umožniť [FT] uskutočniť operáciu na trhu v čo najpríhodnejšom okamihu, je štát pripravený uvažovať o svojej účasti na zvýšení vlastného kapitálu poskytnutím [FT] dočasného úveru úročeného za trhových podmienok. 4) Celý podiel [francúzskeho] štátu v ERAP-e, verejnom priemyselnom a obchodnom podniku, sa prevedie do [FT]. Tento podnik sa zadĺži na finančných trhoch kvôli financovaniu podielu [francúzskeho] štátu na zvýšení vlastného kapitálu [FT]."

12 V dňoch 11. a 12. decembra 2002 FT začala s dvomi následnými emisiami dlhopisov v celkovej výške 2,9 miliardy eur.

13 Dňa 20. decembra 2002 Výskumný a naftársky podnik (ERAP) zaslal FT parafovaný a podpísaný návrh zmluvy o akcionárskej pôžičke. FT tento návrh nepodpísala a akcionárska pôžička nebola nikdy poskytnutá.

14 Dňa 15. januára 2003 si FT vo forme dlhopisov požičala celkovú sumu 5,5 miliardy eur. Na tieto pôžičky dlhopisov sa nevzťahovala žiadna štátna ochrana ani záruka.

15 Dňa 10. februára 2003 FT predĺžila splatnosť časti združenej pôžičky vo výške 15 miliárd eur.

16 Dňa 4. marca 2003 sa začalo so zvyšovaním základného imania podľa plánu Ambition 2005. Dňa 24. marca 2003 FT uskutočnila zvýšenie základného imania o 15 miliárd eur. Francúzska republika na túto operáciu prispela sumou 9 miliárd eur pomerne na základe svojho podielu na základnom imaní FT. Sumu vo výške 6 miliárd eur zabezpečilo bankové odborové združenie zložené z 21 bánk. Táto operácia sa skončila 11. apríla 2003.

17 FT uzavrela účtovné obdobie 2002 so stratou približne 21 miliárd eur a čistým finančným dlhom takmer 68 miliárd eur. Zisk za rok 2002, ktoré FT zverejnila 5. marca 2003, vykazoval zvýšenie obratu o 8,4 %, prevádzkového zisku pred započítaním amortizácie o 21,1 % a prevádzkového zisku o 30,9 %. K 14. aprílu 2003 Francúzska republika vlastnila 58,9 % základného imania FT, z toho 28,6 % prostredníctvom ERAP-u.

18 Francúzska vláda 31. júla 2003 prijala v Rade ministrov návrh zákona, ktorý stanovil zrušenie povinnosti štátneho väčšinového podielu na základnom imaní FT. Tento návrh zákona bol schválený francúzskym národným zhromaždením a nadobudol účinnosť 31. decembra 2003.

19 Francúzska republika sa 1. septembra 2004 vzdala 10 % základného imania FT zodpovedajúcich 5,2 miliardám eur, čím znížila svoj podiel na základnom imaní FT na 42,25 %.

II – *Správne konanie*

20 Francúzska republika 4. decembra 2002 zaslala Komisii Európskych spoločenstiev podľa článku 88 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku [88 ES] (Ú. v. ES L 83, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339) finančné opatrenia stanovené plánom Ambition 2005, vrátane návrhu akcionárskej pôžičky.

21 Dňa 22. januára 2003 spoločnosti Bouygues SA a Bouygues Télécom SA (spolu ďalej len „spoločnosti Bouygues"), dve spoločnosti založené podľa francúzskeho práva, pričom Bouygues Télécom SA vykonáva aktívnu činnosť na francúzskom trhu mobilných telefónov, podali Komisii sťažnosť týkajúcu sa pomoci, ktorú Francúzska republika v rámci vyrovnávania dlhov FT udelila spoločnostiam FT a Orange. Táto sťažnosť sa týkala jednak najmä oznámenia o poskytnutí investície zo strany Francúzskej republiky vo výške 9 miliárd eur a jednak verejných vyhlásení francúzskych orgánov prijatých od júla 2002 v prospech FT (ďalej len „vyhlásenia prijaté od júla 2002").

22 Komisia listom z 31. januára 2003 informovala francúzske orgány o svojom rozhodnutí začať konanie vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 ES v súvislosti s finančnými opatreniami plánovanými v prospech FT.

23 Rozhodnutie Komisie o začatí konania bolo 12. marca 2003 uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* (Ú. v. EÚ C 57, s. 5). Komisia vyzvala dotknuté strany, aby k daným opatreniam predložili svoje pripomienky.

24 Francúzske orgány listom zo 4. apríla 2002 predložili svoje pripomienky k začatiu konania a namietali proti dôvodnosti pochybností, ktoré vyjadrila Komisia.

25 Vyjadrením z 11. apríla 2003 spoločnosti Bouygues predložili Komisii svoje pripomienky, pričom pripomenuli, že ich sťažnosť z 22. januára 2003 treba v tomto konaní považovať za súčasť ich stanoviska. Komisia okrem toho dostala pripomienky zo strany viacerých iných dotknutých osôb, vrátane francúzskeho združenia prevádzkovateľov sietí a telekomunikačných služieb (AFORS Télécom, ďalej len „AFORS“) a FT. Predovšetkým FT a spoločnosti Bouygues predložili počas správneho konania viaceré štúdie ekonomických expertov a právne stanoviská.

26 Dňa 30. mája 2003 Komisia zverejnila oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania na „poskytovanie asistenčných služieb na posúdenie súladu finančnej podpory, ktorú poskytla Francúzska republika FT, so zásadou súkromného investora v trhovom hospodárstve a prípadnej analýzy plánu oživenia FT“. Dňa 24. septembra 2003 bola táto zákazka zadaná poradcovi, ktorý 28. apríla 2004 predložil svoju správu o hospodárení (ďalej len „správa z 28. apríla 2004“).

27 K správe z 28. apríla 2004 bolo pripojené právne stanovisko z 22. marca 2004 (ďalej len „stanovisko z 22. marca 2004“). Komisia listom z 3. mája 2004 zaslala tieto dve stanoviská francúzskym orgánom, pričom ich vyzvala, aby predložili svoje pripomienky.

III — *Napadnuté rozhodnutie*

A — *Doručenie napadnutého rozhodnutia*

28 Dňa 3. augusta 2004 Komisia doručila francúzskym orgánom rozhodnutie 2006/621/ES z 2. augusta 2004 o štátnej podpore, ktorú Francúzsko poskytlo spoločnosti France Télécom (Ú. v. EÚ L 257, s. 11, ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

29 Dňa 30. augusta 2004 Komisia zaslala kópiu napadnutého rozhodnutia FT a spoločnostiam Bouygues.

30 Dňa 3. septembra 2004 Komisia zaslala kópiu napadnutého rozhodnutia AFORS-u.

B — *Výrok napadnutého rozhodnutia*

31 Článok 1 napadnutého rozhodnutia stanovuje, že „akcionárska pôžička, ktorú [francúzsky] štát poskytol [FT] v decembri 2002 vo forme úverovej linky vo výške 9 miliárd eur v spojitosti s vyhláseniami… od júla 2002, je štátnou pomocou, ktorá nie je zlučiteľná so spoločným trhom“.

32 Podľa článku 2 napadnutého rozhodnutia „vrátenie pomoci uvedenej v článku 1 nemožno požadovať“.

C — *Konštatovania Komisie v súvislosti s finančnou situáciou FT v období od júna 2002 do marca 2003*

33 Komisia v časti 3 napadnutého rozhodnutia nazvanej „Chronologický opis faktov a finančnej situácie [FT]“ vykonala najmä nasledujúce konštatovanie.

34 Po prvé, pokiaľ ide o finančnú situáciu FT, Komisia konštatovala, že od júna 2002 bola FT „podnikom s vážnymi štrukturálnymi ťažkosťami a nevyváženou bilanciou“ (odôvodnenie č. 17 napadnutého rozhodnutia). V tejto súvislosti Komisia hovorila jednak o rýchlom znížení ratingu FT v priebehu prvého polroka 2002, pričom toto zníženie bolo potvrdené v oznámeniach ratingových agentúr, akými sú Standard & Poor's (ďalej len „s & P“), Moody's a Fitch Ratings (odôvodnenia č. 20 až 27 napadnutého rozhodnutia) a jednak v nadväznosti na analýzu „credit spreads“ (marža na sadzbu obligácie) FT o „spread inversion“, t. j. o zvýšení nebezpečenstva v súvislosti s jej krátkodobým zadĺžením, najmä na začiatku júla 2002 v porovnaní s rizikom v súvislosti s jej strednodobým a dlhodobým zadĺžením. „Spreads“ týkajúce sa zadĺženia podniku totiž odrážajú hodnotenie jednotlivými trhmi rizika spojeného so schopnosťou danej spoločnosti plniť si záväzky, ako je platenie úrokov a splatenie dlhu v termíne splatnosti a normálne sú vyššie v prípade dlhodobého zadĺženia, než krátkodobého. Uvedené „spreads“ majú vplyv na hodnotenie dlhopisov, ako aj na výšku úroku z emisie nových dlhopisov. Podľa Komisie toto vysoké riziko potvrdzuje pokles ceny dlhopisov FT v júni a v júli 2002, čo odráža priemernú hodnotu dlhu FT z dôvodu narastajúceho rizika neschopnosti splácania z pohľadu trhov (odôvodnenia č. 28 až č. 31 napadnutého rozhodnutia). Komisia okrem toho poukázala na značný pokles kurzu akcií FT v prvom polroku 2002, keďže tento kurz dosiahol svoju najnižšiu úroveň najprv 27. júna 2002 (7,79 eur) a potom 30. septembra 2002 (6,01 eur) (odôvodnenie č. 35 napadnutého rozhodnutia).

35 Po druhé Komisia v podstate konštatovala, že ku dňu vyhlásenia z 12. júla 2002, každé dodatočné zníženie ratingu dlhu FT spôsobilo stratu jej bezpečnej investičnej úrovne (investment grade), a že ratingové agentúry S & P a Moody's boli pripravené znížiť tento rating na úroveň „junk bond" (špekulatívne dlhopisy) (odôvodnenie č. 37 napadnutého rozhodnutia).

36 S & P však vo svojej tlačovej správe z 12. júla 2002 uviedla (odôvodnenie č. 37 a 38 napadnutého rozhodnutia):

„FT by mohla mať isté ťažkosti s refinancovaním dlhov splatných v roku 2003. Vyjadrenie [Francúzskeho] štátu však podporuje zaradenie FT do [istého] investičného radu… Francúzsky štát, ktorý vlastní v [FT] 55 %, sa pre [S & P] jasne vyslovil, že sa bude správať ako uvedomelý investor [obozretný investor – *neoficiálny preklad*] a keď bude mať FT ťažkosti, prijme adekvátne opatrenia. Dlhodobý rating [FT] znížený na BBB-…"

37 V odôvodnení č. 212 napadnutého rozhodnutia Komisia spresnila, že už 24. júna 2002 Moody's okamžite znížila rating FT hneď nad úroveň „junk bond". Okrem toho v odôvodnení č. 221 a v poznámke pod čiarou 142 uvedeného rozhodnutia sa Komisia opierala o správu Deutsche Bank z 22. júla 2002, z ktorej citovala a komentovala tieto časti:

„Dňa 12. júla 2002 S & P znížil[a] rating [FT] na BBB-…Táto agentúra už neočakáva, že [FT] dosiahne v roku 2003 svoj cieľ 3,5 x čistý dlh/Ebitda za rok 2003, ale

oznámila perspektívu stability nízkeho ratingu BBB. Perspektívu stability podporilo [podľa tlačovej správy S & P] aj vyhlásenie: ‚Francúzsky štát – ktorý vlastní v [FT] 55 % – sa jasne vyjadril pre [S & P], že sa bude správať ako uvedomelý investor [obozretný investor – *neoficiálny preklad*], a ak bude mať FT ťažkosti, prijme adekvátne riešenia'. Treba uviesť, že S & P na začiatku povedal[a], že mimoriadnu podporu od francúzskej vlády nezohľadní v ratingu [FT] po tom, čo ho znížil[a] v júni na BBB. Odvtedy agentúra zmenila názor vyhlasujúc, že závery creditwatch status sledujú ‚analýzu likvidných prostriedkov spoločnosti na konci roka 2003 a revíziu potenciálnej účasti francúzskeho štátu na francúzskom telekomunikačnom trhu' (s. 19). ‚[FT] vyťažil z rastúcej dôvery trhu v to [v presvedčení – *neoficiálny preklad*], že vláda podporí tým či oným spôsobom úver' (s. 20). ‚Nemôžeme ignorovať skutočnosť, že majoritným vlastníkom FT je francúzsky štát a [že] nedávne komentáre francúzskeho ministerstva financií uistili investorov o zabezpečení likvidity' (s. 54). ‚… nazdávame sa, že [FT] nakoniec zoženie voľné finančné prostriedky, ktoré potrebuje, cez tzv. »implicitnú štátnu podporu« [Francúzskeho] štátu. Mohla by ich zohnať vo forme pôžičiek, podmienok na trhu, ktoré by poskytli banky alebo vláda' (s. 21). ‚Aká je však trhová cena povedzme nového dlhu 10 miliárd na základe cenných papierov s bonitným hodnotením BBB- ? Aká je reálna cena dlhu 10 miliárd eur spoločnosti, ktorá nie je naozaj hodnotená známkou BBB- a ktorá je daným spôsobom posudzovaná iba kvôli podpore od vlády?… Domnievame sa, že na tieto otázky neexistuje správna odpoveď, pretože keby FT pôsobila v reálnom svete, podľa nás by nebola v situácii refinancovania sa bez konverzie dlhu na kapitál' (s. 33, v tom istom zmysle pozri s. 54). Nakoniec ešte spomeňme, že ‚v tlači sa objavilo vyjadrenie, že francúzska vláda podporí [FT], ktorá súhlasí s tým, že [táto vláda] bude pre spoločnosť »požičiavajúcim subjektom v poslednej inštancii«. Toto vyjadrenie výrazne zvýšilo cenu dlhopisov a akcií, pričom akcie sa zvýšili o 90 % a dlhopisy [o] 137 [základných bodov] v priebehu 2 týždňov, najmä preto, lebo špekulanti uzavreli [kryli – *neoficiálny preklad*] svoje pozície' (s. 28). Zdôraznime, že S & P sa počas nedávnej telefonickej konferencie vyjadril[a] k zníženiu kreditu FT, že ako podnik tvoriaci cash flow a s koeficientom dlh/EBITDA [že ako podnik s vytvoreným cash flow, ktorého pomer dlhu a Ebitda – *neoficiálny preklad*] sa rovná štyrom, mala byť hodnotená známkou BBB-, a teda by mala byť zaradená do posledného [istého] investičného stupňa. Aktuálny rating [FT] BBB-, je ako sa zdá, viac založený na prísľube podpory [francúzskej] vlády vo veci zabezpečenia likvidity, než na jej vlastných základných prostriedkoch."

Podľa prepočtov Deutsche Bank bol pomer dlh/Ebitda [FT] 4,9 v druhom polroku 2002 a 5,20 k 31. decembru 2002.

38 Komisia dospela k záveru, že v júli 2002 FT prechádzala krízou dôvery.

39 Bývalý PPGR FT 16. septembra 2002 totiž v tlači oznámil, že „zníženie ratingu bráni plánovanému refinancovaniu" spoločnosťou FT, a že „oslabenie udelenej hodnoty na úroveň dlhu FT… agentúrou Moody's na konci júna [2002] jej uzavrelo prístup na trh" (poznámka pod čiarou 131 zodpovedajúca odôvodneniu č. 212 napadnutého rozhodnutia; pozri tiež odôvodnenie č. 248 uvedeného rozhodnutia). Z poznámky pod čiarou 176 zodpovedajúcej odôvodneniu č. 252 napadnutého rozhodnutia okrem toho vyplýva, že bývalý PPGR FT na vypočúvaní audítorov FT pred vyšetrovacou komisiou tvrdil:

„Pravdou je, že v čiernom scenári sa nikdy nepočítalo s tým, že prístup na kapitálový trh bude pre nás uzavretý. Nikdy sme o tejto možnosti nehovorili, pretože sme považovali za samozrejmé, že prítomnosť [francúzskeho] štátu ako väčšinového akcionára zabráni trhu pomýšľať na úpadok [FT] a nebude ani nutné, aby [francúzsky] štát vyjadril svoju podporu. Tento názor zdieľali takmer všetky subjekty trhu [hospodárske subjekty na trhu – *neoficiálny preklad*], až kým jedna z troch ratingových agentúr – a jediná – nerozhodla, že [FT] je na pokraji platobnej neschopnosti a upravila jej rating, čím jej doslova zo dňa na deň úplne uzavrela prístup na trh… Keď tá istá ratingová agentúra v júni [2002] vydala svoje stanovisko, a keď bol pre nás uzavretý prístup na trh, vedel som, že ak si [FT] nebude môcť znova požičať, ocitne sa o rok neskôr koncom prvého polroka 2003 v platobnej neschopnosti."

40 Túto krízu dôvery potvrdil jednak nový PPGR FT 11. decembra 2002 počas vypočúvania pred komisiou pre hospodárske veci národného zhromaždenia, ktorého zápisnica uvádza (poznámka pod čiarou 32 zodpovedajúca odôvodneniu č. 39 napadnutého rozhodnutia):

„[Nový PPGR FT] zistil, že zavedený plán financovania nebol dodržaný a že jeho realizácia sa skomplikovala začiatkom roka 2001, takže sa dal predpokladať vznik krízy likvidity v lete 2003… [V]yhlásil, že keď hrozilo [FT] zastavenie platieb, ocitol sa v stave šoku… vzhľadom na výšku svojho zadĺženia, pretože potreboval získať likvidné prostriedky na platenie 15 miliárd eur v roku 2003 a neskôr v roku 2004, a 20 miliárd eur v roku 2005…“

41 V odôvodnení č. 248 napadnutého rozhodnutia je spresnené, že nový PPGR FT pri vypočúvaní pred finančnou komisiou francúzskeho senátu 5. decembra 2002 uviedol, že „napriek obrovskému zadĺženiu [FT] nepreskúmal[a] situáciu skupiny, ktorej rating sa znížil, a ktorá už nemala prístup na kapitálové trhy“.

42 Okrem toho Francúzsky senát v stanovisku predloženom 21. novembra 2002 v mene komisie pre hospodárske veci a plánovanie konštatoval, že pokles ratingu FT na nižšiu úroveň by zhoršil krízu splácania krátkodobého dlhu (odôvodnenie č. 39 napadnutého rozhodnutia):

„A do júna 2003 by sa problémy s financovaním FT mohli stať rozhodujúcimi, ba dokonca ‚veľmi komplikovanými‘… Ak sa [FT] doteraz nepodarilo znova vstúpiť na trh (kvôli zníženému ratingu), [francúzsky] štát bude musieť nájsť nástroje, ktorými by [FT] pomohol refinancovať sa.“

43 Z odôvodnení č. 245 a 246 napadnutého rozhodnutia takisto vyplýva, že podľa správy JP Morgan z 2. decembra 2002 by [FT] bez štátnej podpory nebola schopná získať nový kapitál na trhu na splatenie svojho dlhu. V tejto súvislosti táto správa spresňuje

„I naďalej posudzujeme profil FT z hľadiska rizika/výnosnosti ako neatraktívny v očakávaní výsledku strategickej revízie… Hoci veríme v schopnosť FT znížiť náklady a vytvoriť veľmi vysoký zisk, a aj keď má predseda predstavenstva a generálny riaditeľ dobrú povesť, úloha [francúzskej] vlády má kľúčový význam pre flexibilitu FT, ktorú FT potrebuje. V tomto období riziko likvidity pretrváva a podľa nás je zvýšenie imania iba otázkou času… Úloha [francúzskej] vlády má kľúčový význam aj pre splácanie a zníženie dlhu. Vzhľadom na blížiace sa termíny splatnosti dlhov v roku 2003 sa FT a ratingové agentúry krátkodobo zamerali na riziká likvidity a refinancovania [FT]. Bez intervencie [francúzskej] vlády by to nebolo možné – uznala to aj samotná [FT] počas telekonferencie v treťom štvrťroku."

44 Napriek tejto situácii ratingové agentúry zachovali rating FT na bezpečnej investičnej úrovni, pričom zohľadnili vyhlásenia francúzskych orgánov (odôvodnenie č. 39 napadnutého rozhodnutia). Z odôvodnenia č. 222 napadnutého rozhodnutia navyše vyplýva, že podľa jednej z podmienok protokolu dohody podpísanej 11. a 12. septembra 2002 medzi Francúzskou republikou a skupinou bánk, ktoré sa podieľali na obnovení kapitálu, „Zachovanie na minime aktuálnych ratingov ([bezpečný] investičný rad) dlhodobého dlhu [FT] ratingovými agentúrami Moody's a [S & P]… [bude znovu uvedené ako podmienka] v zmluve o záruke a investovaní." Napokon jedna z podielových bánk Morgan Stanley 12. septembra 2002 v súvislosti s jej záväzkom na zvýšení základného imania FT vyhlásila (poznámka pod čiarou 147 zodpovedajúca odôvodneniu č. 222 napadnutého rozhodnutia):

„Nazdávame sa, že plánovaná operácia bude za súčasných podmienok obtiažna a že pozitívna reakcia trhov na vyhlásenia a tlačové správy, ktoré budú uverejnené koncom týždňa, bude kľúčovým predpokladom na vytvorenie podmienok nutných na uskutočnenie tejto operácie."

45 Po tretie vzhľadom na finančnú situáciu FT v septembri 2002 (odôvodnenia č. 40 až 49 napadnutého rozhodnutia) a najmä na tlačové správy francúzskych orgánov z 13. septembra (pozri bod 7 vyššie) a z 2. októbra 2002 (pozri bod 8 vyššie), ratingové agentúry v súvislosti so splácaním dlhu FT zmenili svoje hodnotenie a zvýšili dôveru na trhu.

46 Agentúra Moody's v tlačovej správe z 13. septembra 2002 tak zmenila perspektívu dlhu FT z negatívnej na stabilnú, pretože Francúzska republika potvrdila svoj záväzok podporiť FT (odôvodnenie č. 52 a poznámka pod čiarou 45 napadnutého rozhodnutia). Táto správa znie:

„Dôvera Moody's sa posilnila vďaka vyhláseniu [francúzskej] vlády, ktorá znova potvrdila svoju silnú podporu [FT]. Aj keď obava Moody's čo sa týka celkovej úrovne finančného rizika a predovšetkým nízkej likvidity pretrváva, Moody's začal[a] viac veriť tomu, že francúzska vláda podporí [FT] v prípade, že sa tento podnik dostane do ťažkostí v súvislosti so splatením svojho dlhu."

47 Takisto 17. decembra 2002 S & P spresnila, že od júla 2002 bola podpora francúzskych orgánov jedným z kľúčových faktorov pre udržanie hodnotenia FT na bezpečnej investičnej úrovni. Okrem toho oznámenie francúzskych orgánov o akcionárskej pôžičke a ich záväzok zúčastniť sa na obnovení kapitálu spoločnosti vo výške 15 miliárd eur sumou zodpovedajúcou ich kapitálovej účasti bolo dôkazom potvrdzujúcim túto podporu a dostatočnej ochrany veriteľov FT (odôvodnenie č. 58 a poznámky pod čiarou č. 25 a 53 na padnutého rozhodnutia).

48 Komisia okrem toho konštatovala, že zvýšením základného imania FT vo februári a v marci 2003 ratingové agentúry prestali podporu Francúzskej republiky považovať za kľúčový prvok hodnotenia FT, pričom táto podpora bola podľa vyjadrení S & P zo 17. decembra 2002 a Moody's z februára 2003 veľmi dôležitá. Moody's vyhlásila (odôvodnenie č. 61 a poznámka pod čiarou 54 napadnutého rozhodnutia):

„Francúzska vláda dôsledne potvrdzovala svoju podporu [FT] a ochotu poskytnúť jej v prípade potreby finančnú podporu na vyriešenie potenciálnych problémov likvidity. Táto podpora sa stala reálnou, keď ERAP poskytol [FT] úverovú linku vo výške 9 miliárd eur na 18 mesiacov, ktorá je úročená, ale je splatná výhradne v akciách [FT]. Moody's zohľadnil[a] [francúzsku] štátnu podporu stanovením ratingu Baa3… Finančné riziko spojené so značným zadĺžením [FT] nezodpovedá jeho investičnému zaradeniu (ktoré je vykompenzované jej dobrými operačnými výkonmi [a] implicitnou podporou francúzskej vlády)."

49 Okrem toho hodnotenie FT dané agentúrou S & P 14. mája 2003, t. j. po zvýšení jej základného imania, sa jasne zakladalo na finančných údajoch FT (odôvodnenie č. 61 a poznámka pod čiarou 54 napadnutého rozhodnutia).

50 Podľa odôvodnenia č. 247 napadnutého rozhodnutia predovšetkým správa Global Equity Research z 20. februára 2003 potvrdzuje skutočnosť, že až po vyhláseniach francúzskych orgánov kapitálový trh umožnil FT refinancovať sa za vhodných podmienok. Podľa tejto správy „naliehavé problémy s likviditou boli vyriešené: od

anticipácie svojej účasti na zvýšení imania o 15 miliárd eur formou úverovej linky 9 miliárd eur mohla FT opäť vstúpiť na trh s dlhopismi a tým odstrániť svoje akútne problémy s likviditou“.

D — *Predmet napadnutého rozhodnutia*

51 V časti 6 napadnutého rozhodnutia nazvanej „Predmet tohto rozhodnutia“ Komisia v prvom rade pripomenula predmet oznámenia zo strany Francúzskej republiky o návrhu akcionárskej pôžičky, ktorá bola určená na uskutočnenie plánu Ambition 2005. ďalej uviedla, že „s cieľom rozhodnúť o zhode predmetných opatrení so zmluvou preskúmala Komisia udalosti spojené s oznámením tohto návrhu, medzi nimi vyhlásenia vlády z obdobia júl – december 2002“, a že „oznámené opatrenia nemožno analyzovať bez zohľadnenia [uvedených] vyhlásení vlády“. Týmito vyhláseniami totiž francúzske orgány vyjadrili svoju vôľu prijať vhodné opatrenia na vyriešenie finančných problémov FT. Návrh akcionárskej pôžičky je uskutočnením ich vopred zamýšľaného zámeru. Z vecného hľadiska totiž neexistuje žiadny právny dôvod na to, aby sa skúmanie právne relevantných skutočností obmedzilo iba na skutočnosti, ktoré sa Francúzska republika rozhodla uviesť v oznámení. Pojem pomoc je objektívny pojem založený na hospodárskej realite. Z toho vyplýva, že ak Komisia pozná skoršie skutočnosti, ktoré sú objektívne právne relevantné, musí ich do svojej analýzy zahrnúť (odôvodnenie č. 185 napadnutého rozhodnutia). Komisia dodala, že v odôvodnení č. 70 a v poznámke pod čiarou 40 napadnutého rozhodnutia uviedla, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 môžu byť náležitosťami, ktoré musí vo svojom vyšetrovaní zohľadniť (poznámka pod čiarou 105 napadnutého rozhodnutia).

52 V odôvodnení č. 186 a nasl. napadnutého rozhodnutia Komisia zhrnula svoje stanovisko takto:

„(186) V tomto prípade Komisia konštatuje, že opatreniam z decembra 2002, ktorých sa oznámenie týka, predchádzalo viacero vyhlásení a opatrení francúzskych orgánov z obdobia od júla [2002]. Tieto vyhlásenia a opatrenia umožňujú na jednej strane lepšie pochopiť dôvody a dosah opatrení z decembra [2002]. Na druhej strane mali predchádzajúce oznámenia a opatrenia istotne dopad na to, ako trhy a hospodárske subjekty vnímali situáciu FT v mesiaci december [2002]. Keďže samotné správanie hospodárskych subjektov bolo zasa ovplyvnené správaním štátu, nie je objektívnym parametrom vhodným na posúdenie správania štátu. Preto je teda potrebné vziať tieto predchádzajúce intervencie do úvahy pri analýze existencie podpôr v decembrových opatreniach.

(187) Je totiž možné analyzovať vyhlásenia a postupné opatrenia francúzskych orgánov od júla 2002 ako celok, ktorého okamihom konkretizovania sú vraj decembrové opatrenia [ktorých výsledkom sú opatrenia z decembra 2002 – *neoficiálny preklad*] (poskytnutie akcionárskej pôžičky), ktoré boli oznámenými opatreniami…

(188) Analýza tohto prípadu napovedá na prvý pohľad o časovom posune medzi výhodami pre firmu, ktoré boli osobitne naznačené v mesiaci júl [2002] a potenciálnym vynaložením štátnych zdrojov, ktorý bol jasnejšie naznačený v mesiaci december [2002]. Vyhlásenia ministra hospodárstva… by sme totiž mohli kvalifikovať ako pomoc vtedy, keby mali nepochybne účinok na trhy a poskytli by [FT] zvýhodnenie. Nebude však jednoduché jednoznačne určiť, či vyhláseni[e] z [12.] júla 2002 mohl[o] byť aspoň potenciálne záväzkom na poskytnutie štátnych zdrojov. Z tohto pohľadu Komisia dobre rozanalyzovala mnohé právne argumenty s cieľom dokázať jednak to, že také verejné vyhlásenia boli z právneho hľadiska ekvivalentom štátnej záruky a jednak to,

že štát dal týmito vyhláseniami v stávku [že štát týmito vyhláseniami ohrozil – *neoficiálny preklad*] svoju dobrú povesť s hospodárskymi dôsledkami v prípade ich nedodržania. Tieto okolnosti zakladajú vcelku riziko, pretože skutočne môžu ohroziť štátne zdroje (buď domáhaním sa zodpovednosti štátu voči investorom, alebo zvýšením nákladov na budúce transakcie štátu). Téza, že vyhláseni[e] z [12.] júla 2002 [predstavuje] [pomoc], je teda novátorskou tézou, ale pravdepodobne nepodloženou [podloženou – *neoficiálny preklad*].

(189) V tomto prípade však Komisia nemá k dispozícii dostatok základných informácií, aby mohla nevyvrátiteľne dokázať existenciu podpory na základe novátorskej tézy. Na druhej strane sa nazdáva, že môže dokázať existenciu prvkov podpory tradičnejším prístupom, vychádzajúc z decembrových vyhlásení, ktoré boli úradne oznámené.

(190) Existencia záväzku poskytnutia štátnych zdrojov je totiž v mesiaci decembri [2002] jasná. V decembri je evidentná aj existencia zvýhodnenia [FT], ak sa zohľadní dopad vyhlásení a predbežných opatrení na trhy.

(191) Z tohto hľadiska nemožno ‚zásadou súkromného investora v trhovej ekonomike' odôvodňovať uvedenú intervenciu [z decembra 2002], ako to majú v úmysle francúzske orgány, pretože správanie hospodárskych subjektov bolo v decembri jasne ovplyvnené predbežnými praktikami a vyhláseniami vlády od júla [2002]. Ak aj možno pochybovať o tom, či boli vyhlásenia [od júla 2002] dosť konkrétne, aby mohli byť ako také podporami, niet žiadnych pochybností o tom, že uvedené vyhlásenia stačili na ‚nakazenie' vnímania zo strany trhov a na ovplyvnenie neskoršieho správania hospodárskych subjektov [že uvedené vyhlásenia stačili na to, aby ‚nakazili' vnímanie zo strany

trhov a ovplyvnili neskoršie správanie hospodárskych subjektov – *neoficiálny preklad*]. Ak platí práve tento prípad, takéto správanie hospodárskych subjektov nemožno považovať za neutrálne východisko pri posudzovaní správania [francúzskeho] štátu. Predpoklad založený na zásade ‚súkromného investora v trhovej ekonomike' sa teda nemôže opierať o situáciu na trhu, aká bola v decembri [2002], ale logicky musí vychádzať zo situácie na trhu, ktorá nebola ovplyvnená dopadom predbežných vyhlásení."

E — *Uplatnenie článku 87 ods. 1 ES a zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve*

53 V časti 7 napadnutého rozhodnutia nazvanej „Posúdenie predmetného opatrenia podľa článku 87 ods. 1 [ES]" Komisia predovšetkým uviedla (odôvodnenie č. 194 napadnutého rozhodnutia):

„Akcionárskou pôžičkou (ktorá je anticipáciou [predpokladom – *neoficiálny preklad*] účasti [francúzskeho] štátu na rekapitalizácii [FT]) sa FT poskytuje výhoda, pretože jej umožňuje zvýšiť finančné prostriedky a uistiť trh o jej platobnej schopnosti. Aj keď [zmluva] o [akcionárskej] pôžičke nebola nikdy podpísaná, samotná potenciálna existencia tejto pôžičky môže FT zvýhodniť, pretože na jej základe trh usúdil, že [FT] je finančne spoľahlivejš[ia]. To by mohlo mať vplyv na podmienky pôžičky FT."

54 Komisia následne konštatovala (odôvodnenie č. 195 napadnutého rozhodnutia), že:

„Pokiaľ ide o podmienky týkajúce sa štátnych zdrojov, podľa Komisie skutočnosť, že výhoda vyplýva zo štátneho záväzku, ktorého predmetom je potenciálny, nie okamžitý, prevod štátnych zdrojov, nevylučuje, že táto výhoda bude poskytnutá zo štátnych zdrojov. ‚Z tohto hľadiska treba… uviesť, že podľa stálej judikatúry nie je potrebné k tomu, aby mohla byť výhoda poskytnutá jednému alebo viacerým podnikom považovaná za štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 Zmluvy o ES, dokázať vo všetkých prípadoch, že k prevodu štátnych zdrojov došlo' [poznámka pod čiarou 113: rozsudok Súdneho dvora zo 16. mája 2002, Francúzsko/Komisia, C-482/99, Zb. s. I-4397, bod 36; pozri tiež rozsudky Súdneho dvora z 15. marca 1994, Banco Exterior de España, C-387/92, Zb. s. I-877, bod 14 a z 19. mája 1999, Taliansko/Komisia, C-6/97, Zb. s. I-2981, bod 16]. Štátnou pomocou je za týchto okolností aj výhoda poskytnutá formou potenciálneho dodatočného štátneho výdavku, keď naruší hospodársku súťaž a trh medzi členskými štátmi [poznámka pod čiarou 114: rozsudok Súdneho dvora z 1. decembra 1998, Ecotrade, C-200/97, Zb. s. I-7907, bod 43, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 13. júna 2000, EPAC/Komisia, T-204/97 a T-270/97, Zb. s. II-2267, bod 80]."

55 Uvedený „potenciálny dodatočný výdavok" zo štátnych prostriedkov „vznikol oznámením o poskytnutí akcionárskej pôžičky spolu s vytvorením podmienok na poskytnutie tejto pôžičky…, čo vyvolalo na trhu zdanie, že k poskytnutiu pôžičky naozaj došlo… a takisto aj doručením FT zmluvy o pôžičke parafovanej a podpísanej ERAP-om". Aj keby FT túto zmluvu nikdy nepodpísala, neznamená to, že nevznikne prípadný záväzok podpory zo štátnych prostriedkov. Podľa Komisie jednak, „ak by bol totiž tento dokument zmluvnou ponukou a keďže táto ponuka nebola odvolaná počas tak dlhej doby, FT by ho mohla kedykoľvek podpísať, čím by okamžite dosiahla vyplatenie sumy 9 miliárd eur", a jednak „[francúzsky] štát, ktorý by to nemohol ignorovať, by následne musel vyplatiť FT prostredníctvom ERAP-u príslušnú sumu finančných prostriedkov" (odôvodnenie č. 196 napadnutého rozhodnutia). Preto musí Komisia preskúmať, či je výhoda poskytnutá FT v zhode so zásadou obozretného súkromného

investora a či narúša hospodársku súťaž a trh medzi členskými štátmi (odôvodnenie č. 197 napadnutého rozhodnutia).

56 Komisia po tom, čo konštatovala, že zvýhodnenie poskytnuté FT narušilo alebo hrozilo narušením hospodárskej súťaže a mohlo by narušiť obchod medzi členskými štátmi (odôvodnenia č. 198 až 201 napadnutého rozhodnutia), v časti 8 napadnutého rozhodnutia nazvanej „Zásada uvedomelého [obozretného – *neoficiálny preklad*] súkromného investora" preskúmala otázku, či táto zásada bola dodržaná s prihliadnutím na všetky vyhlásenia francúzskych orgánov v mesiacoch, ktoré predchádzali predloženiu návrhu akcionárskej pôžičky (odôvodnenie č. 202 a nasl. napadnutého rozhodnutia).

57 S prihliadnutím na vyhlásenie z 12. júla 2002 (pozri bod 4 vyššie) a tlačové správy francúzskych orgánov z 13. septembra, 2. októbra 2002 a 4. decembra 2002 (pozri body 7, 8 a 11 vyššie). Komisia dospela v podstate k záveru, že „tieto vyhlásenia možno vcelku považovať za zverejňujúce zámer [francúzskeho] štátu urobiť v prípade, keby mala [FT] problémy s financovaním alebo finančné ťažkosti, všetko potrebné na ich prekonanie" a vyjadrujúce jeho záväzok v tejto súvislosti. Tieto opakované, podobné a Francúzskej republike pripísateľné verejné vyhlásenia, sú dostatočne jasné, presné a jednoznačné, aby mohli byť dôkazom o vierohodnom záväzku tohto štátu, najmä vo vzťahu k finančnej a priemyselnej obci, ktorá ich takto pochopila (odôvodnenia č. 206 až 213 a 217 napadnutého rozhodnutia). Navyše čo sa týka týchto verejných vyhlásení, francúzske orgány sa tiež obrátili na „hlavné hospodárske subjekty na trhu", akým je agentúra S & P (pozri body 35 a 37 vyššie), aby ich informovali o svojich zámeroch a čo najrýchlejšie uistili trh, aby sa zamedzilo poklesu hodnotenia dlhu FT na úroveň „junk bond" (odôvodnenie č. 212 napadnutého rozhodnutia).

58 Takéto vyhlásenia môže trh chápať ako plne vierohodné a v dôsledku toho očakáva, že Francúzska republika „urobí všetko potrebné na vyriešenie finančných ťažkostí FT". Podľa Komisie „keby [francúzsky] štát toto očakávanie nesplnil, malo by to dopad na jeho dobrú povesť ako vlastníka, akcionára alebo správcu kótovaných alebo

nekótovaných firiem a takisto ako emitenta dlhopisov na financovanie verejného dlhu“. Tieto vyhlásenia vyjadrujú teda stratégiu založenú na dobrej povesti štátu (odôvodnenie č. 217 napadnutého rozhodnutia). Tieto skutočnosti“ možno preto chápať ako „rizikové v tom zmysle, že ohrozujú štátne zdroje“ a „téza, že vyhlásenia… od júla 2002 sú podporami je… novátorská, ale pravdepodobne nepodložená [podložená – *neoficiálny preklad*]“(odôvodnenie č. 218 napadnutého rozhodnutia).

59 V odôvodnení č. 219 napadnutého rozhodnutia Komisia však dospela k záveru, že „by na tomto základe [ne]mohla nezvratne dokázať existenciu podpôr“. Na druhej strane konštatovala, „že bude môcť dokázať existenciu prvkov pomoci tradičnejším spôsobom na základe opatrení z decembra 2002, ktoré boli uvedené v oznámení“. V tejto súvislosti stačí „dokázať, že predbežné vyhlásenia skutočne ovplyvnili v decembri trhy a nebude potrebné kvalifikovať tieto… vyhlásenia ako zakladajúce štátne podpory“.

60 Opierajúc sa najmä o správu z 28. apríla 2004, ktorá konštatovala neprirodzený a nie zanedbateľný nárast hodnoty akcií (od 37,8 % do 43,8 %) a dlhopisov FT (od 3,2 % do 9,7 %) v nadväznosti na vyhlásenie z 12. júla 2002, o tlačovú správu S & P z toho istého dňa (pozri bod 35 vyššie), ako aj správu Deutsche Bank z 22. júla 2002 (pozri bod 37 vyššie), Komisia dospela k záveru, že „trh považoval tieto vyhlásenia za stratégiu dôveryhodného záväzku [francúzskeho] štátu podporiť FT“ (odôvodnenia č. 220 až 222 napadnutého rozhodnutia).

61 Vyhlásenia francúzskych orgánov boli totiž rozhodujúce na udržanie stabilného hodnotenia FT na bezpečnej investičnej úrovni, pretože v dôsledku hodnotenia na úroveň „junk bond“ by bola akcionárska pôžička menej pravdepodobná a určite nákladnejšia

(odôvodnenie č. 225 *in fine* napadnutého rozhodnutia). V tomto zmysle je rozhodnutie francúzskych orgánov predvídať obnovenie kapitálu FT na základe poskytnutia úverovej linky v konečnom dôsledku výsledkom ich vyhlásení (odôvodnenie č. 226 napadnutého rozhodnutia).

62 Podľa Komisie nie je rozhodujúce, že operácia obnovenia kapitálu FT, ktorá sa uskutočnila v apríli 2003, bola úspešná a že akcionárska pôžička nebola nikdy poskytnutá. Pri uplatnení kritéria obozretného súkromného investora treba vychádzať z informácií, ktoré má investor k dispozícii v okamihu prijímania rozhodnutia investovať. Pri posudzovaní konania Francúzskej republiky v decembri 2002 nemožno preto brať do úvahy úspešnosť operácie v apríli 2003. Vzhľadom na to, že vyhlásenia francúzskych orgánov ovplyvnili trh a správanie hospodárskych subjektov, Komisia „nemôže pri posudzovaní správania štátu vychádzať zo správania ostatných hospodárskych subjektov a takto uplatniť kritérium spoluúčasti". Podľa Komisie totiž „júlové vyhlásenia [francúzskeho] štátu, že urobí všetko pre to, aby [FT] prekonal[a] svoje problémy s financovaním, ktoré neskôr zopakoval, skresľujú moment spoluúčasti, pretože k súkromným investorom nemožno ešte pristupovať tak, ako keby sa rozhodovali iba na základe situácie [FT] a to nezávisle od toho, či tieto vyhlásenia [zahŕňajú] štátnu pomoc alebo nie". Uplatnenie zásady obozretného súkromného investora nemôže vychádzať zo situácie na trhu v decembri 2002, ale logicky sa musí opierať o „situáciu na trhu neovplyvnenom skoršími vyhláseniami a verejnými oznámeniami" (odôvodnenie č. 227 napadnutého rozhodnutia).

63 Pritom „je zrejmé", že ak sa tieto vyhlásenia posudzujú z hľadiska situácie, ktorá predchádzala júlu 2002, t. j. vzhľadom na finančnú krízu a stratu dôvery FT v tomto čase a vzhľadom na neexistenciu akéhokoľvek opatrenia a vyhlásenia francúzskych orgánov, dotknuté rozhodnutia o investovaní nerešpektujú zásadu obozretného súkromného investora (odôvodnenie č. 228 napadnutého rozhodnutia). Za týchto okolností je „nepravdepodobné, že by súkromný investor urobil od júla 2002 podobné

vyhlásenia ako vyhlásenia francúzskej vlády, ktorými vláda z čisto ekonomického hľadiska vystavila skúške svoju dôveryhodnosť a dobrú povesť a z právneho hľadiska sa vtedy v každom prípade zaviazala finančne podporiť [FT]". Takýto investor by zobral na seba veľmi veľké riziko vo vzťahu k FT a bez akejkoľvek náhrady. Pritom ani hlavný akcionár, ktorý by mal vtedy rovnaké informácie ako francúzske orgány, by v júli 2002 neurobil vo vzťahu k FT takéto vyhlásenia bez uskutočnenia hĺbkového auditu jej finančnej situácie a prijatia nutných opatrení na ozdravenie podniku, aby mohol posúdiť riziko, ktoré takýto záväzok prináša. Takýto hlavný akcionár by bol býval potreboval účasť finančných trhov na to, aby mohol ozdraviť situáciu FT. Uvedené trhy však „neboli vtedy ochotné investovať alebo poskytnúť FT veľký úver" (odôvodnenie č. 229 napadnutého rozhodnutia).

64 Zo všetkého čo bolo vyššie uvedené, vyplýva, že „[kritérium] uvedomelého [obozretného – *neoficiálny preklad*] súkromného investora v trhovom hospodárstve nebol[o] splnen[é]", a že „výhoda poskytnutá FT formou návrhu akcionárskej pôžičky – ktorý bol preskúmaný z hľadiska predbežných vyhlásení a intervencií francúzskych orgánov – [bola] štátnou pomocou, hoci rozsah výhody [bolo možné] len ťažko vyčísliť" (odôvodnenie č. 230 napadnutého rozhodnutia).

F — *Zlučiteľnosť dotknutej pomoci so spoločným trhom*

65 V časti 9 napadnutého rozhodnutia nazvanej „Účtovná evidencia podpory" Komisia uviedla jednak, že FT treba považovať za podnik v ťažkostiach v zmysle bodov 4 až 6 oznámenia Komisie o usmerneniach Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu podnikov ťažkostiach [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 288, 1999,

s. 2) a jednak, že dotknuté podporné opatrenia nemožno považovať za pomoc na záchranu a reštrukturalizáciu podnikov v ťažkostiach, lebo nespĺňajú podmienky na ich povolenie stanovené týmito usmerneniami (odôvodnenia č. 231 a 255 napadnutého rozhodnutia). Podľa článku 87 ods. 3 písm. c) ES a už citovaných usmernení Komisia teda dospela k záveru, že tieto opatrenia boli nezlúčiteľné so spoločným trhom (odôvodnenie č. 256 napadnutého rozhodnutia).

G — *Vrátenie dotknutej pomoci*

66 V časti 10 napadnutého rozhodnutia nazvanej „Vrátenie podpory" Komisia vyhlásila, že v danom štádiu nie je schopná určiť presnú výšku dotknutej pomoci, aby bolo možné ju vymáhať v súlade s článkom 14 nariadenia č. 659/1999 (odôvodnenia č. 257 až 259 napadnutého rozhodnutia).

67 Podľa Komisie „napriek všetkému úsiliu [by] Komisia [nebola] schopná primerane posúdiť ‚čistý' finančný dopad oznámených opatrení, ktorý by mal byť určený pomocou teoretického výpočtu izolujúceho účinky vyhlásení a krokov [francúzskeho] štátu od akejkoľvek inej udalosti, ktorá mohla ovplyvniť situáciu FT alebo vnímanie tejto situácie trhmi". Dodala, že „do [napadnutého] rozhodnutia teda nie je možné začleniť parametre pre výpočet, ktoré by boli dostatočne presné na to, aby sa počas fázy realizácie [napadnutého] rozhodnutia dalo dospieť k definitívnemu výsledku". Komisia dospela k záveru, že „za takýchto špecifických okolností môže byť dodržiavanie práv členského štátu na obhajobu prekážkou vrátenia podpory v zmysle článku 14 ods. 1 nariadenia… č. 659/1999, v ktorom ‚Komisia nepožaduje vrátenie finančnej pomoci

vtedy, keď by tým išla proti všeobecnému princípu práva spoločenstva'" (odôvodnenie č. 261 napadnutého rozhodnutia).

68 Podľa Komisie tento záver je tiež odôvodnený z hľadiska zásady ochrany legitímnej dôvery prijímateľov pomoci (odôvodnenie č. 262 napadnutého rozhodnutia). V tejto súvislosti v odôvodneniach č. 263 a 264 napadnutého rozhodnutia spresnila, že:

„(263) Komisia zohľadnila vyhlásenia [francúzskej] vlády pri posudzovaní zhody predmetného opatrenia s predpismi o štátnej pomoci. Návrh akcionárskej pôžičky by sám osebe bol býval považovaný za nezakladajúci štátnu pomoc z hľadiska zmluvy. Komisia však dospela k názoru, že vyhlásenia mali za následok opätovné získanie dôvery trhov v [FT], čím sa vylúčilo uplatnenie zásady uvedomelého [obozretného – *neoficiálny preklad*] súkromného investora a návrh pôžičky sa zhmotnil v pomoc poskytnutú FT. Komisia uznáva, že je to prvýkrát, čo musí skúmať otázku, či je tento druh správania štátnou pomocou. Keďže však pomoc závisí od krokov, ktoré boli urobené pred oznámením návrhu [akcionárskej] pôžičky, príčinlivý operátor [obozretný hospodársky subjekt – *neoficiálny preklad*] mohol veriť v legitimitu správania daného členského štátu, ktorý náležitým spôsobom oznámil návrh pôžičky. Ako uviedol generálny advokát Darmon vo svojich návrhoch [v rozsudku Súdneho dvora z 20. septembra 1990, Komisia/Nemecko, C-5/89, Zb. s. I-3437], ‚nemôžeme pohŕdať rozpakmi, ktoré môžu v niektorých podnikoch vyvolať »netypické« formy pomoci, nehľadiac na to, či ich treba alebo netreba oznámiť'.

(264) Záver Komisie je taký, že FT sa mohla oprávnene domnievať, že správanie [Francúzskej republiky] nie je štátnou pomocou. Na základe uvedených

ustanovení je Komisia toho názoru, že v tomto prípade by nariadenie vrátenia pomoci bolo v rozpore so všeobecnými princípmi práva spoločenstva."

**Konanie a návrhy účastníkov konania**

I — *Veci T-425/04 a T-444/04*

69 Návrhom doručeným do kancelárie Všeobecného súdu 13. októbra 2004 Francúzska republika podala žalobu, ktorá bola zapísaná do registra pod číslom T-425/04.

70 Návrhom doručeným do kancelárie Všeobecného súdu 5. novembra 2004 FT podala žalobu, ktorá bola zapísaná do registra pod číslom T-444/04.

71 Francúzska republika a FT navrhujú, aby Všeobecný súd:

— zrušil napadnuté rozhodnutie,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

72 Komisia navrhuje, aby Všeobecný súd:

— zamietol žaloby ako neprípustné,

— subsidiárne, zamietol žaloby ako nedôvodné,

— zaviazal Francúzsku republiku a FT na náhradu trov konania.

73 Návrhom doručeným do kancelárie Všeobecného súdu 25. októbra 2007 spoločnosti Bouygues podali návrh na vstup vedľajšieho účastníka do konania vo veci T-444/04 na podporu návrhov Komisie.

74 Podaním doručeným do kancelárie Všeobecného súdu 20. novembra 2007 Komisia uviedla, že súhlasí, aby bol spoločnostiam Bouygues povolený vstup vedľajšieho účastníka do konania na podporu jej návrhov. Spresnila však, že pokiaľ ide o tvrdenia spoločností Bouygues, v rámci tohto vedľajšieho účastníctva si vyhradzuje, aby boli tieto tvrdenia v súlade s tými, ktoré predložili na podporu svojich žalôb vo veci T-450/04 (pozri bod 78 a nasl.).

75 Podaním doručeným do kancelárie Všeobecného súdu 21. novembra 2007 FT navrhla, aby Všeobecný súd vyhlásil uvedený návrh na vedľajšie účastníctvo za neprípustný a zaviazal spoločnosti Bouygues na náhradu trov konania a, subsidiárne, obmedzil toto vedľajšie účastníctvo na ústnu časť konania.

76 Podaním doručeným do kancelárie Všeobecného súdu 4. decembra 2007 FT požiadala o dôverné zaobchádzanie vo vzťahu k spoločnostiam Bouygues pokiaľ ide o niektoré skutočnosti obsiahnuté v žalobe a replike podanej v konaní vo veci T-444/04.

77 Uznesením z 30. januára 2008 predseda tretej komory Všeobecného súdu povolil spoločnostiam Bouygues vstúpiť do konania vo veci T-444/04 v rámci jeho ústnej

časti ako vedľajší účastníci na podporu návrhov Komisie a nariadil, aby bolo vedľajším účastníkom konania zaslané predbežné nedôverné znenie správy pre pojednávanie, a to v súlade s rozhodnutím o dôvodnosti žiadosti dôverného zaobchádzania FT. Žiadny z účastníkov konania nenamietal proti obsahu tohto nedôverného znenia správy pre pojednávanie.

II — *Vec T-450/04*

78 Návrhom doručeným do kancelárie Všeobecného súdu 9. novembra 2004 spoločnosti Bouygues podali žalobu, ktorá bola zapísaná do registra pod číslom T-450/04.

79 Spoločnosti Bouygues navrhujú, aby Všeobecný súd:

— zrušil napadnuté rozhodnutie,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

80 Komisia navrhuje, aby Všeobecný súd:

— zamietol návrh na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia ako neprípustný a subsidiárne ako nedôvodný,

— zamietol návrh na zrušenie článku 2 napadnutého rozhodnutia ako nedôvodný,

— zaviazal spoločnosti Bouygues na náhradu trov konania.

81 Podaniami doručenými do kancelárie Všeobecného súdu 25. a 29. marca 2005 FT a Francúzska republika podali návrh na vstup do konania vo veci T-450/04 ako vedľajší účastníci na podporu návrhov Komisie. Uzneseniami z 25. mája 2005 predseda tretej komory Všeobecného súdu povolil tieto vedľajšie účastníctva. Vedľajší účastníci konania predložili svoje vyjadrenia vedľajšieho účastníka konania, rovnako ako aj spoločnosti Bouygues a Komisia predložili v stanovených lehotách svoje pripomienky k týmto vyjadreniam v stanovených lehotách.

82 Francúzska republika navrhuje, aby Všeobecný súd:

— zamietol návrh na zrušenie článku 2 napadnutého rozhodnutia ako nedôvodný,

— zaviazal spoločnosti Bouygues na náhradu trov konania.

83 FT navrhuje, aby Všeobecný súd:

— zamietol žalobu ako nedôvodnú,

— zaviazal spoločnosti Bouygues na náhradu trov konania.

III — *Vec T-456/04*

84 Návrhom doručeným do kancelárie Všeobecného súdu 12. novembra 2004 AFORS podal žalobu, ktorá bola zapísaná do registra pod číslom T-456/04.

85 AFORS navrhuje, aby Všeobecný súd:

— zrušil článok 2 napadnutého rozhodnutia,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

86 Komisia navrhuje, aby Všeobecný súd:

— zamietol návrh na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia ako neprípustný,

— zamietol návrh na zrušenie článku 2 napadnutého rozhodnutia ako nedôvodný,

— zaviazal AFORS na náhradu trov konania.

87 Podaniami doručenými do kancelárie Všeobecného súdu 25. a 29. marca 2005 FT a Francúzska republika podali návrh na vstup do konania vo veci T-456/04 ako vedľajší účastníci na podporu návrhov Komisie. Uzneseniami z 12. a 25. mája 2005 predseda tretej komory Všeobecného súdu povolil tieto vedľajšie účastníctva. Vedľajší účastníci konania predložili svoje vyjadrenia vedľajšieho účastníka konania a AFORS svoje pripomienky k týmto vyjadreniam v stanovených lehotách.

88 Francúzska republika navrhuje, aby Všeobecný súd:

— zamietol žalobu,

— zaviazal AFORS na náhradu trov konania.

89 FT navrhuje, aby Všeobecný súd:

— zamietol návrh na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia ako neprípustný,

— zamietol návrh na zrušenie článku 2 napadnutého rozhodnutia ako nedôvodný,

— zaviazal AFORS na náhradu trov konania.

IV — *Opatrenia na zabezpečenie priebehu konania, postúpenie rozšírenej komore a spojenie vecí*

90 Listom z 11. decembra 2007 na základe opatrení na zabezpečenie priebehu konania stanovených v článku 64 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu v súvislosti s vecami T-425/04, T-444/04 a T-450/04, Všeobecný súd jednak vyzval Komisiu, aby predložila niektoré písomnosti a jednak Francúzskej republike, FT a Komisii položil písomné otázky, pričom ich vyzval, aby na ne písomne odpovedali. Títo účastníci konania uvedeným opatreniam na zabezpečenie priebehu konania vyhoveli v stanovených lehotách.

91 Dňa 13. februára 2008 na základe článku 14 rokovacieho poriadku a na návrh tretej komory Všeobecný súd po vypočutí účastníkov konania v súlade s článkom 51 tohto rokovacieho poriadku rozhodol postúpiť vec rozšírenému rozhodovaciemu zloženiu.

92 Podaním doručeným do kancelárie Všeobecného súdu 15. apríla 2008 spoločnosti Bouygues podali vo veci T-450/04 návrh na spojenie vecí T-425/04, T-444/04,

T-450/04 a T-456/04 podľa článku 50 ods. 1 rokovacieho poriadku. Ostatní účastníci konania v týchto veciach predložili svoje pripomienky k tomuto návrhu v stanovených lehotách.

93 Podaním doručeným do kancelárie Všeobecného súdu 14. mája 2008 FT podala žiadosť podľa článku 50 ods. 2 rokovacieho poriadku o dôverné zaobchádzanie vo vzťahu k ostatným účastníkom konania vo veciach T-425/04, T-450/04 a T-456/04 v súvislosti s niektorými skutočnosťami obsiahnutými v žalobe a replike, ako aj s niektorými prílohami priloženými k žalobe, ktoré boli podané v rámci konania vo veci T-444/04 a poskytla nedôvernú verziu týchto procesných písomností.

94 Uznesením predsedu tretej rozšírenej komory Všeobecného súdu zo 17. februára 2009 boli veci T-425/04, T-444/04, T-450/04 a T-456/04 v súlade s článkom 50 rokovacieho poriadku spojené na účely ústnej časti konania a vyhlásenia rozsudku. Okrem toho predseda tretej rozšírenej komory v súlade s rozhodnutím o dôvodnosti žiadosti FT o dôvernom zaobchádzaní nariadil jednak, aby bolo nahliadnutie do spisov obmedzené len na nedôverné verzie písomností a jednak, aby bola predbežná nedôverná verzia správ pre pojednávanie zaslaná účastníkom konania. Žiadny z účastníkov konania nevzniesol v tejto súvislosti námietky.

V — *Ústna časť konania*

95 Na základe správy sudcu spravodajcu Všeobecný súd (tretia rozšírená komora) rozhodol o otvorení ústnej časti konania.

96 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na ústne otázky, ktoré im Všeobecný súd položil, boli vypočuté na pojednávaní 21. apríla 2009.

97 Komisia na pojednávaní vzala späť svoj prvý návrh vo veci T-456/04, ktorým navrhovala, aby Všeobecný súd zamietol návrh AFORS-u na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia ako neprípustný, čo bolo zaznamenané v zápisnici z pojednávania.

**Právny stav**

I — *O návrhu na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia*

A — *O prekážkach konania namietaných vo veciach T-425/04, T-444/04, T-450/04 a T-456/04*

1. Tvrdenia účastníkov konania

98 Komisia uvádza, že žaloby vo veciach T-425/04 a T-444/04, ako aj návrh na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia vo veci T-450/04 sú neprípustné z dôvodu nedostatku záujmu na konaní.

99 Pokiaľ ide o žaloby Francúzskej republiky a FT, Komisia tvrdí, že týmto žalobkyniam už bolo vyhovené a nemajú záujem na zrušení napadnutého rozhodnutia v plnom rozsahu, lebo aj keď toto rozhodnutie vyhlásilo dotknutú pomoc za nezlučiteľnú so spoločným trhom, nenariaďuje jej vrátenie.

100 Hoci v zmysle Zmluvy je členský štát zvýhodnený žalobca a nemusí preukázať, že sporný akt vyvoláva voči nemu právne účinky, mal by mať však skutočne existujúci záujem na zrušení tohto aktu. Členský štát preto môže podať žalobu len proti aktom, proti ktorým má výhrady, teda proti tým, ktoré môžu výrazne zmeniť jeho právnu situáciu. Okrem toho na určenie toho, či nejaký akt vyvoláva právne účinky, treba vychádzať z jeho podstaty. Tým viac, tieto podmienky platia takisto pre ostatných účastníkov konania, akými sú FT a spoločnosti Bouygues.

101 Pokiaľ ide o žalobu spoločností Bouygues, Komisia uvádza, že žalobkyne sa vo svojom prvom žalobnom návrhu na zrušenie stotožňujú s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, najmä v časti po odôvodnenie č. 219 tohto rozhodnutia. V skutočnosti nenamietajú proti rozhodnutiu v rozsahu, v akom hodnotí oznámené opatrenia ako nezlučiteľnú pomoc, keďže toto posúdenie je v ich záujme a zodpovedá ich vôli. Proti rozhodnutiu namietajú len v rozsahu, v akom Komisia nekonštatovala, že vyhlásenia od júla 2002 predstavujú ako celok alebo samostatne štátnu pomoc. Článok 1 napadnutého rozhodnutia teda spoločnosti Bouygues uspokojuje a tieto nemôžu preukázať žiadny skutočne existujúci záujem na jeho zrušení.

102 Podľa Komisie len výrok aktu môže vyvolať právne účinky a preto byť predmetom výhrady. Posúdenia obsiahnuté v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nemôžu byť ako také predmetom žaloby o neplatnosť a môžu spadať pod kontrolu zákonnosti súdu Spoločenstva len vtedy, ak v prípade, že ako odôvodnenie aktu spôsobujúceho ujmu, sú dôležitým pilierom výroku. Možno teda prijať, že rozhodnutie, ktoré uspokojuje

žalobcu, mu nemôže spôsobovať ujmu, čo však nezbavuje dotknuté tretie osoby práva podať žalobu o neplatnosť proti tomuto rozhodnutiu.

103 Komisia v tejto súvislosti pripomína uznesenie Súdneho dvora z 28. januára 2004, Holandsko/Komisia (C-164/02, Zb. s. I-1177, body 18 až 25), podľa ktorého je neprípustná z dôvodu nedostatku záujmu na konaní žaloba členského štátu, ktorému je určené rozhodnutie o štátnej pomoci, ktoré ho uspokojuje, pretože vyhlasuje niektoré opatrenia pomoci za zlučiteľné so spoločným trhom. Podľa Súdneho dvora výrok tohto rozhodnutia nevyvoláva právne účinky, ktoré majú nevyhnutne vplyv na záujmy žalobcu, lebo závažným a zjavným spôsobom nemení jeho právnu situáciu. Samozrejme situácia, v ktorej bolo vydané uvedené uznesenie je mierne odlišná od tej, na ktorej sa zakladá tento spor, pokiaľ ide o opatrenia v prospech FT, ktoré boli kvalifikované ako pomoc nezlučiteľná so spoločným trhom. To však neznamená, že konštatovaním nemožnosti vymáhať vrátenie tejto pomoci, napadnuté rozhodnutie vyhovovalo Francúzskej republike a FT a svojou povahou nemôže meniť ich právnu situáciu ani byť predmetom ich výhrad. Okrem toho, hoci článok 1 napadnutého rozhodnutia kvalifikoval opatrenia v prospech FT ako nezlučiteľnú pomoc, spoločnostiam Bouygues vyhovuje a teda nemôže meniť ich právnu situáciu alebo im spôsobovať ujmu. Spoločnosti Bouygues totiž nespochybňujú tento výrok, ale svoj návrh obmedzujú na zrušenie posúdenia, podľa ktorého len akcionárska pôžička v kontexte vyhlásení prijatých od júla 2002, predstavuje štátnu pomoc. Títo štyria žalobcovia v každom prípade nemajú skutočne existujúci záujem na vyriešení tohto sporu, pretože aj keby boli ich návrhy považované za dôvodné, ich právna situácia zostane po zrušení článku 1 nezmenená a to nezávislé od dôvodov odôvodňujúcich takéto zrušenie.

104 Komisia, ktorú podporuje Francúzska republika, dopĺňa, že hoci nespochybňuje záujem spoločnosti Bouygues na konaní o zrušení článku 2 napadnutého rozhodnutia, domnieva sa však, že ich stanovisko je kontradiktórne. V prípade dôvodnosti

návrhu spoločností Bouygues týkajúceho sa zrušenia článku 1 napadnutého rozhodnutia, Všeobecný súd totiž nebude môcť rozhodnúť o ich návrhu na zrušenie článku 2 uvedeného rozhodnutia. V takomto prípade akcionárska pôžička nepredstavuje pomoc uvedenú v článku 1, ktorú je potrebné zohľadniť na účely uplatnenia článku 2 napadnutého rozhodnutia. Tento rozpor len posilňuje názor Komisie spočívajúci v tom, že spoločnosti Bouygues nie sú oprávnené namietať proti článku 1 uvedeného rozhodnutia.

105 Okrem toho prípadná povinnosť Francúzskej republiky, vyplývajúca z napadnutého rozhodnutia, oznámiť v budúcnosti každé opatrenie pomoci podobné tomu, o aké ide v predmetnej veci, nespôsobuje, hoci prináša určité procesné náklady, zmenu jej právnej situácie alebo právnej situácie FT, ktorá by stačila na potvrdenie ich skutočne existujúceho záujmu na konaní. Toto možno potvrdiť uznesením Holandsko/Komisia, už citované v bode 103 vyššie, v ktorom Súdny dvor neuznal skutočne existujúci záujem členského štátu, hoci tento štát uplatnil toto tvrdenie. Ak sa totiž záujem, na ktorý sa odvoláva žalobca, týka právnej situácie v budúcnosti, musí preukázať, že zásah do tejto situácie sa už s určitosťou ukazuje. Takisto v prípade, že vnútroštátny súd bude musieť zohľadniť napadnuté rozhodnutie a má pochybnosti o jeho rozsahu pôsobnosti, tento súd má možnosť obrátiť sa na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou na základe článku 234 ES tak, že žalobcovia nebudú v prípadnom spore v žiadnom prípade pozbavení možnosti domáhať sa svojich práv pred vnútroštátnym súdom.

106 Komisia odmieta tvrdenie FT spočívajúce v tom, že napadnutým rozhodnutím jej hrozí vrátenie spornej pomoci s prihliadnutím najmä na žaloby podané vo veciach T-450/04 a T-456/04. V predmetnej veci nemôže odvolanie sa na žaloby tretích osôb byť ako také odôvodnením záujmu na konaní tejto žalobkyne. Podľa Komisie, na jednej strane, prípadné žaloby na vnútroštátnej úrovni sú čisto hypotetické. Hoci uplatnenie podporných opatrení bolo pred prijatím napadnutého rozhodnutia neoprávnené, vrátane rozhodnutia nenariadiť vrátenie dotknutej pomoci, a vnútroštátne súdy majú chrániť práva osôb podliehajúcich súdnej právomoci, možno pritom potvrdiť, že v predmetnej veci takéto žaloby neboli podané pred vydaním

napadnutého rozhodnutia. Na druhej strane, pokiaľ ide o žaloby podané vo veciach T-450/04 a T-456/04, Komisia spresňuje, že aj keby boli dôvodné, len nové rozhodnutie Komisie prijaté na účely vykonania rozsudku v súlade s článkom 233 ES, by mohlo mať nepriaznivé dôsledky pre FT. Pokiaľ však nové rozhodnutie neexistuje, uvedená žalobkyňa nie je povinná vrátiť prípadnú nezlúčiteľnú pomoc.

107 Komisia na základe toho usudzuje, že žaloby Francúzskej republiky a FT o zrušenie napadnutého rozhodnutia vo veciach T-425/04 a T-444/04 nemôžu byť prípustné. Vo veci T-450/04 navrhuje vyhlásiť ako neprípustný návrh spoločností Bouygues na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia.

108 Francúzska republika, FT a spoločnosti Bouygues navrhujú, aby prekážky konania, na ktoré poukázala Komisia, boli zamietnuté.

109 Spoločnosti Bouygues sa domnievajú, že ich návrh na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia je prípustný, pretože tento článok v spojení s dôvodmi, ktoré sú jeho dôležitým pilierom, implicitne, ale nevyhnutne zahŕňa právne záväzné zamietnutie Komisie prijať tvrdenie spoločností Bouygues, podľa ktorého vyhlásenia od júla 2002 sú samé osebe štátnou pomocou.

110 Nakoniec, pokiaľ ide o žalobu, ktorú podal AFORS vo veci T-456/04, FT navrhuje, aby bol prípadný návrh na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia zamietnutý ako neprípustný. AFORS v tejto súvislosti spresňuje, že jeho žaloba sa týka len článku 2 napadnutého rozhodnutia.

2. Posúdenie Všeobecným súdom

a) Úvodné pripomienky

111 V prvom rade treba konštatovať, že Komisia vo veciach T-425/04 a T-444/04 spochybňuje záujem Francúzskej republiky a FT na konaní proti napadnutému rozhodnutiu v jeho plnom rozsahu, pričom v tejto súvislosti nerobí rozdiel medzi článkom 1 a článkom 2 napadnutého rozhodnutia. Komisia naopak vo veci T-450/04 tento rozdiel uvádza, pretože spochybňuje len záujem spoločností Bouygues na konaní proti napadnutému rozhodnutiu, ale nie ich záujem na konaní proti článku 2 tohto rozhodnutia.

112 Podľa Komisie články 1 a 2 napadnutého rozhodnutia teda predstavujú časti, ktoré možno na účely čiastočného zrušenia oddeliť.

113 Všeobecný súd sa domnieva, že o takýto prípad totiž ide v predmetnej veci.

114 Článok 2 napadnutého rozhodnutia, ktorý konštatuje, že pomoc vyhlásená v článku 1 za nezlúčiteľnú so spoločným trhom, nemusí byť vrátená, možno zrušiť oddelene bez toho, aby tým prišlo k zmene rozsahu pôsobnosti článku 1 alebo odôvodnenia, ktoré je jeho hlavnou podstatou (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 27. júna 2006, Parlament/Rada, C-540/03, Zb. s. I-5769, body 27 a 28 a tam citovanú judikatúru).

115 Okrem toho skutočnosť, že by prípadné úplné zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia na základne žalobných dôvodov Francúzskej republiky a FT nevyhnutne

urobilo článok 2 neplatným, nespochybňuje oddeliteľný charakter tohto článku 2, pretože uvedená neplatnosť nemá vplyv na jeho obsah a nezávisí od toho, či tento článok nariaďuje alebo nenariaďuje vrátenie pomoci. Navyše, ako to uviedli spoločnosti Bouygues na pojednávaní, v prípade čiastočného zrušenia článku 1 napadnutého rozhodnutia na základe žalobných dôvodov spoločností Bouygues uvedených vo veci T-450/04, ktorým by bolo ponechané v platnosti konštatovanie o pomoci nezlúčiteľnej so spoločným trhom, článok 2 možno stále zrušiť oddelene.

116 Ďalej, pokiaľ ide o záujem na konaní, treba pripomenúť ustálenú judikatúru, podľa ktorej prípustnosť žaloby o neplatnosť je podmienená tým, že fyzická alebo právnická osoba, ktorá ju podala, má skutočný a trvajúci záujem na zrušení napadnutého aktu. Tento záujem predpokladá, že zrušenie tohto aktu má samo osebe právne následky, alebo inými slovami, že žaloba môže v prípade úspešného výsledku priniesť prospech osobe, ktorá ju podala. Preto akt, ktorým sa tejto osobe úplne vyhovuje, jej zo svojej podstaty nemôže spôsobovať ujmu a táto osoba nemá záujem na tom, aby navrhovala jeho zrušenie (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 11. marca 2009, TF1/Komisia, T-354/05, Zb. s. II-471, body 84 a 85 a tam citovanú judikatúru).

117 Na základe týchto zásad preto treba preskúmať, či je v záujme Francúzskej republiky, FT a spoločností Bouygues zrušiť článok 1 napadnutého rozhodnutia.

b) O záujme Francúzskej republiky a spoločnosti FT na konaní proti článku 1 napadnutého rozhodnutia

118 Po prvé, pokiaľ ide o záujem Francúzskej republiky na konaní, treba pripomenúť, že Zmluva jasne rozlišuje medzi právom inštitúcií Spoločenstva a členských štátov podať žalobu o neplatnosť na jednej strane a právom fyzických osôb a právnických osôb podať takúto žalobu na druhej strane, pričom každý členský štát má právo napadnúť

zákonnosť rozhodnutí Komisie žalobou o neplatnosť bez toho, aby bol výkon tohto práva podmienený preukázaním záujmu na konaní. Preto na to, aby bola žaloba členského štátu prípustná, nemusí tento štát preukazovať, že akt Komisie, ktorý napáda, má vo vzťahu k nemu právne účinky (uznesenie Súdneho dvora z 27. novembra 2001, Portugalsko/Komisia, C-208/99, Zb. s. I-9183, body 22 a 23; rozsudky Súdu prvého stupňa z 10. apríla 2008, Holandsko/Komisia, T-233/04, Zb. s. II-591, bod 37, a z 22. októbra 2008, TV 2/Danmark a i./Komisia, T-309/04, T-317/04, T-329/04 a T-336/04, Zb. s. II-2935, bod 63). Toto konštatovanie vyplýva tiež z definície, ktorú priznala judikatúra záujmu na konaní (pozri bod 116 vyššie), a ktorá sa týka len žalôb podaných fyzickými alebo právnickými osobami a nie tých, ktoré podali inštitúcie alebo členské štáty.

119 Navyše na rozdiel od toho, čo sa zrejme domnieva Komisia, pojem záujem na konaní nemožno zamieňať s konceptom napadnuteľného aktu, podľa ktorého akt musí byť spôsobilý vyvolať nepriaznivé právne účinky, aby mohol byť predmetom žaloby o neplatnosť, čo treba vymedziť v závislosti od jeho podstaty (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 22. júna 2000, Holandsko/Komisia, C-147/96, Zb. s. I-4723, body 25 a 27; uznesenia Portugalsko/Komisia, už citované v bode 118 vyššie, bod 24, a Holandsko/Komisia, už citované v bode 103 vyššie, body 18 a 19; rozsudok TV 2/Danmark a i./Komisia, už citovaný v bode 118 vyššie, bod 63). V tejto súvislosti treba konštatovať, že vzhľadom na jeho podstatu je napadnuté rozhodnutie napadnuteľným aktom, ktorý má právne záväzné účinky.

120 V prejednávanej veci vzhľadom na ustanovenia Zmluvy a s prihliadnutím na judikatúru spomenutú v bodoch 118 a 119 vyššie, môže Francúzska republika už na základe svojho postavenia členského štátu podať žalobu o neplatnosť proti článku 1 napadnutého rozhodnutia bez toho, aby musela odôvodniť záujem konať v tejto súvislosti.

121 Po druhé, pokiaľ ide o záujem FT na konaní proti článku 1 napadnutého rozhodnutia, je v prvom rade potrebné konštatovať, že tento článok má takisto vyvolať právne záväzné účinky voči FT, pretože táto spoločnosť je jediným príjemcom podporného

opatrenia, ktoré bolo v uvedenom článku vyhlásené za nezlúčiteľné so spoločným trhom.

122 V tejto súvislosti sa Komisia nesprávne odvoláva na judikatúru, podľa ktorej len výrok aktu môže mať právne účinky a teda spôsobovať ujmu (pozri rozsudok z 19. marca 2003, CMA CGM a i./Komisia, T-213/00, Zb. s. II-913, bod 186 a tam citovanú judikatúru). Z článku 1 napadnutého rozhodnutia totiž vyplýva, že Komisia kvalifikuje akcionársku pôžičku v kontexte vyhlásení prijatých od júla 2002 ako štátnu pomoc nezlúčiteľnú so spoločným trhom v zmysle článku 87 ES. Pritom práve proti tomuto konštatovaniu spolu s odôvodnením uvedeného rozhodnutia, ktoré je jeho nevyhnutnou podstatou, FT vo svojej žalobe namieta z dôvodu, že poškodzuje jej právne postavenie a spôsobuje jej ujmu. Takisto treba zamietnuť tvrdenie Komisie spočívajúce v tom, že napadnuté rozhodnutie uspokojuje FT, pretože toto tvrdenie zamieňa právne účinky článku 1 uvedeného rozhodnutia s účinkami jeho článku 2, v ktorom sa dospelo k záveru, že nie je potrebné nariadiť vrátenie dotknutej pomoci.

123 Navyše Komisia nemôže oprávnene tvrdiť, že FT nemá záujem na vyriešení tohto sporu z dôvodu, že jej právna situácia bude rovnaká, aj keby bola jej žaloba dôvodná. Jednak zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia na základe žalobných dôvodov, ktoré predložila FT, by malo za následok to, že konštatovanie nezákonnosti dotknutého podporného opatrenia, ktoré je individuálnym opatrením v prospech FT, by bolo neplatné, čo by malo ako právny následok zmenu jej právnej situácie a zvýhodňovalo ju. Okrem toho na rozdiel od tvrdenia Komisie, tento skutočne existujúci záujem FT na zrušení článku 1 napadnutého rozhodnutia potvrdzuje predpoklad, podľa ktorého by vo veciach T-450/04 a T-456/04 mali byť návrhy spoločností Bouygues a združenia AFORS na zrušenie článku 2 tohto rozhodnutia prijaté, pretože toto zrušenie by malo za následok, že Komisia bude musieť nariadiť na úkor FT vrátenie neoprávnenej pomoci uvedenej v článku 1.

124 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že FT má skutočne existujúci záujem na zrušení článku 1 napadnutého rozhodnutia.

125 Prekážky konania, na ktoré Komisia vo veciach T-425/04 a T-444/04 poukázala, treba preto zamietnuť v rozsahu, v akom sa týkajú prípustnosti návrhov na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia podaných Francúzskou republikou a FT.

c) O záujme spoločností Bouygues na konaní proti článku 1 napadnutého rozhodnutia

126 V prvom rade je potrebné pripomenúť, že napadnuté rozhodnutie tak z hľadiska svojej formy, ako aj svojej podstaty, má mať právne záväzné účinky. Okrem toho, keďže článok 1 napadnutého rozhodnutia konštatuje existenciu pomoci v prospech FT a vyhlasuje ju za nezlučiteľnú so spoločným trhom, tento článok zodpovedá návrhu a záujmom spoločností Bouygues tak, ako ich vyjadrili vo svojej žiadosti z 22. jaguára 2003.

127 Konštatovanie existencie pomoci a jej nezlučiteľnosti so spoločným trhom v článku 1 napadnutého rozhodnutia však vopred nevylučuje existenciu iných nezlučiteľných podporných oparení, ktoré, hoci nie sú uvedené v tomto článku, sú takisto predmetom správneho konania, ktorého výsledkom bolo prijatie uvedeného rozhodnutia a ktoré navyše môžu podstatne narušiť postavenie niektorých konkurentov príjemcu pomoci na trhu (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 13. decembra 2005, Komisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, C-78/03 P, Zb. s. I-10737,

bod 37). O to by mohlo ísť v prípade postavenia spoločností Bouygues voči postaveniu FT na francúzskom trhu mobilných telefónov.

128 Komisia v tejto súvislosti znova nesprávne uvádza judikatúru, podľa ktorej len výrok aktu môže mať právne účinky a spôsobovať ujmu (pozri rozsudok CMA CGM a i./Komisia, už citovaný v bode 122 vyššie, bod 186 a tam citovanú judikatúru). V prejednávanej veci z článku 1 napadnutého rozhodnutia, ako aj z jeho odôvodnenia na jeho podporu nachádzajúceho sa v odôvodneniach č. 185 až 230 uvedeného rozhodnutia jasne vyplýva, že Komisia sa obmedzuje na kvalifikáciu samotnej akcionárskej pôžičky, ktorú preskúmala s prihliadnutím na vyhlásenia prijaté od júla 2002, ako štátnej pomoci nezlučiteľnej so spoločným trhom v zmysle článku 87 ES. Toto konštatovanie, ktoré je obsiahnuté tak vo výroku, ako aj v odôvodnení uvedeného rozhodnutia, je pritom presne to, proti ktorému spoločnosti Bouygues vo svojej žalobe namietajú, lebo narúša ich právne postavenie a spôsobuje im ujmu, lebo sa týka len jedného podporného opatrenia, hoci podľa nich Francúzska republika na základe vyhlásení prijatých od júla 2002 prijala ďalšie podporné opatrenia, ktoré zahŕňajú iné výhody pre FT a ktoré ešte viac narušujú ich postavenie na trhu. V tomto kontexte spoločnosti Bouygues oprávnene tvrdia, že celkový prístup Komisie, ako je vyjadrený najmä v odôvodneniach č. 187 až 191 a 203 až 228 napadnutého rozhodnutia, jednoznačne predstavuje jej odmietnutie kvalifikovať samotné vyhlásenia prijaté od júla 2002 ako podporné opatrenia. Komisia nemôže preto vedieť, že spoločnosti Bouygues v skutočnosti nenamietajú proti článku 1 napadnutého rozhodnutia a prikláňajú sa k odôvodneniu, ktoré je jeho základom.

129 Komisia takisto nemôže oprávnene tvrdiť, že článok 1 napadnutého rozhodnutia je pre spoločnosti Bouygues priaznivý a že tieto spoločnosti nemajú skutočný existujúci záujem na vyriešení tohto sporu z dôvodu, že aj keby bola ich žaloba dôvodná, ich právna situácia zostane nezmenená. Zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia na základe žalobných dôvodov, ktoré predložili spoločnosti Bouygues, by malo za následok neplatnosť určenia existencie podporného opatrenia nezlučiteľného so spoločným trhom, len ak sa týka vyhlásení od júla 2002 považovaných za súčasť tohto

opatrenia namiesto ich kvalifikácie ako samostatných podporných opatrení, ktoré samé spĺňajú podmienky článku 87 ods. 1 ES. Ako uvádzajú spoločnosti Bouygues, takéto zrušenie článku 1 bude len čiastočné a ponechá v platnosti konštatovanie o existencii neoprávnenej pomoci, ktorou je akcionárska pôžička. Takéto čiastočné zrušenie môže pritom výrazne zmeniť právnu situáciu spoločností Bouygues.

130 Navyše judikatúra uznala, že ak žalobca tvrdí, že napadnutý akt, aj keď je preňho prípadne čiastočne priaznivý, náležite nechráni jeho právne postavenie, musí sa mu priznať záujem na konaní, aby tak mohol dať prostredníctvom súdu preskúmať zákonnosť tohto rozhodnutia (pozri v tomto zmysle rozsudok TF1/Komisia, už citovaný v bode 116 vyššie, bod 86).

131 Je teda potrebné dospieť k záveru, že spoločnosti Bouygues majú skutočný a trvajúci záujem na dosiahnutí čiastočného zrušenia článku 1 napadnutého rozhodnutia v rozsahu opísanom v bode 129 vyššie.

132 Nakoniec spoločnosti Bouygues správne uvádzajú, že neexistuje žiaden rozpor medzi ich návrhom na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia a návrhom na zrušenie jeho článku 2, pretože nemožno vylúčiť, že tieto články obsahujú dve rozdielne nezákonné skutočnosti, ktoré spočívajú jednak v tom, že nebolo nariadené vrátenie neoprávneného podporného opatrenia, ako bolo určené v článku 1, a jednak, že nebolo nariadené vrátenie prípadne iných podporných opatrení, akými sú vyhlásenia od júla 2002, ktoré v tomto článku 1 neboli uvedené.

133 Prekážku konania, na ktorú Komisia poukázala vo veci T-450/04, treba preto zamietnuť.

d) O prípustnosti údajného návrhu AFORS-u na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia

134 Pokiaľ ide o prekážku konania, na ktorú poukázala FT vo veci T-456/04 v prípade návrhu AFORS-u na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia, stačí konštatovať jednak, že AFORS v návrhu výslovne nenavrhuje zrušenie tohto článku a že okrem toho v replike potvrdil, že jeho žaloba sa týka len článku 2 uvedeného rozhodnutia. O tejto prekážke konania nie je preto potrebné rozhodnúť.

B — *O zákonnosti článku 1 napadnutého rozhodnutia*

1. Tvrdenia účastníkov konania

a) Zhrnutie žalobných dôvodov zrušenia

135 Vo veciach T-425/04 a T-444/04 Francúzska republika a FT na podporu svojho návrhu na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia uvádzajú štyri žalobné dôvody, a to po prvé porušenie podstatných náležitostí a práva na obranu, po druhé právne omyly pri uplatnení pojmu pomoci v zmysle článku 87 ods. 1 ES a najmä kritéria obozretného súkromného investora, po tretie zjavne nesprávne posúdenie obsahu a/alebo údajných účinkov vyhlásení od júla 2002 a po štvrté nedostatočné odôvodnenie v zmysle článku 253 ES.

136 Vo veci T-450/04 spoločnosti Bouygues na podporu svojho návrhu na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia uvádzajú prvý žalobný dôvod založený na porušení článku 87 ods. 1 ES v rozsahu, v akom Komisia odmietla kvalifikovať ako štátnu pomoc vyhlásenia prijaté od júla 2002, a to ako celok alebo oddelene, a druhý žalobný dôvod založený na rozpornom a nedostatočnom odôvodnení v rozpore s článkom 253 ES.

137 Všeobecný súd považuje za vhodné najprv preskúmať druhý a tretí žalobný dôvod uvedený vo veciach T-425/04 a T-444/04, ako aj prvý a druhý žalobný dôvod uvedený proti článku 1 napadnutého rozhodnutia vo veci T-450/04, pretože tieto dôvody sa v podstate týkajú zákonnosti uplatnenia pojmu pomoci Komisiou v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

b) Tvrdenia Francúzskej republiky a spoločnosti FT

Úvodné pripomienky

138 V prvom rade treba uviesť, že niektoré tvrdenia uvedené v nasledujúcich bodoch sú tvrdeniami, ktoré Francúzska republika a FT uviedli vo svojich vyjadreniach vedľajšieho účastníka konania vo veci T-450/04.

O druhom žalobnom dôvode Francúzskej republiky a spoločnosti FT

139 Druhý žalobný dôvod uvedený vo veciach T-425/04 a T-444/04 je rozdelený na dve časti. V prvej časti Francúzska republika a FT tvrdia, že Komisia nesprávne použila

kritérium obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve. V druhej časti tvrdia, že Komisia dospela k nesprávnemu záveru o existencii štátnej pomoci na základe dvoch rozdielnych skutočností, ktoré sa vyskytli v rozdielnom čase a pri ktorých ona sama uznala, že v prípade, že sa ponímajú samostatne, žiadna z týchto skutočností nepostačuje na odôvodnenie tohto záveru. Francúzska republika spresňuje, že hoci Komisia potvrdzuje, že zohľadnila všetky vyhlásenia od júla 2002 (odôvodnenia č. 203, 218 a 229 napadnutého rozhodnutia), preskúmala len prípadné účinky vyhlásenia z 12.júla 2002 na trhy, čo bolo potvrdené predovšetkým odvolaniami sa na správu z 28. apríla 2004 a v poznámkach finančných analytikov (odôvodnenie č. 221 napadnutého rozhodnutia).

O treťom žalobnom dôvode Francúzskej republiky a spoločnosti FT

140 Vo svojom treťom žalobnom dôvode uvedenom vo veciach T-425/04 a T-444/04 Francúzska republika a FT v podstate tvrdia, že Komisia sa dopustila zjavne nesprávneho posúdenia, keď sa domnievala, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 mohli byť trhmi vnímané ako záväzok Francúzskej republiky a že v decembri 2002 narušili situáciu na trhoch. FT navyše uvádza, že odôvodnenie Komisie spočívajúce v tom, že návrh akcionárskej pôžičky zvýhodní FT, pričom nerešpektuje kritérium obozretného súkromného investora, tiež predstavuje zjavne nesprávne posúdenie.

141 Francúzska republika a FT tvrdia, že v čase uskutočnenia vyhlásenia z 12. júla 2002 o povahe opatrení, ktoré mala Francúzska republika v úmysle prijať vo vzťahu k FT, nebolo ešte rozhodnuté a predovšetkým nebolo prijaté žiadne rozhodnutie o investovaní, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako výslovný záväzok Francúzskej republiky. Toto veľmi všeobecné, podmienené a právne nezáväzné vyhlásenie, ktoré vyjadruje hlavne neskôr prijatú vôľu konať ako obozretný investor a vyvracia dohady o zvýšení základného imania FT, nemožno kvalifikovať ako jasný, presný a nevyvrátiteľný

záväzok Francúzskej republiky, ktoré minister hospodárstva navyše nebol oprávnený prijať. Komisia sa preto dopustila zjavne nesprávneho posúdenia, keď konštatovala, že vyhlásenie z 12. júla 2002 mohlo byť trhmi vnímané ako hodnoverný záväzok Francúzskej republiky.

142 Okrem toho Francúzska republika a FT namietajú proti tomu, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 ovplyvnili v decembri 2002 vnímanie trhových subjektov a spôsobili neobvyklý a nezanedbateľný nárast hodnoty akcií a dlhopisov FT (odôvodnenia č. 217 až 222 a hlavne odôvodnenie č. 221 napadnutého rozhodnutia). Spochybňujú tiež, že tento vplyv sa prejavil hlavne zachovaním hodnotenia FT na úrovni bezpečnej investície až do decembra 2002, namiesto jeho zaradením do „junk bond". FT z toho vyvodzuje, že je ešte nemožnejšie dospieť k záveru, že vyhlásenie z 12. júla 2002 zvýhodňuje FT (odôvodnenie č. 188 uvedeného rozhodnutia). Navyše závery správy z 28. apríla 2004 vychádzajú z nevhodnej analytickej metódy a sú zjavne nedostatočné, aby bolo možné určiť tak existenciu výrazne neobvyklého vývoja kurzu akcie FT v júli 2002, ako aj príčinnú súvislosť medzi vyhlásením z 12. júla 2002 a týmto vývojom. Komisia sa teda dopustila zjavne nesprávneho posúdenia, keď konštatovala, že vyhlásenie z 12. júla 2002 ovplyvnilo situáciu na finančných trhoch a zvýhodnilo FT v tomto období.

143 Francúzska republika a FT v tejto súvislosti odmietajú tvrdenie, že správa z 28. apríla 2004 preukazuje, že „vyhlásenia [prijaté od júla 2002] skutočne ovplyvnili v decembri [2002] trhy" (odôvodnenia č. 186 a 219 napadnutého rozhodnutia), keďže táto správa sa odvoláva len na údajné účinky vyhlásenia z 12. júla 2002 na trhy v júli 2002. Táto správa totiž samostatne a jednotlivo analyzuje vplyv každého z vyhlásení prijatých od júla 2002 na trhy v júli, septembri, októbri a v decembri 2002 a nie vplyv vyhlásení ako celku na trh v decembri 2002. Keďže podľa Francúzskej republiky Komisia nebola

oprávnená dospieť k záveru, že vyhlásenie z 12. júla 2002 malo v tomto období vplyv na trhy a zahŕňalo poskytnutie výhody FT, ešte menej bola oprávnená tak urobiť, pokiaľ ide o situáciu na trhoch v decembri 2002. Okrem toho správa z 28. apríla 2004 vzhľadom na nemožnosť rozlíšiť účinky tohto vyhlásenia na jednej strane od účinkov iných udalostí vzniknutých v období medzi júlom a decembrom 2002 na druhej strane, nemohla analyzovať predpokladané účinky vyhlásenia z 12. júla 2002 na situáciu na trhoch v decembri 2002. Vnímanie trhov v decembri 2002 totiž ovplyvnili dobré výkony a operačné perspektívy FT v druhom polroku 2002, vyriešenie situácie Mobilcomu, vymenovanie nového PPGR a predloženie plánu na obnovu rovnováhy (pozri odôvodnenia č. 186 a 260 napadnutého rozhodnutia).

144 Podľa FT sa Komisia dopustila zjavne nesprávneho posúdenia, keď konštatovala, že je potrebné posúdiť, či výhoda poskytnutá prostredníctvom návrhu akcionárskej pôžičky bola v súlade s kritériom obozretného súkromného investora, hoci sama uznala, že tento návrh ako taký nezvýhodňuje FT (odôvodnenia č. 190 a 263 napadnutého rozhodnutia). Keďže žiadny záväzok Francúzskej republiky poskytnúť úverovú linku nenadobudol účinnosť, návrh akcionárskej pôžičky sa nemohol stať účinným. Vzhľadom na podmienky, ktoré tento návrh stanovoval, FT uprednostnila nepodpísať ho a v decembri 2002 a januári 2003 pristúpiť k refinancovaniu na trhoch s dlhopismi.

145 Podľa FT bolo vylúčené, že by trh vnímal návrh akcionárskej pôžičky ako uskutočnenie záväzku Francúzskej republiky, ktorý presahuje jej budúcu účasť na zvýšení základného imania ako väčšinového akcionára, pretože tento návrh bol jednoznačne obmedzený na sumu 9 miliárd eur, čo zodpovedá podielu Francúzska na zvýšení základného imania uvedenému v pláne Ambition 2005, a na obdobie 18 mesiacov. Okrem toho Francúzsko prijalo rozhodnutie, ktorým by bolo FT ponúknuté poskytnutie

akcionárskej pôžičky, len po tom, čo bolo informované o pláne Ambition 2005. Napokon za pozitívnou reakciou trhov stojí hlavne vymenovanie nového PPGR FT a plán zlepšenia jej hospodárskeho výkonu a nemožno ju spájať s prípadnou podporou Francúzska, ktorá ide nad rámec jeho bežnej akcionárskej úlohy.

146 FT nakoniec tvrdí, že Komisia sa tiež dopustila zjavne nesprávneho posúdenia, keď konštatovala, že v prejednávanej veci neboli splnené podmienky týkajúce sa kritéria obozretného súkromného investora (odôvodnenie č. 230 napadnutého rozhodnutia). Objektívne preskúmanie konania Francúzskej republiky počas celého daného obdobia by Komisiu viedlo k opačnému záveru.

O dodatočných tvrdeniach Francúzskej republiky a spoločnosti FT, ktoré uviedli ako vedľajší účastníci konania vo veci T-450/04 a v odpovedi na písomné otázky položené Všeobecným súdom

147 Francúzska republika a FT vo svojich odpovediach na písomné otázky položené Všeobecným súdom predovšetkým potvrdili, že ani z hľadiska francúzskeho práva sa Francúzsko jednoznačne a nevyvrátiteľne nezaviazalo v prospech FT alebo tretích investorov. Vyhlásenia prijaté od júla 2002 sú nepresné a podmienené a nemožno ich kvalifikovať ako právne záväzné akty alebo okolnosti, ani ako výslovnú alebo implicitnú štátnu záruku v zmysle francúzskeho správneho práva. Navyše z dôvodu neexistencie jednoznačného, jasného a presného charakteru tieto vyhlásenia nepredstavujú prísľuby, ktoré môžu viesť k vzniku zodpovednosti štátu.

148 Francúzska republika a FT dodávajú, že výklad vyhlásení prijatých od júla 2002 spadá len pod francúzske správne právo a nie francúzske občianske, obchodné či trestné právo. V každom prípade z dôvodu ich nepresnej a podmienenej povahy nemožno

tieto vyhlásenia kvalifikovať ako zmluvný a jednostranný záväzok, čo možno urobiť len formou listu obsahujúceho vyjadrenie o úmysle, ani ako prísľub vykonať prirodzenú povinnosť alebo vykonateľný prísľub. Takisto nejde ani o kvázi zmluvný záväzok, ani právne skutočnosti, ktoré môžu viesť k vzniku mimozmluvnej zodpovednosti štátu.

149 Podľa Francúzskej republiky a FT teda vyhlásenia prijaté od júla 2002 neobsahujú záväzok poskytnúť zdroje štátu v zmysle článku 87 ods. 1 ES (odôvodnenie č. 188 napadnutého rozhodnutia). Z judikatúry práve naopak vyplýva, že jednostranné a nezávislé rozhodnutia členských štátov, ktorými tieto štáty hodlajú poskytnúť podnikom zdroje alebo ich zvýhodniť s cieľom podporiť realizáciu hospodárskych a sociálnych cieľov, musia mať povahu právne nezávislého a záväzného aktu. V každom prípade prísľub štátu možno kvalifikovať ako pomoc, len ak je tento prísľub nepodmienečný a právne záväzný.

c) Tvrdenia spoločností Bouygues

O prvom žalobnom dôvode spoločností Bouygues

150 Spoločnosti Bouygues namietajú proti tvrdeniu uvedenému v článku 1 napadnutého rozhodnutia spočívajúcemu v tom, že akcionárska pôžička v kontexte vyhlásení prijatých od júla 2002 je štátnou pomocou nezlúčiteľnou so spoločným trhom, lebo podľa tohto tvrdenia ani tieto vyhlásenia nemohli samé osebe byť kvalifikované ako štátna

pomoc. Podľa spoločností Bouygues sú totiž tieto vyhlásenia, chápané oddelene alebo ako celok, jednou alebo viacerými štátnymi pomocami v zmysle článku 87 ods. 1 ES, u ktorých sú splnené štyri kumulatívne podmienky. Táto nesprávna kvalifikácia skutočností je preto porušením článku 87 ods. 1 ES.

151 Po prvé každé z vyhlásení prijatých od júla 2002 poskytlo FT dodatočné selektívne a neoprávnené zvýhodnenie podľa kritéria súkromného investora. Toto zvýhodnenie spočívalo v znovunadobudnutí dôvery zo strany trhu a osobitne v zlepšení hodnotenia a vo zvýšení kurzu akcií FT, ktoré jej umožnilo nový prístup na finančný trh za veľmi výhodných podmienok, čo by inak vzhľadom na katastrofálnu finančnú situáciu FT v tom období nebolo možné. Vyhlásenia prijaté od júla 2002 teda zabránili zníženiu hodnotenia FT na úroveň „junk bond" (pozri odôvodnenia č. 37 a 212 napadnutého rozhodnutia) a vyvolalo neobvyklé a nezanedbateľné zvýšenie kurzu jej akcie (odôvodnenia č. 35 a 221 napadnutého rozhodnutia). Vyhlásenia z 12. a 13. septembra 2002 dali agentúre Moody's podnet na zmenu vývoja dlhu FT z negatívneho na udržateľný z dôvodu opätovného potvrdenia podpory zo strany francúzskych orgánov (odôvodnenie č. 52 uvedeného rozhodnutia). Ďalej frekvencia „spread inversions" FT (pozri bod 34 vyššie) sa znížila, čo bolo dôkazom toho, že trh považoval riziko spojené s krátkodobými dlhmi za menšie než bolo riziko spojené s dlhodobými dlhmi. Okrem toho rovnaký vplyv bol zistený v nadväznosti na vyhlásenie z 2. októbra 2002 (odôvodnenie č. 30 uvedeného rozhodnutia), lebo kurz akcie FT sa v nasledujúcom týždni zvýšil o 10,4 % (odôvodnenie č. 180 uvedeného rozhodnutia), pričom na konci decembra 2001 dosiahol dvojnásobok svojej hodnoty v porovnaní so začiatkom októbra 2002 (odôvodnenie č. 35 uvedeného rozhodnutia). K uvedeným zvýhodneniam FT došlo ešte pred oznámením francúzskych orgánov 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky vo forme úverovej linky vo výške 9 miliárd eur a pomohli jej vyhnúť sa tak dodatočným výdavkom spojeným s refinancovaním (odôvodnenie č. 222 uvedeného rozhodnutia).

152 Spoločnosti Bouygues uvádzajú, že od začatia správneho konania tvrdili, že Francúzsko poskytlo FT viacero pomocí, vrátane vyhlásení prijatých od júla 2002, ako aj akcionárskej pôžičky vo forme úverovej linky vo výške 9 miliárd eur. Hoci súhlasia s Komisiou, že stratégia francúzskych orgánov spadá do dlhodobého záchranného procesu, ktorého výsledkom je poskytnutie pomoci vo forme akcionárskej pôžičky, namietajú proti záveru Komisie týkajúcemu sa existencie len jednej pomoci, ktorá sa zrealizovala vo forme tejto pôžičky. Podľa spoločností Bouygues skutočnosť, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 predstavujú dodatočnú štátnu pomoc, potvrdzuje judikatúra (rozsudok Všeobecného súdu z 15. septembra 1998, BP Chemicals/Komisia, T-11/95, Zb. s. II-3235). Na účely kvalifikácie budúcej pomoci možno tieto skoršie pomoci, ktoré sú súčasťou dlhodobého podporného procesu, samé osebe tak sankcionovať, ako aj zohľadniť pri použití kritéria súkromného investora, pretože táto budúca pomoc s prihliadnutím na opatrenia, ktoré jej predchádzali, sa len podobá na úkon, ktorý môže obozretný súkromný investor vykonať. V situácii, ktorá je základom už citovaného rozsudku BP Chemicals/Komisia (bod 170), boli spochybnené viaceré podporné opatrenia, z ktorých prvé dve umožňovali charakterizovať tretie opatrenie tak, že stanovili, že kritérium obozretného súkromného investora nebolo splnené. Presne to spoločnosti Bouygues v prejednávanej veci tvrdia, keď poukazujú na existenciu viacerých pomoci, ktoré sú na základe premysleného konania Francúzska prepojené jedna na druhú. Pomoc, ktorú predstavujú vyhlásenia prijaté od júla 2002 sa teda logicky rozšíria o akcionársku pôžičku. Komisia však nerozhodla o existencii predchádzajúcich pomoci, ale prijala zúženú a nesprávnu teóriu o realizácii vyhlásení prijatých od júla 2002 vo forme akcionárskej pôžičky.

153 Spoločnosti Bouygues dodávajú, že prístup Komisie plynie z voľného výberu, ktorý popiera existenciu zvýhodnenia vyplývajúceho z lepšenia hodnotenia FT v nadväznosti na vyhlásenia prijaté od júla 2002 (pozri odôvodnenie č. 222 napadnutého rozhodnutia a bod 3.2 oznámenia Komisie 2000/C 71/07 o uplatnení článkov 87 [ES] a 88 [ES] na štátnu pomoc poskytovanú vo forme záruk [Ú. v. C 71, 2000, s. 14, ďalej len „oznámenie o pomoci vo forme záruky“]), ktoré je oveľa dôležitejšie, ako vyhlásenie v súvislosti s akcionárskou pôžičkou. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, by totiž kvalifikácia týchto vyhlásení ako pomoci bola podstatou aj tejto veci. V tejto

súvislosti nemožno prijať tvrdenie, podľa ktorého je akcionárska pôžička jediným oznámeným opatrením, pretože rozsah oznámenia nemôže mať vplyv na posúdenie pojmu pomoci.

154 Spoločnosti Bouygues namietajú proti tvrdeniu FT spočívajúcemu v tom, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 nemožno kvalifikovať ako štátnu pomoc, lebo nezakladajú záväzok poskytnutia štátnych prostriedkov. Toto tvrdenie je nielen nesprávne, ale aj v rozpore s odôvodneniami č. 208 a 218 napadnutého rozhodnutia. Okrem toho, aj keby boli tieto vyhlásenia verejnej povahy, nezáväzné, nepresné a podmienené, čo by bolo jednoznačne v rozpore s odôvodneniami č. 209 a 210 uvedeného rozhodnutia, mohli by obsahovať záväzok o poskytnutí štátnych zdrojov v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

155 Spoločnosti Bouygues spresňujú, že obozretný súkromný investor by takého vyhlásenia neprijal. FT mala totiž pred týmito vyhláseniami vážne štrukturálne problémy a predstavovala veľmi nevyrovnanú bilanciu (odôvodnenie č. 17 napadnutého rozhodnutia). Preto stratila dôveru trhov (odôvodnenie č. 20 a nasl. uvedeného rozhodnutia). Za takýchto okolností by však obozretný súkromný investor neprejavil FT tak zjavnú podporu (odôvodnenie č. 229 uvedeného rozhodnutia). Okrem toho Francúzsko podporilo FT v júli, septembri a v októbri 2002 bez toho, aby prijalo opatrenia na zabezpečenie oživenia FT a obnovilo jej životaschopnosť, keďže tieto opatrenia boli prijaté až neskôr (pozri odôvodnenia č. 39, 53, 54, 228 a 229 uvedeného rozhodnutia).

156 Pokiaľ ide o vyhlásenia prijaté od júla 2002, je podľa spoločností Bouygues splnená prvá podmienka článku 87 ods. 1 ES, a to poskytnutie výhody (odôvodnenie č. 188 a 229 napadnutého rozhodnutia).

157 Po druhé spoločnosti Bouygues tvrdia, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 viedli k vzniku finančnej zodpovednosti Francúzska z právneho a skutkového hľadiska.

158 V tejto súvislosti spoločnosti Bouygues pripomínajú, že štátnou pomocou v zmysle článku 87 ods. 1 ES sú opatrenia, ktoré v rôznych formách zmierňujú výdavky, ktoré sú za normálnych okolností zahrnuté do rozpočtu podniku a ktoré bez toho, aby boli dotáciami v úzkom zmysle slova, majú rovnakú povahu a rovnaký účinok. Okrem toho žiadnu odchýlku od zásady nemožno stanoviť na základe formy, ktorú možno dať pomoci, pretože pojem pomoc sa zakladá na ekonomickom koncepte výhody a formálne kritérium nezohráva žiadnu úlohu. Pravidlá Zmluvy týkajúce sa štátnej pomoci nerozlišujú pomoc podľa príčin alebo cieľov štátnych zásahov, ale ju určujú v závislosti od jej účinkov. Z toho vyplýva, že pojem pomoci je objektívnym a pojmom a uplatňuje sa len pri zistení, či štátne opatrenie zvýhodňuje alebo nezvýhodňuje niektoré podniky.

159 Spoločnosti Bouygues sa domnievajú, že vzhľadom na všeobecnú zásadu potrebného účinku práva Spoločenstva, možno ústne vyhlásenia lebo prísľuby kvalifikovať ako pomoc, pretože majú také účinky. Judikatúra tiež uznala, že vyhlásenia prijaté prostredníctvom tlače môžu byť rozhodnutiami a že v rámci posúdenia pomoci, možno prísľuby štátu zohľadniť, aby sa zistilo, či viedli podnik ku konaniu, ktorým možno prispieť k dosiahnutiu jedného z cieľov uvedených v článku 87 ods. 3 ES (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. mája 2002, Graphischer Maschinenbau/Komisia, T-126/99, Zb. s. II-2427). Okrem toho Komisia vo svojom rozhodnutí z 23. júna 1999 o podmienečnom schválení pomoci poskytnutej Francúzskom spoločnosti Crédit foncier de France (Ú. v. ES L 34, 2001, s. 36, ďalej len „rozhodnutie Crédit foncier“) kvalifikovala ministerské vyhlásenia ako štátnu pomoc, pričom zdôraznila, že vzhľadom na ich účinky musia byť považované za záruku. Podľa spoločností Bouygues rozsudok Súdu prvého stupňa z 12.decembra 1996, Air France/Komisia (T-358/94, Zb. s. II-2109) nie je v rozpore s týmito rozhodnutiami a judikatúrou, pretože sa týka vyhlásenia

v súvislosti s prípadným konaním štátu v nadväznosti na budúce vyhlásenie tretej osoby, ktorého znenie nebolo ešte presne určené. Naopak jednoznačné rozhodnutie štátu o jeho konaní, ktoré nesúvisí s konaním tretej osoby, môže byť štátnou pomocou, hoci má podobu vyhlásenia.

160 Navyše samotná Komisia v bode 1.1 svojho oznámenia o pomoci vo forme záruky (pozri bod 153 vyššie) potvrdila, že toto oznámenie sa vzťahuje na všetky formy záruky bez ohľadu na ich právny základ a uskutočnený prevod. Podľa spoločností Bouygues musí byť totiž pojem pomoci čo najširšie chápaný ako akýkoľvek spôsob, ktorý ochráni osobu pred peňažnou stratou. Vzhľadom na túto definíciu predstavujú vyhlásenia, ktorými sa akcionár spoločnosti zaväzuje prijať potrebné opatrenia a predovšetkým zvýšiť základné imanie, aby sa táto spoločnosť nedostala do finančných ťažkostí, záruku pre jeho skutočných a prípadných veriteľov.

161 Podmienke záväzku poskytnúť štátne zdroje treba takisto dať širší výklad a možno ju charakterizovať ako potrebu získať peniaze alebo prípadný záväzok na získanie týchto zdrojov. Aj v prípade, že by sa okamžite nepristúpilo k poskytnutiu zdrojov, samotná skutočnosť, že štátu v dôsledku takéhoto záväzku hrozí, že bude musieť zaplatiť, umožňuje domnievať sa, že pomoc bola poskytnutá zo štátnych zdrojov. Za pomoc treba teda považovať každý zásah štátu vo forme záruky, ktorého dôsledkom preberá na seba z právneho a skutkového hľadiska riziko, že bude musieť zaplatiť. O taký prípad ide aj v prejednávanej veci.

162 V tejto súvislosti nie je právne záväzná alebo právne nezáväzná povaha rozhodnutia, ktoré zaväzuje poskytnúť štátne zdroje, dôležitá na uplatnenie článku 87 ods. 1 ES. Vo všetkých oblastiach hospodárskej súťaže a slobody pohybu judikatúra totiž zohľadňuje akty, ktoré nie sú záväzné, aby sa tak zabezpečil potrebný účinok práva Spoločenstva. Toto tiež potvrdzuje prax Komisie. Podľa bodu 2.1.3 oznámenia o pomoci vo forme záruky (pozri bod 153 vyššie) skutočnosť, že štátne podniky nepodliehajú

konkurznému konaniu, je sama osebe pomocou vo forme záruky a to bez toho, aby bol štát povinný týmto podnikom poskytnúť svoju finančnú podporu. Ako to potvrdil list Komisie zo 4. apríla 2003, ktorým táto vyzvala Francúzsku republiku, aby podala svoje pripomienky v súvislosti s podporným opatrením v prospech Électricité de France (EDF) vo forme neobmedzenej záruky zo strany štátu spojenej s postavením verejného priemyselného a obchodného podniku (EPIC) [Pomoc E 3/02 – Podporné opatrenie v prospech Électricité de France (Ú. v. EÚ C 164, 2003, s. 7)], pričom odôvodnením, ktoré je podkladom tohto tvrdenia, je, že štát za daných okolností je povinný poskytnúť takúto podporu, inak žiaden subjekt nebude chcieť podpísať s týmito podnikmi zmluvu. V prejednávanej veci pritom samotné uplatnenie týchto zásad malo viesť Komisiu k tomu, aby potvrdila záväzok štátu poskytnúť zdroje.

163 Vyhlásenia prijaté od júla 2002 predstavujú, či už z právneho alebo vecného hľadiska, záväzok jednoznačných, jasných a presných záruk, ktorým sa štát zaväzuje poskytnúť zdroje. Každým jedným týmto vyhlásením sa Francúzsko jednoznačne a doslova zaviazalo voči finančnému spoločenstvu poskytnúť finančnú podporu FT v prípade ťažkostí spojených s riešením jej nesplatených dlhov. Ako vyplýva z odôvodnenia č. 209 napadnutého rozhodnutia, tieto opakované vyhlásenia sú dostatočne presné, jasné a jednoznačné, aby mohli byť dôkazom o existencii hodnoverného a nepodmienečného záväzku Francúzska. Reakcie trhu a hlavne nárast hodnoty akcií a dlhopisov FT po vyhlásení z 12. júla 2002 potvrdzujú, že trh uveril záruke a podpore zo strany Francúzskej republiky v prospech FT (odôvodnenie č. 221 napadnutého rozhodnutia). Nepodmienenú povahu tejto podpory nemožno spochybniť výrazom „ak to bude potrebné“, pretože táto podmienka je len čisto formálna vzhľadom na ohrozenú situáciu FT v danom období a jasný vznik finančných ťažkostí (odôvodnenie č. 210 uvedeného rozhodnutia). Tieto vyhlásenia chápané buď samostatne alebo ako celok sú teda jasným prejavom záväzku Francúzska poskytnúť FT podporu a záruku (odôvodnenia č. 208 a 212 uvedeného rozhodnutia).

164 Okrem toho podľa spoločností Bouygues každé z vyhlásení prijatých od júla 2002 má tak vo francúzskom, ako aj v anglosaskom práve záväznú hodnotu. Spresňujú, že vo francúzskom práve sa záväzok, ktorý prijal správny orgán, neposudzuje podľa formy, ale podľa jeho obsahových charakteristík. Francúzsky správny súd tak potvrdil, že správnymi rozhodnutiami môžu byť tiež jednoduché ústne vyjadrené rozhodnutia. Navyše, hoci nie sú sprevádzané žiadnym osobitným právnym aktom, prísľuby predstavujú záväzky, pretože sú prejavom vôle správneho orgánu. Aby mohol byť záväzok štátu uznaný, stačí, že orgán konal „spôsobom, ktorým presvedčí", že určitým spôsobom zasiahne. Jednoznačné, jasné a presné vyhlásenia štátu majú teda v každom prípade povahu zakladajúcu zodpovednosť buď preto, lebo prísľubom si tento štát vytvoril právne záväzky, ktorých sa nemôže zbaviť bez toho, aby sa nedopustil pochybenia, pretože samotná skutočnosť nesplniť svoj prísľub je pre neho dostatočná na to, aby viedla k vzniku jeho zodpovednosti, alebo naopak tým, že dal prísľub, štát sa nezákonne zaviazal.

165 Podľa spoločností Bouygues každé z vyhlásení prijatých od júla 2002 vzhľadom na ich obsahové charakteristiky predstavuje záväzok Francúzska. Tieto vyhlásenia boli tiež zo strany trhu považované za presné a nepodmienené a vyjadrujúce hodnoverný a skutočný záväzok Francúzska, ktorý stál za vyriešením finančnej krízy FT. V súlade so zásadami uplatniteľnými vo francúzskom práve v prípade, že by Francúzsko nedodržalo tieto záväzky, mohlo by niesť zodpovednosť vo vzťahu ku všetkým tretím osobám, ktoré preukázali svoj záujem na konaní, či už ide o akcionárov FT, ich zamestnancov alebo aj ich veriteľov. Tento jediný dôvod stačí na to, aby vyhlásenia prijaté od júla 2002 samé osebe viedli k záväzku štátu poskytnúť prostriedky.

166 Aj v prípade neexistencie záväzného charakteru záväzku vyplývajúceho z vyhlásení prijatých od júla 2002 z hľadiska francúzskeho práva tieto vyhlásenia viedli ku vzniku

záväzku štátu poskytnúť prostriedky, pretože tento pojem má široký výklad. Francúzsko totiž skutočne malo povinnosť dodržať svoj prísľub, vzhľadom na skutočné očakávanie, ktoré tieto vyhlásenia priniesli zo strany trhu (pozri odôvodnenia č. 217 a 221 napadnutého rozhodnutia). Nesplnením tohto prísľubu by Francúzsko ako vlastník a správca podniku, hlavný hospodársky subjekt a dlžník na finančných trhoch, zaplatilo ešte vyššiu cenu z dôvodu straty svojej dôvery a dobrého mena na týchto trhoch (odôvodnenia č. 217 a 221 uvedeného rozhodnutia). Aj v prípade neexistencie právne záväzného záväzku by toto finančné riziko pre Francúzsko viedlo ku vzniku záväzku poskytnúť štátne zdroje. Spoločnosti Bouygues spresňujú, že každé verejné vyhlásenie člena vlády v prospech podniku nie je samé osebe štátnou pomocou, ale je potrebné, aby sa posudzovalo v závislosti od jeho znenia, kontextu a okolnosti v danej veci. V prejednávanej veci pritom vzhľadom na presnosť dotknutých vyhlásení a dôležitosť FT, jej postavenie historicky významného podnikateľa a závažnosť jeho výnimočnej finančnej situácie, majú dotknuté vyhlásenia osobitný význam porovnateľný so zárukou poskytnutou zo strany Francúzska.

167 Podľa spoločností Bouygues z obežníka ministra hospodárstva z 22. júla 2003 nazvaného „Zistenie o implicitných alebo výslovných vyjadreniach [francúzskeho] štátu v súvislosti so zárukami, ktoré poskytol“ (ďalej len „obežník z 22. júla 2003“) a osobitne z vysvetlenia pripojeného k tomuto obežníku vyplýva, že výslovná záruka predpokladá, že v právnom základe sa nachádzajú výrazy „štát zaručuje“, zatiaľ čo implicitné vyjadrenie záruky vyžaduje len určenie, či správny akt „bude mať finančné dôsledky pre štát“. Vysvetlenie navyše potvrdzuje, že štátna záruka môže vyplývať najmä z „ministerského listu alebo z iného základu“, a že záruky, ktoré možno poskytnúť bez platného právneho základu, môžu pritom „zakladať práva v prospech ich príjemcu“. Keďže Komisia pripustila, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 predstavujú finančné riziko a sú dostatočne jasné, presné a jednoznačné na to, aby boli prejavom

hodnoverného záväzku Francúzska, mala dospieť k záveru o implicitnej záruke predstavujúcej štátnu pomoc.

168 Po tretie spoločnosti Bouygues tvrdia, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 skreslili hospodársku súťaž a narušili obchody medzi členskými štátmi.

169 Spoločnosti Bouygues na základe všetkých predchádzajúcich úvah dospeli k záveru, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 poskytli FT selektívnu výhodu, ktorá nie je vzhľadom na kritérium súkromného investora odôvodnená, a ktorá zaväzuje zdroje Francúzska, skresľuje hospodársku súťaž a narúša obchody medzi členskými štátmi. Tieto vyhlásenia posudzované samostatne alebo ako celok preto spĺňajú štyri podmienky stanovené v článku 87 ods. 1 ES a predstavujú jednu alebo viacero štátnych pomoci, ktoré sú odlišné od pomoci, ktorú obsahuje akcionárska pôžička. Preto, vzhľadom na to, že Komisia odmietla tieto vyhlásenia kvalifikovať ako individuálne pomoci, porušila článok 87 ods. 1 ES.

O druhom žalobnom dôvode spoločností Bouygues

170 Podľa spoločností Bouygues musí byť takisto zrušený článok 1 napadnutého rozhodnutia z dôvodu dvojitého porušenia podstatných náležitostí, a to kontradiktórnosti a nedostatočného odôvodnenia.

171 Pokiaľ ide o rozpor v odôvodnení, spoločnosti Bouygues tvrdia, že zatiaľ čo jedna časť odôvodnenia uvádzala, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 spĺňajú všetky podmienky zakladajúce štátnu pomoc, iné dôvody toto tvrdenie vyvracajú.

172 Na základe tvrdení uvedených v odôvodneniach č. 36, 51 a 53 napadnutého rozhodnutia Komisia najprv konštatovala, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 boli dostatočne jasné, presné a jednoznačné, aby dospela k záveru o existencii záväzného, jednoznačného a hodnoverného záväzku zo strany Francúzska (odôvodnenia č. 185, 207 až 210 tohto rozhodnutia). Komisia ďalej konštatovala, že tento záväzok zaväzuje k poskytnutiu štátnych zdrojov, pretože môže pre Francúzsko znamenať náklady. Francúzsko malo právny záväzok alebo povinnosť dodržať tento prísľub a v prípade, že tak neurobí, musí nahradiť škodu veriteľom FT, lebo inak stratí dôveru na finančných trhoch, čo predstavuje oveľa väčšiu finančnú stratu (odôvodnenia č. 217 a 221 uvedeného rozhodnutia).

173 Okrem toho Komisia konštatovala, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 priznávajú FT skutočnú a dodatočnú výhodu tým, že prispeli k zachovaniu jej hodnotenia a zvýšeniu kurzu jej akcie (odôvodnenia č. 188 a 221 napadnutého rozhodnutia), pričom ide o výhodu, ktorú by FT za normálnych trhových podmienok vzhľadom na jej hrozivú finančnú situáciu nezískala (odôvodnenie č. 212 uvedeného rozhodnutia). Z celkového znenia odôvodnení č. 56, 221 a 222 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že uvedená výhoda poskytnutá FT, a to možnosť vstúpiť na finančný trh za výhodných podmienok, predchádzala oznámeniu o akcionárskej pôžičke. Rovnako, odôvodnenie č. 188 uvedeného rozhodnutia potvrdzuje, že Komisia konštatovala, že od júla do októbra 2002, bola FZ poskytnutá selektívna výhoda.

174 Okrem toho z odôvodnení č. 17, 20 až 35, 37, 39, 41, 49, 59, 229 a 230 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že vzhľadom na ťažkú finančnú situáciu FT v tom období, takto poskytnutá výhoda nebola z hľadiska kritéria obozretného súkromného investora oprávnená. Nakoniec Komisia pripustila, že táto výhoda osobitne výrazným spôsobom

skreslila alebo hrozila skreslením hospodárskej súťaže (odôvodnenie č. 198 napadnutého rozhodnutia) a že táto situácia mohla narušiť obchody medzi členskými štátmi (odôvodnenie č. 200 uvedeného rozhodnutia).

175 Napriek konštatovaniu, že všetky podmienky týkajúce sa pomoci boli v zmysle článku 87 ods. 1 ES splnené, Komisia odmietla kvalifikovať vyhlásenia prijaté od júla 2002 ako štátnu pomoc (odôvodnenie č. 219 napadnutého rozhodnutia) z dôvodu, že nedisponovala dostatočnými dôkazmi, ktoré by nezvratne dokázali existenciu tejto pomoci (odôvodnenia č. 189 a 219 uvedeného rozhodnutia). Podľa spoločností Bouygues si tento záver odporuje, lebo odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ktoré konštatuje, že všetky podmienky týkajúce sa pojmu pomoci sú splnené, je dostatočné a nevyžaduje si dodatočné dôkazy.

176 Pokiaľ ide o nedostatok odôvodnenia, spoločnosti Bouygues uvádzajú, že odmietnutie kvalifikovať vyhlásenia prijaté od júla 2002 ako štátnu pomoc spočíva na nedostatočnom odôvodnení. Komisia najprv v odôvodneniach č. 188 a 128 napadnutého rozhodnutia pripustila možnosť kvalifikovať uvedené vyhlásenia ako pomoc, pričom túto možnosť považovala za „novátorskú tézu, ale pravdepodobne nepodloženú [podloženú – *neoficiálny preklad*]“. V odôvodneniach č. 189 a 219 uvedeného rozhodnutia Komisia pritom vyhlásila, že nemá k dispozícii „dostatok základných informácií, aby mohla nevyvrátiteľne dokázať existenciu podpory na základe novátorskej tézy“. Podľa spoločností Bouygues, takéto nepresné odôvodnenie nemôže odôvodňovať odmietnutie Komisie kvalifikovať vyhlásenia prijaté od júla 2002 ako štátnu pomoc a je v rozpore s požiadavkou odôvodnenia. Komisia jednak nevysvetlila prečo by mala byť kvalifikácia pomoci „novátorská“ a jednak nepreukázala, kvôli ktorým dôkazom nemožno určiť existenciu pomoci.

177 V prvom rade čo sa týka údajného novátorského charakteru kvalifikácie pomoci, spoločnosti Bouygues pripomínajú, že pojem pomoci je objektívnym pojmom obsahujúcim všetky štátne opatrenia, ktoré môžu priamo alebo nepriamo zvýhodňovať podnik.

Tento pojem má doslovný právny charakter a slúži teda zisteniu, či podniku, ktorý je príjemcom pomoci, je poskytnutá ekonomická výhoda, ktorú by za obvyklých trhových podmienok nezískal. Z toho vyplýva, že Komisia nedisponuje voľnou úvahou na určenie toho, či nejaké opatrenie je štátnou pomocou. Je to tak len v štádiu preskúmania prípadnej zlučiteľnosti pomoci v zmysle článku 87 ods. 1 ES, ktorý stanovuje celkové hospodárske, sociálne, regionálne a odvetvové posúdenie, kde Komisia disponuje širokou diskrečnou právomocou. Komisia mala teda kvalifikovať ako štátnu pomoc každé opatrenie, ktoré objektívne zahŕňa podmienky stanovené v článku 87 ods. 1 ES.

178 Preto sa Komisia na to, aby odmietla konštatovať existenciu štátnej pomoci, nemôže uspokojiť s tvrdením o novátorskom charaktere osobitného uplatnenia článku 87 ods. 1 ES. Pripustiť opak by viedlo k tvrdeniu, že pojem štátnej pomoci neprechádza vývojom, čo by pozbavilo článok 87 ES a nasl. ich potrebného účinku.

179 Spoločnosti Bouygues tvrdia, že táto vec rozhodne nie je prvým prípadom, v ktorom Komisia z hľadiska článkov 87 ES a 88 ES rozhodovala o právnej kvalifikácii podporných vyhlásení zo strany orgánov členského štátu v prospech nejakého podniku. V rozhodnutí Crédit foncier (pozri bod 159 vyššie) Komisia konštatovala, že cieľom verejných vyhlásení francúzskych orgánov bolo ubezpečiť veriteľov Crédit foncier de France (ďalej len „CFF“) o hodnote ich pohľadávok a kvalifikovala ich ako štátnu pomoc. Podľa spoločností Bouygues v prejednávanej veci je potrebné analogické posúdenie, pretože obe veci majú dôležité skutkové podobnosti. Po prvé CFF a FT poznali podobné finančné ťažkosti, ktoré charakterizuje vysoké zadĺženie a zníženie hodnotenia zabraňujúce prístupu na trh s dlhopismi (odôvodnenie č. 14 rozhodnutia Crédit foncier). Po druhé vo svojej tlačovej správe z 26. júla 1996 minister hospodárstva uviedol, podobne ako aj vo vyhlásení z 12. júla 2002, že „[Francúzsky] štát

sa zaväzuje, že všetky splátky, teda kapitál a úrok, dlhu CFF v podobe dlhopisu budú splatené“ (odôvodnenie č. 36 rozhodnutia Crédit foncier; pozri tiež odôvodnenie č. 208 napadnutého rozhodnutia). Po tretie Komisia v odôvodnení č. 40 rozhodnutia Crédit foncier pripomenula potrebu prihliadať na účinky podporných opatrení, a že v tejto súvislosti „ubezpečením veriteľov o hodnote ich úverov, dotknuté vyhlásenie malo za následok, že sa vyhlo návrhu o vrátenie akcií CFF v období vážnej krízy v súvislosti s likviditou, keď spoločnosť nebola schopná sa za bežných podmienok financovať na trhu“. V prípade FT, pokiaľ ide o opätovnú dôveru prejavenú zo strany trhu, boli uvedené účinky podobné. Nakoniec odôvodnenie č. 44 rozhodnutia Crédit foncier, podľa ktorého sa „Komisia domnieva, že vyhlásenie ministra [hospodárstva] z apríla 1996, hoci nemalo právnu formu, malo však podstatné dôsledky a musí byť teda považované za zhodujúce sa so zárukou“, možno úplne uplatniť v prípade FT. Spoločnosti Bouygues však pripúšťajú, že na rozdiel od dotknutej tlačovej správy ministra hospodárstva v rozhodnutí Crédit foncier, vyhlásenia prijaté od júla 2002 neobsahujú výraz „záväzok“. Záväzok však môže vyplývať z ich jednoznačnosti a opakujúceho charakteru, ako je to v prípade uvedených vyhlásení.

180 Podľa týchto spoločností z predchádzajúceho vyplýva, že odôvodnenie spočívajúce v údajnom novátorskom charaktere kvalifikácie pomoci je nedostatočné.

181 V druhom rade, pokiaľ ide o údajnú neexistenciu dostatočných informácií, aby sa nevyvrátiteľne určila existencia pomoci (odôvodnenie č. 189 napadnutého rozhodnutia), spoločnosti Bouygues vytýkajú Komisii, že nevysvetlila, ktorými dôkazmi na tieto účely nedisponuje. Keďže mala k dispozícii správu z 28. apríla 2004 a viacero štúdií predložených tretími osobami, vrátane spoločností Bouygues, Komisia nemôže oprávnene tvrdiť, že nemala k dispozícii dostatočné informácie, aby rozhodla o právnej kvalifikácii vyhlásení prijatých od júla 2002. Na základe týchto informácii Komisia mohla dospieť ku konečnej kvalifikácii týchto vyhlásení alebo prinajmenšom mala

preskúmať vhodnosť týchto informácii, aby jasne a presne odôvodnila odmietnutie tejto kvalifikácie. Aj v prípade, že by to nebolo možné, Komisia mala získať dodatočné informácie pred ukončením správneho konania a prijatím napadnutého rozhodnutia.

d) Tvrdenia Komisie

O prvej časti druhého žalobného dôvodu Francúzskej republiky a spoločnosti FT

182 Komisia v prvom rade tvrdí, že Francúzska republika neprijateľným spôsobom izoluje znenie odôvodnenia č. 194 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého akcionárska pôžička poskytuje FT výhodu, od znenia odôvodnenia č. 197 a najmä odôvodnení č. 203 až 230 uvedeného rozhodnutia, v ktorých Komisia skúmala, či takto poskytnutá výhoda rešpektuje kritérium obozretného súkromného investora.

183 Podľa Komisie Francúzska republika a FT robia nesprávny statický a „fotografický" výklad dotknutej operácie, ako aj úzky a čiastočný výklad napadnutého rozhodnutia. Cieľom ich prístupu je zúžiť skúmanie len na opatrenia oznámené v decembri 2002, s výnimkou vyhlásení prijatých od júla 2002, ktoré boli určené na to, aby pred poskytnutím úverovej linky vo výške 9 miliárd eur v decembri 2002 ubezpečili trhy. Analýza

jednotlivých udalostí, ktorá predchádzala návrhu akcionárskej pôžičky v decembri 2002, však nie je možná. V odôvodneniach č. 187 a 222 a nasl. napadnutého rozhodnutia Komisia navyše vysvetlila dôvody, prečo musela pristúpiť k spoločnej analýze vyhlásení prijatých od júla 2002 a akcionárskej pôžičky. Komisia tiež v tých istých odôvodneniach uviedla, že nezávisle od toho, či tieto vyhlásenia samé osebe možno považovať za pomoc, v čase uvedeného sledu udalostí v decembri 2002 bolo zrejmé, že už nevyvrátiteľný záväzok Francúzska nebol v súlade s kritériom súkromného investora a zakladal štátnu pomoc. Stratégia francúzskych orgánov sa totiž obmedzila na dlhodobý záchranný proces FT, ktorý udalosti z decembra 2002 neovplyvnili (odôvodnenie č. 219 a nasl. napadnutého rozhodnutia). Toto stanovisko dostatočne presne vyplýva z napadnutého rozhodnutia, najmä z jeho odôvodnení č. 191 a 223.

184 Vyššie opísaný prístup je zhrnutý v odôvodnení č. 191 a má svoju odozvu najmä v chronologickom opise skutočností nachádzajúcich sa v odôvodneniach č. 20 a nasl. a č. 36 a nasl. napadnutého rozhodnutia. Komisia v tejto súvislosti poukazuje na rozsudok BP Chemicals/Komisia, už citovaný v bode 152 vyššie (bod 179), v ktorom Všeobecný súd pripomenul nutnosť zohľadniť celkový úkon na záchranu podniku a zrušil rozhodnutie Komisie, v ktorom nesprávne odlíšila jednotlivé operácie súvisiace so zvyšovaním dotknutého základného imania. Komisii z toho vyplýva povinnosť zistiť, predovšetkým pri posúdení komplexných úkonov na záchranu a reštrukturalizáciu, do akej miery v minulosti uskutočnené úkony, ktoré nemohol súkromný investor vykonať, podmienili alebo uľahčili terajšie konanie. V takom prípade totiž konanie izolované na konci procesu možno považovať za „predvídané“, pokiaľ by vyplývalo zo svojho kontextu, ako sa v prejednávanej veci o to pokúšajú Francúzska republika a FT. Komisia dopĺňa, že v rozsudku BP Chemicals/Komisia, už citovanom v bode 152 vyššie, Všeobecný súd dospel k záveru, že len tretie zvýšenie základného imania bolo pomocou.

185 Sled hlavných udalostí opísaných v odôvodneniach č. 35 až 56 napadnutého rozhodnutia pritom jasne vyjadruje úmysel, ktorý prejavila Francúzska republika na podporu FT, aby zabránila akémukoľvek neskoršiemu zníženiu jej hodnotenia. V tejto súvislosti by si finančné trhy nekládli otázku, či vyhlásenia prijaté od júla 2002 sú alebo nie sú záväzné a či vyjadrujú vyvrátiteľný alebo nevyvrátiteľný záväzok. Je to skôr dojem vytvorený Francúzskom, že tento záväzok je záväzný, ktorý rozhodol o jeho ponímaní tak ratingovými agentúrami, ako aj trhmi vzhľadom na zvýšenie kurzu akcie FT po vyhlásení prijatom 12. júla 2002. Francúzska republika nevysvetlila ani nepreukázala dôvody, pre ktoré mali trhy pochybovať o jednoznačnosti záväzku tohto štátu. Naopak z predstavenia misie „Stav veci" na zasadnutí správnej rady FT 4. decembra 2002 vyplýva, že FT nemala žiadne pochybnosti o tom, že podpora Francúzska má veľký význam pre ratingové agentúry. Preto otázka, či vyhlásenia prijaté od júla 2002 sú alebo nie sú pomocou, už nie je relevantná, pretože v okamihu uskutočnenia týchto vyhlásení v decembri 2002 vo forme návrhu akcionárskej pôžičky bolo jednak jasné, že záväzok je už záväzným a jednak, že nie je v súlade s kritériom súkromného investora, keďže sa už neuskutočnil za obvyklých trhových podmienok.

186 Tento záver nemožno spochybniť rozsudkom Air France/Komisia, už citovanom v bode 159 vyššie (body 74 a 79). Predmetný rozsudok skôr potvrdzuje, že vzhľadom na situáciu FT v júli 2002 by súkromný investor neprijal také vyhlásenia, aké francúzske orgány prijali od júla 2002, ktoré môžu ohroziť jeho hodnovernosť a dobrú povesť bez toho, aby predtým prinajmenšom neuskutočnil audit v FT (odôvodnenie č. 228 a nasl. napadnutého rozhodnutia). Prijatím vyhlásenia z 12. júla 2002 však francúzske orgány nebrali na vedomie presný rozsah finančných ťažkostí FT. Komisia však pripúšťa, že v rozsudku Air France/Komisia, už citovanom v bode 159 vyššie, Všeobecný súd nerozhodol o tom, či sa kritérium obozretného investora uplatňuje len na právne záväzný záväzok.

187 Komisia uvádza, že nikdy nepopierala, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 môžu predstavovať finančné riziko. Usúdila však, že nemá dostatok dôkazov, ktorými by nespochybniteľne preukázala, že na základe uvedenej novátorskej tézy sú tieto vyhlásenia nevyvrátiteľným záväzkom poskytnutia štátnych prostriedkov a teda pomocou v zmysle článku 87 ES (odôvodnenia č. 218 a 219 napadnutého rozhodnutia). Bola však oprávnená preskúmať, či za takých okolností, akými sú okolnosti z júla 2002, by obozretný súkromný investor podstúpil rovnaké riziko (odôvodnenia č. 218 a 229 napadnutého rozhodnutia), ktoré zahŕňalo jednak hospodárske riziko spojené s hodnovernosťou týchto vyhlásení na trhu (odôvodnenia č. 217, 220 a 221 uvedeného rozhodnutia) a jednak právne riziko, pretože tieto vyhlásenia mohli byť vo viacerých vnútroštátnych právnych poriadkoch považované za záväzné (odôvodnenie č. 215 uvedeného rozhodnutia). Preto Komisia najprv kvalifikovala ako „novátorskú, ale pravdepodobne nepodloženú [podloženú – *neoficiálny preklad*]“ tézu, podľa ktorej vyhlásenie z 12. júla 2002 samé osebe predstavuje pomoc (odôvodnenia č. 188 a 218 uvedeného rozhodnutia), potom vyhlásila, že nemôže na tomto základe nespochybniteľne preukázať existenciu pomoci (odôvodnenia č. 189 a 219 uvedeného rozhodnutia) a napokon prijala „tradičnejšie“ stanovisko pojmu pomoci (odôvodnenia č. 219 a 230 uvedeného rozhodnutia). Z toho vyvodila, že od júla 2002 bolo nemožné porovnať konanie verejného investora s konaním súkromného investora v bežnej trhovej situácii, pretože žiaden súkromný investor by nemohol ovplyvniť trh tak, ako francúzske orgány prostredníctvom ich vyhlásení prijatých od júla 2002. Komisia na základe toho dospela k záveru, že uplatnenie kritéria obozretného investora len na samotnú situáciu v decembri 2002 je nesprávne, lebo v tomto čase už nebolo možné posúdiť situáciu FT za bežných trhových podmienok (odôvodnenia č. 219 až 230 uvedeného rozhodnutia).

188 Komisia odmieta tvrdenie spočívajúce v tom, že bráni členským štátom konať ako obozretný investor. Súkromný hospodársky subjekt sa môže tiež vyjadriť alebo konať spôsobom, ktorý vedie k záväznému právnemu záväzku zahrňujúcemu finančné riziko bez toho, aby bola jeho záväzná povaha dokázaná. Komisia mohla teda oprávnene skúmať, či by súkromný hospodársky subjekt podstúpil takéto riziko a preto uplatniť na konania, ktoré prípadne nezakladajú záväzné právne záväzky, kritérium súkromného investora. Komisia sa tak počas celého procesu, ktorý tento štát viedol

k realizácii jeho podpory vo forme akcionárskej pôžičky, obmedzila na porovnanie konania Francúzska s konaním súkromného hospodárskeho subjektu, pričom táto pôžička je len uskutočnením jeho zásadného rozhodnutia podporiť FT vhodnými opatreniami oznámenými vo vyhláseniach prijatých od júla 2002 (odôvodnenia č. 36 a 185 napadnutého rozhodnutia). Verejné vyjadrenie tohto jasného a kategorického záväzku vo vzťahu k trhu pritom zahŕňalo finančné riziká, ktoré by súkromný investor s takou neopatrnosťou neurobil, prinajmenšom nie predtým, ako by sa dostatočne informoval o ekonomickej situácii FR (odôvodnenie č. 229 napadnutého rozhodnutia). Samotné francúzske orgány počas správneho konania pripustili, že k 12. júlu 2002 nepoznali ani presnú situáciu FT, ani účinné prostriedky na jej nápravu. V takejto situácii by sa každý obozretný investor vyhol prijímaniu vyhlásení, ktoré by ich zaväzovali, hoci aj do budúcnosti, a ktoré by mohli na trhoch ohroziť jeho vlastnú finančnú situáciu. Komisia spresňuje, že ak sa štát zaviaže prijať podporné opatrenia v prospech podniku, ktorý sa nachádza v ťažkostiach a oznámiť svoj zámer trhom, mal by sa snažiť nevytvárať skreslenie hospodárskej súťaže a prípadne rešpektovať pravidlá v oblasti štátnej pomoci. Keďže takáto podpora môže predstavovať pomoc, každé vyhlásenie o podpore musí byť doplnené výslovným vyjadrením, že každý neskorší zásah bude predbežne oznámený Komisii a vykonaný len po tom, čo bude schválený, čím sa toto vyhlásenie stáva podmieneným.

O druhej časti druhého žalobného dôvodu Francúzskej republiky a spoločnosti FT

189 Podľa Komisie bolo vzhľadom na vecný a ekonomický vzťah medzi vyhláseniami prijatými od júla 2002 a návrhom akcionárskej pôžičky nutné preskúmať všetky kroky, ktoré Francúzsko podniklo od júla 2002 (odôvodnenie č. 187 napadnutého rozhodnutia). Tým, že by sa Komisia obmedzila len na skutočnosti uvedené v oznámení,

ponechala by členskému štátu výber určiť obdobie vhodné na analýzu, čo je v rozpore s objektívnym charakterom pojmu pomoci, ktorý sa zakladá na ekonomickej skutočnosti. Keďže sa Komisia stretla so skoršími objektívne vhodnými skutočnosťami, musela ich zahrnúť do svojej analýzy. V prejednávanej veci je vyhlásenie z 12. júla 2002 súčasťou „reťazca viacerých úkonov", vrátane ktorého návrh akcionárskej pôžičky a záväzok zvýšenia základného imania boli súčasťou len posledných uskutočnených krokov. Komisia ich preto musela preskúmať ako celok, čo ju viedlo ku správnemu konštatovaniu, že skutočnosti zakladajúce pojem pomoci v decembri 2002 existovali.

190 Komisia spochybňuje, že vyhlásenie z 12. júla 2002, pokiaľ ide o prípadnú finančnú podporu pre FT, neobsahovalo štátny záväzok, a že sa zakladalo výlučne na subjektívnom dojme tak, ako toto vyhlásenie mohlo byť podľa nej vnímané zo strany trhov. Uvedené vyhlásenie sa však naopak zakladalo na objektívnych skutočnostiach preukazujúcich, že z pohľadu trhu vytváralo dojem o záväznom záväzku a budúcom zásahu Francúzska. Vyhlásenia prijaté od júla 2002 boli teda určené na ubezpečenie trhov a francúzske orgány kontaktovali ratingové agentúry, aby zabránili poklesu hodnotenia dlhopisov FT na úroveň „junk bond". Okrem toho, ako vyplýva z odôvodnenia č. 210 napadnutého rozhodnutia, tvrdenie Francúzskej republiky a FT je rozporuplné. Keďže tieto žalobkyne nespresnili svoje spochybnenie v súvislosti so zákonnosťou uvedeného odôvodnenia, toto tvrdenie by malo byť zamietnuté ako nedôvodné.

191 Komisia na základe toho, čo bolo uvedené, navrhuje zamietnuť druhý žalobný dôvod Francúzskej republiky a FT ako nedôvodný.

O treťom žalobnom dôvode Francúzskej republiky a spoločnosti FT

— O zjavne nesprávnom posúdení vyhlásenia z 12. júla 2002

192 Podľa Komisie rozhodnutie Francúzska podporiť FT bolo prijaté už 12. júla 2002, hoci spôsoby jeho záväzku v tomto čase ešte neboli určené. Vyhlásenie z júla 2002 bol súčasťou „stratégie hodnoverného záväzku štátu podporiť FT" a tak bolo vnímané aj trhmi (odôvodnenie č. 220 a nasl. napadnutého rozhodnutia). Z doslovnej analýzy uvedeného vyhlásenia a z jeho kontextu vyplýva, že tento záväzok bol jasný a navyše opakovaný (odôvodnenia č. 205 až 212 uvedeného rozhodnutia), najmä voči ratingovým agentúram. Vo svojej tlačovej správe z 12. júla 2002 totiž S & P spresnila, že francúzske orgány ju priamo kontaktovali, aby ju ubezpečili o svojej podpore v prospech FT (odôvodnenie č. 38 uvedeného rozhodnutia). Z pohľadu kontaktovaných ratingových agentúr bolo vyhlásenie z 12. júla 2002 teda vyjadrením odhodlania Francúzska podporiť FT. Takto opakované a zhodné vyhlásenia zo strany ministra povereného riadením účasti Francúzska a zastupujúceho väčšinového akcionára FT môžu trhy s určitosťou považovať za zakladajúce hodnoverný a nepodmienečný záväzok Francúzska finančne podporiť FT (odôvodnenie č. 217 uvedeného rozhodnutia). Komisia preukázala, že toto vnímanie trhov potvrdili reakcie, ako aj komentáre finančných analytikov, ktorí vyhlásenie z 12. júla 2002 považovali za jednoznačný záväzok o finančnej pomoci a podporujúce hodnotenie FT na bezpečnej investičnej úrovni (odôvodnenia č. 220, 221, 37, 38, 52 a 58 uvedeného rozhodnutia).

193 Podľa Komisie skutočnosť, že Francúzsko kvalifikovalo svoje konanie ako obozretné nespochybňuje nepodmienečnú povahu jeho záväzku. Takisto vyjadrenie

o prípadnom vzniku finančných problémov FT nemožno vykladať ako odkladnú alebo zrušujúcu podmienku tohto záväzku (odôvodnenie č. 210 napadnutého rozhodnutia). Neexistuje totiž žiadna skutočnosť, ktorá by umožnila preukázať, že trhy v tejto súvislosti dostali nejakú podmienku. Ak minister hospodárstva chcel podmieniť svoj záväzok rešpektovaním práva Spoločenstva, nemusel použiť výraz „obozretný investor", ktorý vo vnímaní trhov nemusí nevyhnutne vyplývať z práva o štátnej pomoci, ale mal vyjadriť výslovnú výhradu, podľa ktorej bude každý budúci zásah pravdepodobne oznámený Komisii a realizovaný len po tom, čo ho Komisia schváli (odôvodnenie č. 229 napadnutého rozhodnutia). Nakoniec, pokiaľ ide o rozdiel medzi rozhodnutím Crédit foncier (pozri bod 159 vyššie) a napadnutým rozhodnutím, Komisia pripúšťa, že v prejednávanej veci záväzok Francúzska nebol rovnako presný ako v prípade, na ktorom sa zakladá toto ďalšie rozhodnutie.

194 Pokiaľ ide o zistenie, či vyhlásenie z 12. júla 2002 malo vplyv na situáciu na trhu v decembri 2002, Komisia odkazuje na svoju argumentáciu, ktorú vypracovala v rámci svojej odpovede na prvý a druhý žalobný dôvod Francúzskej republiky a FT. Toto vyhlásenie malo za následok predovšetkým to, že do decembra 2002 bolo možné hodnotenie FT udržať na bezpečnej investičnej úrovni namiesto jeho zníženia na „junk bond". V septembri 2002 Francúzsky štát totiž potvrdil svoju podporu FT, takže Moody's zmenila predpoveď dlhu z negatívnej na stabilnú (odôvodnenie č. 52 napadnutého rozhodnutia). V decembri 2002 S & P zopakovala, že podpora Francúzska od júla 2002 bola kľúčovým faktorom na zachovanie hodnotenia bezpečnej investičnej úrovne (odôvodnenie č. 58 uvedeného rozhodnutia). Ak by hodnotenie v júli 2002 nebolo zachované na tejto úrovni, zvýšenie základného imania FT, ktoré je základným prvkom plánu Ambition 2005, by za tých istých podmienok nemohlo byť uskutočnené. Vyhlásenie z 12. júla 2002 malo teda vplyv na opatrenia v decembri 2002 a všetky udalosti, ku ktorým došlo po júli 2002, sa odohrali na trhu „kontaminovanom" týmto vyhlásením. Francúzska republika v tejto súvislosti nesprávne uviedla, že uvedené kontaktovania ratingových agentúr nie sú zo strany tohto štátu

ako väčšinového akcionára FT neobvyklé. Vzhľadom na výšku dlhu FT (70 miliárd eur) a pre nedostatok jasných a úplných informácií o ekonomickej situácii FT by súkromný väčšinový vlastník za rovnakých okolností neprijal takéto vyhlásenia podporujúce FT (odôvodnenie č. 229 napadnutého rozhodnutia). Podľa Komisie z tohto dôvodu vyhlásenia prijaté od júla 2002 a kontaktovanie ratingvých agentúr „nakazili" situáciu na trhu natoľko, že pri oznámení návrhu akcionárskej pôžičky v decembri 2002, toto oznámenie nemohlo byť považované za prijaté za obvyklých trhových podmienok. Tento „znečisťujúci" účinok neodstránili ani iné udalosti, ktoré ovplyvnili vnímanie trhu po júli 2002 (odôvodnenia č. 260 a 261 napadnutého rozhodnutia).

195 Okrem toho Komisia odmieta kritiku metodológie, ktorá bola použitá v správe z 28. apríla 2004. Komisia nakoniec spochybňuje relevantnosť porovnania Deutsche Telekom a FT, na ktoré poukázala Francúzska republika a FT, aby dokázali, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 neboli rozhodujúce.

— O zjavne nesprávnom posúdení uplatnenia kritéria obozretného súkromného investora

196 Pokiaľ ide o údajné zjavne nesprávne posúdenie, ktoré spočíva v uplatnení kritéria obozretného súkromného investora napriek skutočnosti, že Komisia nepripustila existenciu výhody, Komisia odkazuje na svoju obranu v súvislosti s druhou časťou druhého žalobného dôvodu Francúzskej republiky a FT. Dodáva však, že stále tvrdila, že záväzná ponuka akcionárskej pôžičky zahŕňa výhodu v prospech FT. Komisia však nepovažovala za potrebné rozhodnúť o teoretickej otázke, či táto výhoda, ak sa na ňu prihliada samostatne a teda bez ohľadu na vyhlásenia prijaté od júla 2002, je v súlade

s kritériom obozretného investora. Táto otázka je totiž na základe dôvodov uvedených v odôvodnení č. 225 napadnutého rozhodnutia bezpredmetná.

197 Komisia v tejto súvislosti pripomína odôvodnenia č. 187, 222 a nasl. napadnutého rozhodnutia a svoje tvrdenia vypracované v odpovedi na druhý žalobný dôvod Francúzskej republiky a FT, pričom vysvetľuje dôvody, pre ktoré bola nútená analyzovať vyhlásenia prijaté od júla 2002 a návrh akcionárskej pôžičky z decembra 2002 ako celok. Nezávisle od toho, či tieto vyhlásenia alebo uvedený návrh ponímané samostatne spĺňajú všetky podmienky zakladajúce pojem pomoci, Komisia konštatovala, že pri uskutočnení jednotlivých po sebe nasledujúcich udalostí v decembri 2002 záväzok v kontexte vyhlásení prijatých od júla 2002, ktorý už zaväzoval Francúzsko, nie je v súlade s kritériom súkromného investora a preto zakladá štátnu pomoc. Pokiaľ ide o tvrdenie FT založené na tom, že akcionárska pôžička nebola nikdy podpísaná, Komisia odkazuje na odôvodnenie č. 196 napadnutého rozhodnutia. Okrem toho nikdy netvrdila, že trh vnímal návrh akcionárskej pôžičky ako uskutočnenie záväzku Francúzska, ktorý ide nad rámec jeho budúcej účasti na zvýšení základného imania. Dôležité bolo, že ratingové agentúry pripisovali dôležitosť podpore zo strany Francúzska. Táto podpora a reakcia ratingových agentúr pritom začala od júla 2002. Okrem toho Komisia nespochybňuje kladnú reakciu trhov v nadväznosti na oznámenie z 2. októbra 2002 o vymenovaní nového PPGR FT. Spoločnosť FT však nevysvetlila, prečo malo toto vymenovanie väčší význam, než vyhlásenia a priame kontakty s ratingovými agentúrami v júli 2002, aby sa zabránilo poklesu hodnotenia FT na úroveň „junk bond“. Vplyv návrhu akcionárskej pôžičky na trh v decembri 2002 bol tiež menej významný ako vplyv vyhlásení prijatých od júla 2002, pretože v decembri 2002 bol trh už dostatočne ubezpečený v súvislosti s uskutočnením a jednoznačnosťou podpory zo strany Francúzska v prospech FT. Vzhľadom na účinky, ktoré vyvolali vyhlásenia prijaté od júla 2002, akcionárska pôžička bola prijatá za neobvyklých trhových podmienok a teda zvýhodnila FT.

— O zjavne nesprávnom posúdení v súvislosti s konaním Francúzska ako obozretného investora

198 Komisia usudzuje, že na výhradu založenú na údajnom zjavne nesprávnom posúdení uplatnenia kritéria obozretného súkromného investora odpovedala úplne, takže ju nepovažuje za individuálnu výhradu. Preskúmanie tejto výhrady je preto bezpredmetné, teda neprípustné v zmysle článku 44 rokovacieho poriadku.

199 Komisia na základe všetkých predchádzajúcich úvah navrhuje, aby bol tretí žalobný dôvod Francúzskej republiky a FT sčasti považovaný za bezpredmetný alebo neprípustný a sčasti za nedôvodný a aby bol zamietnutý.

O prvom žalobnom dôvode spoločností Bouygues

— O tvrdeniach spoločností Bouygues

200 Komisia namieta proti stoickému a „fotografickému“ postoju spoločností Bouygues v súvislosti s operáciami na záchranu FT, ktorý preskúmanie na základe článku 87 ods. 1 ES obmedzuje na vyhlásenia prijaté od júla 2002, hoci vo veci T-425/04 si Francúzska republika želala obmedziť toto preskúmanie len na opatrenia oznámené v decembri 2002. Podľa Komisie tvrdenie spočívajúce v tom, že tieto vyhlásenia

posudzované samostatne alebo ako celok spĺňajú štyri podmienky pojmu pomoc, vyplýva zo zúženého, čiastočného a nesprávneho ponímania napadnutého rozhodnutia a nezohľadňuje skutočnosť, že udalosti, ktoré v rámci dlhodobého záchranného procesu predchádzali akcionárskej pôžičke v decembri 2002, navzájom spolu súvisia tak z vecného ako aj ekonomického hľadiska.

201 Komisia totiž z hľadiska kritéria obozretného investora musela vyhlásenia prijaté od júla 2002 a návrh akcionárskej pôžičky analyzovať ako celok, pretože tento návrh sa realizoval práve v rámci skorších po sebe nasledujúcich udalostí (odôvodnenia č. 187 až 189, 191, 215 až 230 napadnutého rozhodnutia). Tento prístup je v súlade s judikatúrou, ktorá vyžaduje, aby boli zohľadnené všetky záchranné operácie a celková reštrukturalizácia, a najmä aby sa preskúmalo, do akej miery skutočné a samostatné konanie, ktoré sa môže zdať, ak by vychádzalo zo svojho kontextu, „obozretné", možno považovať za potrebné alebo uľahčené na základe skorších aktov, ktoré by obozretný investor v trhovom hospodárstve neurobil (rozsudok BP Chemicals/Komisia, už citovaný v bode 152 vyššie, bod 179). Komisia dopĺňa, že podľa kritéria súkromného investora, skoršie pomoci, ktoré sú súčasťou dlhodobého podporného procesu, možno samé osebe v podstate tak sankcionovať, ako aj zohľadniť na kvalifikáciu ďalšej pomoci, ktorá sa vzhľadom na uvedené predchádzajúce pomoci zdá byť len aktom, ktorý by mohol obozretný súkromný investor vykonať. Spoločnosti Bouygues pritom nenamietali proti skutočnosti, že napadnuté rozhodnutie kvalifikuje akcionársku pôžičku ako pomoc. Otázka, či vyhlásenia prijaté od júla 2002 zakladajú alebo nezakladajú pomoc, teda nie je relevantná, pretože v okamihu realizácie uvedených vyhlásení v decembri 2002 vo forme návrhu akcionárskej pôžičky bolo zrejmé jednak, že záväzok Francúzska bol záväzný a jednak, že nebol v súlade s kritériom súkromného investora.

202 V tejto súvislosti Komisia spochybňuje, že skutočnosti v prejednávanej sú zhodné s tými, na ktorých spočíva rozhodnutie Crédit foncier (pozri bod 159 vyššie). V prejednávanej veci, pokiaľ ide o jednoznačný záväzok Francúzska, nemali vyhlásenia

ministra hospodárstva takú silu a rovnaký stupeň presnosti ako vyhlásenia, ktoré boli predmetom rozhodnutia Crédit foncier (pozri jednak odôvodnenie č. 36 rozhodnutia Crédit foncier, a jednak odôvodnenie č. 219 napadnutého rozhodnutia).

203 Komisia dodáva, že ani štátu, ktorý pomoc oznamuje, ani dotknutým stranám neprináleží určiť obdobie, ktoré je relevantné analyzovať. Pojem pomoc je objektívny a zakladá sa na hospodárskej realite. Preto, ak Komisia informuje o skorších objektívne relevantných skutočnostiach, musí ich zahrnúť do svojej analýzy. V predmetnej veci vyhlásenia prijaté od júla 2002 sú súčasťou „dlhšieho reťazca aktivít", kde akcionárska pôžička a záväzok zvýšiť základné imanie FT sú len poslednými skutočnosťami. Komisia teda pri konštatovaní vychádzala z toho, že v predmetnej veci všetky prvky zakladajúce pojem pomoc existovali len od decembra 2002.

204 Preto treba prvý žalobný dôvod spoločností Bouygues zamietnuť ako nedôvodný.

— O tvrdeniach spoločnosti FT ako vedľajšieho účastníka konania

205 Čo sa týka tvrdení FT ako vedľajšieho účastníka konania, Komisia najprv pripomína, že vedľajší účastníci musia rešpektovať spor v stave, v akom sa nachádza v čase ich vstupu do konania, a návrhy obsiahnuté v ich vyjadreniach nemôžu mať na základe článku 40 štvrtého odseku štatútu Súdneho dvora iný predmet, než podporiť návrhy jedného z hlavných účastníkov konania, pričom vedľajší účastník konania nie je oprávnený predložiť žalobný dôvod, ktorý žalobca nepredložil.

206 Komisiu prekvapuje, že vedľajší účastník konania FT podporuje jej návrhy na obranu zákonnosti článku 1 napadnutého rozhodnutia, hoci vo veci T-444/04 navrhuje, hoci z iných dôvodov, zrušenie uvedeného článku. Komisia preto spochybňuje prípustnosť návrhov vedľajšieho účastníka FT, keďže v tejto inej veci FT vytýka Komisii, že zašla príliš ďaleko, keď v článku 1 napadnutého rozhodnutia rozhodla, že akcionárska pôžička v rámci kontextu vyhlásení prijatých od júla 2002 zakladá štátnu pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom. FT tým, že vo veci T-450/04 uviedla, že Komisia nepresiahla rámec svojej právomoci tým, že nekvalifikovala vyhlásenia prijaté od júla 2002 ako pomoc, si odporuje vo svojom vlastnom stanovisku vyjadrenom v žalobe vo veci T-444/04. FT totiž nemôže jednak tvrdiť vo svojom vyjadrení vedľajšieho účastníka konania, že článok 1 napadnutého rozhodnutia je platný a jednak vo svojej žalobe navrhnúť zrušenie uvedeného článku. Podľa Komisie tento nový postoj vyjadrený v jej vyjadrení vedľajšieho účastníka konania musí FT opodstatnene viesť k späťvzatiu jej žaloby vo veci T-444/04.

207 Subsidiárne Komisia spochybňuje, že vyhlásenie z 12. júla 2002 urobil jediný súkromný väčšinový akcionár a že bolo natoľko všeobecné a podmienené, že ho nemožno vykladať ako záruku o podpore pre FT. Komisia zdôraznila, že Francúzsko sa snažilo vyvolať u ratingových agentúr a finančných trhov dojem, že vyhlásenie z 12. júla 2002 je záväzným záväzkom. Toto vyhlásenie spolu s priamymi kontaktmi medzi francúzskymi orgánmi a ratingovými agentúrami bolo jasne určené na to, aby ubezpečilo trhy a vyhlo sa tak zníženiu hodnotenia dlhopisov FT na úroveň „junk bond“, čo sa po prijatí uvedeného vyhlásenia potvrdilo zvýšením kurzu akcií a dlhopisov FT. Tento záväzok v skutočnosti nebol podmienený dodržiavaním pravidiel Spoločenstva v oblasti štátnej pomoci (odôvodnenie č. 229 napadnutého rozhodnutia). Nakoniec Komisia odmieta tvrdenie, podľa ktorého vyhlásenie z 12. júla 2002 neposkytlo FT žiadnu výhodu. Výhoda, ktorá vyplýva z tohto vyhlásenia spočívala v tom, že do

decembra 2002 sa hodnotenie FT udržalo na bezpečnej investičnej úrovni namiesto zaradenia jej hodnotenia na úroveň „junk bond“ (odôvodnenie č. 219 a nasl. uvedeného rozhodnutia).

O druhom žalobnom dôvode spoločností Bouygues

208 Komisia sa domnieva, že dostatočne odôvodnila svoje stanovisko, podľa ktorého mohla dospieť len k záveru, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 sú samé osebe štátnou pomocou (pozri najmä odôvodnenia č. 188, 189, 215 a 217 až 230 napadnutého rozhodnutia). Podľa Komisie odôvodnenie napadnutého rozhodnutia si ani neodporuje, ani nie je nedostatočné, pretože spoločnosti Bouygues si zamieňajú skúmanie povinnosti odôvodnenia so skúmaním zjavnej nesprávnosti.

O doplňujúcich tvrdeniach Komisie uvedených v odpovedi na písomné otázky Všeobecného súdu

209 Komisia vo svojej odpovedi na písomné otázky položené Všeobecným súdom v podstate odkazuje na úvahy vyjadrené v odôvodneniach č. 188 a 214 až 218 napadnutého rozhodnutia, ako aj na právne a ekonomické štúdie, ktoré získala alebo dala vypracovať a analyzovala v priebehu správneho konania, z ktorých väčšina dospela k záveru o záväznom charaktere vyhlásení prijatých od júla 2002. Komisia tak dospela k záveru, že len na základe týchto vyhlásení nemohla „nespochybniteľným spôsobom rozhodnúť o existencii pomoci“ vzhľadom na to, aké zložité je presne určiť, či tieto vyhlásenia mohli aspoň potenciálne poskytovať záväzok na štátne prostriedky. Štúdie expertov totiž obsahovali dosť rozdielne výklady týchto vyhlásení vychádzajúc z francúzskeho občianskeho, obchodného a správneho práva, ako aj komplexných

právnych koncepcií a boli v rozpore s francúzskou judikatúrou a právnou náukou. Výsledok uvedenej analýzy je zhrnutý v odôvodneniach č. 216 až 218 napadnutého rozhodnutia.

210 Komisia naopak nepopiera, že niektoré prvky vnútroštátneho práva môžu oprávnene podporiť tvrdenie, podľa ktorého vyhlásenia prijaté od júla 2002 zahŕňajú jednostranný záväzok Francúzska, pričom toto tvrdenie nemusí byť zjavne nedôvodné. V tejto súvislosti Komisia uvádza dva rozsudky francúzskeho Cour de cassation (kasačného súdu). S prihliadnutím predovšetkým na obežník z 22. júla 2003 (pozri bod 167 vyššie), ktorý pripomína, že len zákon o financiách prijatý národným zhromaždením môže zakladať finančnú zodpovednosť Francúzskej republiky, však tieto rozsudky nemožno priamo uplatniť na francúzske správne právo. Okrem toho kritika správy z 22. marca 2004, ktorú FT vyjadrila v priebehu správneho konania preukazuje, že z hľadiska francúzskeho správneho práva zo strany Francúzska nedošlo k pochybeniu. Navyše podľa Komisie, hoci sa v správe z 22. marca 2004 dospelo k záveru, že záväzná záruka Francúzska, ako povinnosť dosiahnuť výsledok začína od vyhlásenia z 12. júla 2002, v tejto istej správe sa však pripúšťa, že len ťažko sa možno domnievať, že Francúzsko sa od tohto okamihu zaviazalo k účasti na zvýšení základného imania FT, pretože podľa tohto štátu k záväzku došlo 13. septembra 2002 (bod 62 správy z 22. marca 2004).

211 Komisia pripomína svoj prístup, pokiaľ ide o uplatnenie kritéria obozretného súkromného investora a svoju analýzu toho, ako vnímali finančné trhy vyhlásenia prijaté od júla 2002, ktoré spadajú do stratégie záväzkov a záchrany FT. Za týchto okolností by pre Francúzsku republiku a FT uprednostnila neprijať obzvlášť doslovný a zúžený výklad k vnútroštátnemu právu, ktoré je dosť kontroverzné. Hoci si Komisia nebola dostatočne istá, pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti vyhlásení prijatých od júla 2002 z hľadiska vnútroštátneho práva, aby rozhodla, že obsahujú záväzný záväzok poskytnúť štátne prostriedky, mohla dospieť k záveru, že poskytnutie akcionárskej pôžičky takýto záväzok obsahuje (odôvodnenie č. 219 napadnutého rozhodnutia). Komisia z toho vyvodzuje, že z dôvodu vecného a ekonomického prepojenia medzi

vyhláseniami prijatými od júla 2002 a akcionárskou pôžičkou, bola oprávnená ich posúdiť ako celok. S prihliadnutím na realizáciu týchto vyhlásení v decembri 2002 vo forme akcionárskej pôžičky, ktorá bola jediným oznámeným opatrením zo strany Francúzskej republiky, bolo stanovené jednak, že záväzok sa stal záväzným a jednak, že nebol v súlade s kritériom súkromného investora. Preto už nebola podstatná otázka, či vyhlásenia prijaté od júla 2002 zakladajú alebo nezakladajú pomoc.

2. Posúdenie Všeobecným súdom

a) O pojme pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES

212 Pokiaľ ide o otázku, či Komisia v prejednávanej veci porušila pojem pomoci, treba v prvom rade pripomenúť, že podľa článku 87 ods. 1 ES „pomoc poskytovaná členským štátom alebo akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná so spoločným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi“.

213 Ďalej je potrebné konštatovať, ako bolo uznané aj ustálenou judikatúrou, že pojem pomoc je všeobecnejší než pojem subvencia vzhľadom na to, že nezahŕňa len pozitívne plnenia, akými sú samotné subvencie, ale aj zásahy štátu, ktoré rôznymi formami znižujú výdavky, ktoré obvykle zaťažujú rozpočet podniku, a ktoré hoci nie

sú subvenciami v úzkom zmysle slova, majú však rovnakú povahu a účinky (pozri rozsudky Súdneho dvora z 8. mája 2003, Taliansko a SIM 2 Multimedia/Komisia, C-328/99 a C-399/00, Zb. s. I-4035, bod 35, a z 15. júna 2006, Air Liquide Industries Belgium, C-393/04 a C-41/05, Zb. s. I-5293, bod 29 a tam citovanú judikatúru).

214 Okrem toho judikatúra uznala, že len výhody poskytnuté priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov sa považujú za pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES. V tomto ustanovení totiž rozlíšenie medzi „pomocou poskytovanou štátom" a pomocou poskytovanou „zo štátnych prostriedkov" neznamená, že všetky výhody priznané štátom predstavujú pomoc bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú financované zo štátnych prostriedkov, ale má do tohto pojmu začleniť len výhody, ktoré sú poskytované priamo štátom, ako aj tie, ktoré poskytuje verejná alebo súkromná inštitúcia, ktorú na tento účel daný štát zriadil alebo poveril (rozsudok Súdneho dvora z 13. marca 2001, PreussenElektra, C-379/98, Zb. s. I-2099, bod 58; rozsudky Súdu prvého stupňa zo 6. marca 2003, Westdeutsche Landesbank Girozentrale a Land Nordrhein-Westfalen/Komisia, T-228/99 a T-233/99, Zb. s. II-435, bod 179, a z 12. decembra 2006, Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid a Federación Catalana de Estaciones de Servicio/Komisia, T-95/03, Zb. s. II-4739, bod 104).

215 Z toho vyplýva, že na to, aby mohlo byť opatrenie kvalifikované ako štátna pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES, je okrem iného potrebné, aby jednak obsahovalo výhodu, ktorá môže mať rôzne podoby („akoukoľvek formou"), a jednak aby táto výhoda priamo alebo nepriamo plynula z verejných prostriedkov (poskytovaná „členským štátom alebo… zo štátnych prostriedkov").

216 Judikatúra tiež spresnila, že pojem štátna pomoc vzhľadom na zásadu rovnosti zaobchádzania medzi štátnymi a súkromnými podnikmi v zmysle, ako je zásah verejnej moci do základného imania podniku, t. j. finančný príspevok pochádzajúci zo štátnych zdrojov, nie je pritom štátnou pomocou v zmysle článku 87 ods. 1 ES, ak je tento zásah uskutočnený za okolností, ktoré zodpovedajú obvyklým podmienkam trhu. V tejto súvislosti treba posúdiť, či za podobných okolností súkromný investor určitej veľkosti, ktorého možno porovnať s orgánmi spravujúcimi verejný sektor, môže poskytnúť finančné príspevky rovnakej výšky, najmä vzhľadom na dostupné informácie a vývoj, ktorý možno predvídať v čase týchto príspevkov (rozsudok Taliansko a SIM 2 Multimedia/Komisia, už citovaný v bode 213 vyššie, body 37 a 38). Okrem toho, hoci správanie súkromného investora, s ktorým je potrebné porovnať zásah verejného investora sledujúceho ciele hospodárskej politiky, nie je nevyhnutne správaním bežného investora, ktorý investuje kapitál s cieľom jeho ziskovosti vo viac-menej krátkom čase, toto správanie musí byť prinajmenšom správaním súkromného holdingu alebo súkromnej skupiny podnikov sledujúcich štrukturálnu, globálnu alebo sektorovú politiku a musí byť vedené perspektívou dlhodobejšej rentability (rozsudok Súdneho dvora zo 14. septembra 1994, Španielsko/Komisia, C-42/93, Zb. s. I-4175, bod 14, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 18. decembra 2008, Componenta/Komisia, T-455/05, neuverejnený v Zbierke, bod 86).

217 Ako to pripustili aj účastníci konania na pojednávaní, uplatnenie kritéria súkromného investora si nevyhnutne vyžaduje, aby opatrenia prijaté štátom v prospech podniku poskytovali výhodu pochádzajúcu zo štátnych prostriedkov (pozri v tomto zmysle rozsudok Westdeutsche Landesbank Girozentrale a Land Nordrhein-Westfalen/Komisia, už citovaný v bode 214 vyššie, body 180 a 181).

218 Pokiaľ ide o rozsah preskúmania súdom, ktoré sa má vykonať, treba pripomenúť, že pojem pomoc je objektívnym pojmom, a preto kvalifikovanie opatrenia ako štátnej pomoci, ktoré podľa Zmluvy prislúcha tak Komisii, ako aj súdu, v zásade nemôže odôvodniť, pokiaľ neexistujú osobitné okolnosti súvisiace najmä so zložitou povahou predmetných štátnych zásahov, uznanie širokej miery voľnej úvahy Komisie. Len v prípade uplatnenia článku 87 ods. 3 ES, ktorý predpokladá, že Komisia prihliada

na globálne hospodárske, sociálne, regionálne a sektorové posúdenie v rámci jej preskúmania prípadnej zlučiteľnosti niektorých štátnych opatrení so spoločným trhom, je jej totiž skutočne priznaná široká miera voľnej úvahy (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 27. januára 1998, Ladbroke Racing/Komisia, T-67/94, Zb. s. II-1, bod 52 a tam citovanú judikatúru).

219 V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že pojem štátna pomoc, ako je definovaný v Zmluve, má právnu povahu a musí sa vykladať na základe objektívnych skutočností. Z tohto dôvodu musí súd v zásade a s prihliadnutím tak na konkrétne okolnosti sporu, o ktorom rozhoduje, ako aj na technickú alebo komplexnú povahu posúdení uskutočnených Komisiou vykonať úplné preskúmanie, pokiaľ ide o otázku, či opatrenie patrí do pôsobnosti článku 87 ods. 1 ES (rozsudky Súdneho dvora zo 16. mája 2000, Francúzsko/Ladbroke Racing a Komisia, C-83/98 P, Zb. s. I-3271, bod 25; z 1. júla 2008, Chronopost/UFEX a i., C-341/06 P a C-342/06 P, Zb. s. I-4777, bod 141, a z 22. decembra 2008, British Aggregates/Komisia, C-487/06 P, Zb. s. I-10515, bod 111).

220 Vzhľadom na tieto zásady treba preskúmať, či Komisia v prejednávanej veci správne uplatnila pojem pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

221 Preto vzhľadom na výhrady, ktoré predložili žalobkyne vo veciach T-425/04, T-444/04 a T-450/04, založené sčasti na právnom pochybení a sčasti na zjavne nesprávnom posúdení, treba v prvom rade preskúmať, či vyhlásenia prijaté od júla 2002 a návrh akcionárskej pôžičky z decembra 2002, posudzované samostatne alebo ako celok, poskytli FT jednu alebo viacero výhod. V prípade kladného zistenia, treba v druhom rade posúdiť, či tieto prípadné výhody v prospech FT pochádzajú z poskytnutia štátnych prostriedkov. Napokon, v prípade kladného zistenia, treba preskúmať, či tieto

prípadné výhody pochádzajúce zo štátnych prostriedkov boli poskytnuté v súlade s kritériom obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve.

b) O existencii výhody priznanej vyhláseniami prijatými od júla 2002 a návrhom akcionárskej pôžičky

Úvodné pripomienky

222 V prvom rade treba preskúmať, či a do akej miery Komisia v napadnutom rozhodnutí zistila jednu alebo viacero výhod spojených s vyhláseniami prijatými od júla 2002. Vzhľadom na úzku súvislosť medzi kritériom výhody a poskytnutím štátnych prostriedkov je potrebné zohľadniť všetky úvahy, ktoré boli v tejto súvislosti vyjadrené v uvedenom rozhodnutí.

223 Treba pripomenúť, že Komisia v článku 1 napadnutého rozhodnutia kvalifikovala ako štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES akcionársku pôžičku uskutočnenú vo forme úverovej linky vo výške 9 miliárd eur v prospech FT, ktorá vychádza z kontextu vyhlásení prijatých od júla 2002, t. j. vyhlásení prijatých pred oznámením o návrhu akcionárskej pôžičky zo 4. decembra 2002.

224 Na podporu tohto záveru Komisia najmä konštatovala, že prostredníctvom vyhlásení prijatých od júla 2002, čiže v čase, keď sa FT nachádzala vo finančnej kríze predstavujúcej vysoký dlh v krátkej lehote splatnosti, francúzske orgány dosiahli, že FT

znovu získala dôveru zo strany finančných trhov, aby mohla získať nové úvery, čo bolo základom opatrení smerujúcich k vyváženiu bilancie a refinancovania FT, vrátane návrhu akcionárskej pôžičky, aké boli uskutočnené neskoršie. V tejto súvislosti Komisia v podstate usúdila, že tieto vyhlásenia a opatrenia, ktoré posúdila ako celok, a ktoré sú súčasťou dlhodobého procesu záchrany FT riadeného zo strany Francúzska, nie sú v súlade s kritériom obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve, pretože súkromný akcionár by takéto podporné vyhlásenia v čase krízy, v ktorej sa FT v júli 2002 nachádzala, neurobil. Tieto vyhlásenia teda „kontaminovali" situáciu na trhu, ktorá viedla k prijatiu návrhu akcionárskej pôžičky, pretože tento úver by nevznikol v prípade neexistencie účinkov, ktoré mali uvedené vyhlásenia na finančné trhy (pozri osobitne odôvodnenia č. 225 až 230 napadnutého rozhodnutia).

225 Pokiaľ ide najmä o pojem výhoda zo záväzku poskytnúť štátne prostriedky, Komisia v podstate konštatovala, že hoci vyhlásenia prijaté od júla 2002 možno kvalifikovať ako pomoc, lebo ovplyvnili trhy a zvýhodnili FT, nie sú nevyhnutne „aspoň potenciálne záväzkom na poskytnutie štátnych zdrojov" (odôvodnenie č. 188 napadnutého rozhodnutia). V odôvodnení č. 189 napadnutého rozhodnutia Komisia uviedla, že nemá dostatok dôkazov, aby nevyvrátiteľným spôsobom preukázala existenciu pomoci na základe uvedenej „novátorskej" tézy. Usúdila však, že existenciu pomoci možno určiť pri zohľadnení výhody a záväzku poskytnutia štátnych prostriedkov spojených s návrhom akcionárskej pôžičky, ktorý bol posudzovaný v kontexte vyhlásení prijatých od júla 2002 (odôvodnenie č. 190 uvedeného rozhodnutia).

226 V odôvodnení č. 194 napadnutého rozhodnutia sa tak konštatuje, že „akcionárskou pôžičkou… sa FT poskytuje výhoda, pretože jej umožňuje zvýšiť finančné prostriedky a uistiť trh o jej platobnej schopnosti". Napriek skutočnosti, že zmluva o akcionárskej pôžičke nebola nikdy podpísaná, „samotná potenciálna existencia tejto pôžičky"

môže FT zvýhodniť, pretože na jej základe trh usúdi, že jej finančná situácia je lepšia, čo mohlo mať vplyv na jej úverové podmienky.

227 Pokiaľ ide o kritérium záväzku poskytnutia štátnych prostriedkov, Komisia v odôvodnení č. 195 napadnutého rozhodnutia spresnila jednak, že „skutočnosť, že výhoda vyplýva zo štátneho záväzku, ktorého predmetom je potenciálny, nie okamžitý, prevod štátnych zdrojov, nevylučuje, že táto výhoda [bola] poskytnutá zo štátnych zdrojov", a jednak, odvolaním sa na rozsudok Súdneho dvora zo 16. mája 2002, Francúzsko/Komisia, tzv. „Stardust" (C-482/99, Zb. s. I-4397, bod 36), že „nie je potrebné k tomu, aby mohla byť [poskytnutá] výhoda… považovaná za štátnu pomoc… dokázať vo všetkých prípadoch, že k prevodu štátnych zdrojov došlo". Podľa Komisie teda, vychádzajúc z judikatúry, aj výhoda poskytnutá formou prípadného dodatočného prevzatia záväzku zo strany štátu môže byť štátnou pomocou (rozsudok Súdneho dvora z 1. decembra 1998, Ecotrade, C-200/97, Zb. s. I-7907, bod 43, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 13. júna 2000, EPAC/Komisia, T-204/97 a T-270/97, Zb. s. II-2267, bod 80).

228 Podľa odôvodnenia č. 196 napadnutého rozhodnutia oznámenie o poskytnutí akcionárskej pôžičky spolu s vytvorením podmienok na poskytnutie tohto úveru vyvolalo na trhu zdanie, že k poskytnutiu pôžičky naozaj došlo a zaslanie podpísanej zmluvy o akcionárskej pôžičke zapríčinilo „potenciálny dodatočný výdavok zo štátnych zdrojov [Francúzskej republiky]", čo postačovalo na potvrdenie záveru o existencii „potenciáln[eho] záväzk[u] podpory zo štátnych zdrojov". Podľa Komisie:

„Ak by bol totiž tento dokument zmluvnou ponukou a keďže táto ponuka nebola odvolaná počas tak dlhej doby, FT by ho mohla kedykoľvek podpísať, čím by okamžite

dosiahla vyplatenie sumy 9 miliárd eur. [Francúzsky] štát… by následne musel vyplatiť FT… príslušnú sumu finančných prostriedkov."

229 Svojim druhým a tretím žalobným dôvodom predloženým vo veciach T-425/04 a T-444/04 Francúzska republika a FT predovšetkým tvrdia, že ani vyhlásenia o podpore, ani návrh akcionárskej pôžičky samé osebe nespĺňajú podmienky zakladajúce pojem pomoc, a najmä kritérium výhody vyplývajúcej zo štátnych prostriedkov, a že nie je možné tieto rôzne skutočnosti posúdiť ako celok, aby sa dospelo k záveru, že konanie Francúzska nebolo v súlade s kritériom obozretného súkromného investora. Prístup Komisie je totiž v rozpore s tým, čo sama uznala, že ani uvedené vyhlásenia, ani akcionárska pôžička posudzované samostatne nie sú štátnou pomocou v zmysle článku 87 ods. 1 ES. V každom prípade vyhlásenia o podpore nemožno kvalifikovať ako jednoznačný záväzok Francúzska poskytujúci FT výhodu a zaväzujúci štátne prostriedky.

230 Naopak svojim prvým žalobným dôvodom predloženým vo veci T-450/04 spoločnosti Bouygues v podstate tvrdia, že Komisia nešla v napadnutom rozhodnutí dostatočne ďaleko, lebo ani jedno z vyhlásení prijatých od júla 2002 nekvalifikovala ako individuálnu štátnu pomoc. Každé jedno z týchto vyhlásení totiž spĺňalo kumulatívne podmienky pojmu pomoc, vrátane podmienky týkajúcej sa výhody zo záväzku poskytnutia štátnych prostriedkov.

O výhode vyplývajúcej z vyhlásení prijatých od júla 2002

231 Z judikatúry už citovanej v bode 213 vyššie vyplýva, že pojem výhoda vyžaduje, aby mal zásah štátu za následok zlepšenie hospodárskej a/alebo finančnej situácie

príjemcu, ba až jeho obohatenie, napríklad znížením nákladov, ktoré bežne zaťažujú jeho rozpočet.

232 Treba preto zistiť, či vyhlásenia prijaté od júla 2002, ako aj oznámenie zo 4. decembra 2002 o akcionárskej pôžičke samy osebe poskytujú FT takúto výhodu.

233 V tejto súvislosti treba rozlišovať medzi prípadnou výhodou spočívajúcou v uľahčení prístupu FT na finančné trhy a znížení nákladov na refinancovanie na jednej strane a prípadným kladným vplyvom uvedených vyhlásení na kurzy akcií a dlhopisov FT na druhej strane.

234 Pokiaľ ide o vplyv vyhlásení prijatých od júla 2002 na vstup FT na finančné trhy a jej náklady na refinancovanie, treba konštatovať, že Komisia v napadnutom rozhodnutí dostatočne preukázala, že tieto vyhlásenia viedli k významnej výhode v prospech FT, lebo umožnili znovu získať dôveru zo strany finančných trhov, umožnili a uľahčili prístup FT k novým úverom potrebným na refinancovanie jej dlhov s krátkou dobou splatnosti vo výške 15 miliárd eur a znížili náklady na ne a napokon prispeli k stabilizácii jej veľmi slabej finančnej situácie, ktorá sa v júni a júli 2002 podstatne zhoršila.

235 Zo zhrnutia napadnutého rozhodnutia uvedeného v bodoch 33 až 50 vyššie vyplýva, že Komisia nazhromaždila všetky dôkazy, na základe ktorých možno konštatovať, že v nadväznosti na vyhlásenie z 12. júla 2002 a nasledujúce vyhlásenia, ako aj oznámenie zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky, ratingové agentúry zachovali výhodnejšie hodnotenie FT, ako bolo hodnotenie, ktoré predtým urobili alebo mali

v úmysle urobiť vzhľadom na jej nepriaznivú finančnú situáciu, osobitne dôležitosť „spread inversion“, zodpovedajúci pokles cien jej dlhopisov a kurzu jej akcií, ako boli konštatované v júni a júli 2002 (pozri bod 34 vyššie).

236 Zo zhodných výpovedí bývalého a nového PPGR FT, ratingových agentúr, ako aj Deutsche Bank totiž vyplýva, že hodnotenie, ktoré predtým urobili alebo zamýšľali urobiť uvedené agentúry, v danom období zapríčinilo uzavretie prístupu FT na kapitálové trhy, čo jej zabránilo splatiť svoj dlh v krátkej dobe splatnosti, a že tomuto uzavretiu sa podarilo vyhnúť len vďaka zachovaniu výhodnejšieho hodnotenia, ku ktorému došlo na základe vyhlásenia z 12. júla 2002 (pozri body 37 až 43 a 47 vyššie). Vzhľadom na úvahy uvedené v bodoch 45 až 48 vyššie Komisia takisto dostatočne preukázala, že aj vyhlásenia zo septembra, októbra a decembra 2002 kladne ovplyvnili rozhodnutia ratigových agentúr zachovať hodnotenie FT a podporili dôveru zo strany finančných trhov, čím FT umožnili znovu spravovať svoje dlhy s krátkodobou splatnosťou a refinancovať sa za výhodných podmienok.

237 Bez toho, aby bolo potrebné podrobnejšie spresniť vplyv, ktorý mali tieto vyhlásenia jednotlivo a oddelene na finančné trhy, možno dospieť k záveru, že uvedené vyhlásenia v každom prípade ako celok mali rozhodujúci vplyv na reakciu ratingových agentúr a že táto reakcia bola následne rozhodujúca pre prehodnotenie postavenia FT z pohľadu investorov a veriteľov, ako aj konanie subjektov na finančnom trhu, ktorí sa neskôr zúčastnili na refinancovaní FT. Príčinnú súvislosť medzi týmito jednotlivými skutočnosťami dokazuje najmä to, že v septembri 2002 skupina bánk, ktoré sa podieľali na uskutočnení plánu Ambition 2005, podmienila svoju účasť na obnovení kapitálu FT zachovaním jej aktuálneho hodnotenia agentúrami Moody's a S & P (pozri bod 44 vyššie). Okrem toho v reakcii na oznámenie návrhu akcionárskej pôžičky zo 4. decembra 2002 S & P 17. decembra 2002 potvrdila jednak, že podpora francúzskych orgánov v prospech FT, neustále potvrdzovaná od júla 2002, bola kľúčovým faktorom na zachovanie hodnotenia FT na bezpečnej investičnej úrovni, a že jednak

jej oznámenie uvedeného návrhu akcionárskej pôžičky bolo dôkazom tejto podpory a značnej ochrany veriteľov FT (pozri odôvodnenie č. 58 a poznámky pod čiarou 52 a 53 napadnutého rozhodnutia). Na základe uvedeného vyjadrenia S & P Komisia tiež oprávnene dospela k záveru, že výhody vyplývajúce z vyhlásení o poskytnutí podpory prijatých od júla 2002 pretrvávali až do decembra 2002 (pozri tiež pripomienky Moody's z februára 2003, už citované v bode 48 vyššie, ako aj správu Deutsche Bank, už citovanú v bode 37 vyššie).

238 Okrem toho treba konštatovať, že na základe zásad upravujúcich poskytovanie úverov a refinancovanie na kapitálových trhoch, ktoré boli spomenuté v odôvodnení č. 28 a nasl. napadnutého rozhodnutia, úroveň hodnotenia podniku, a teda riziko nesplatenia spojené s úvermi, ktoré mu boli poskytnuté, je rozhodujúca pre výpočet nákladov refinancovania, ktoré musí tento podnik znášať, najmä vo forme splatných úrokov na emisiu nových dlhopisov. Z toho vyplýva, že čím menšie je toto riziko nesplatenia, o to je ľahšie a menej nákladné refinancovanie daných úverov na kapitálových trhoch. Inak povedané, každý kladný vplyv na hodnotenie podniku, čo len vďaka verejným vyhláseniam, ktoré môžu vytvoriť alebo posilniť dôveru investorov, má priamy vplyv na výšku nákladov, ktoré musí tento podnik znášať, aby sa mohol na kapitálových trhoch refinancovať. V tejto súvislosti sa Komisia odvolala na dokument od spoločnosti FT, ktorého opodstatnenosť Francúzska republika a FT nespochybnili, ktorý uvádza prípady okamžitého zvýšenia platby ročných úrokov vo výške približne 75 miliónov eur v prípade zníženia úrovne hodnotenia dlhodobého zadĺženia FT zo strany S & P a Moody's (pozri odôvodnenie č. 222 a poznámku pod čiarou 148 napadnutého rozhodnutia).

239 Kvôli úplnosti je potrebné spresniť, že Komisia takisto preukázala, že túto príčinnú súvislosť medzi vyhláseniami prijatými od júla 2002, zachovaním hodnotenia FT a uľahčením jej prístupu k novým úverom, vrátane zníženia nákladov na jej refinancovanie, francúzske orgány nielen predpokladali, ale ju aj plánovali. Ako totiž vyplýva z odôvodnení č. 38 a 212 napadnutého rozhodnutia, v deň vyhlásenia z 12. júla 2002

francúzske orgány kontaktovali ratingové agentúry, ako je S & P (pozri body 35 a 37 vyššie), aby ich informovali o svojom úmysle, s cieľom urýchlene získať dôveru zo strany trhu a zamedziť akémukoľvek neskoršiemu poklesu hodnotenia FT na úroveň „junk bond". Francúzska republika ani FT túto skutočnosť nespochybnili, pričom len uviedli, že tento prístup je v súlade s kritériom obozretného súkromného investora.

240 Kladný a stabilizačný vplyv na hodnotenie FT, ktorý priamo vyplýva z vyhlásení prijatých od júla 2002 a z vôle francúzskych orgánov, mal preto nevyhnutne za následok poskytnutie finančnej výhody FT a posilnenie jej hospodárskej situácie. Toto jediné konštatovanie umožnilo Komisii dospieť k záveru, že FT bola poskytnutá výhoda v zmysle článku 87 ods. 1 ES bez toho, aby ju musela kvalifikovať.

241 Tvrdenia Francúzskej republiky a FT spočívajúce v tom, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 neovplyvnili trhy a nepriznali výhodu v prospech FT, treba preto zamietnuť.

242 Za týchto podmienok nie je potrebné rozhodnúť o otázke, či vyhlásenia prijaté od júla 2002 tiež obsahovali výhodu v prospech FT, ktorá kladne ovplyvnila kurzy jej akcií a dlhopisov.

O výhode vyplývajúcej z návrhu akcionárskej pôžičky

243 Treba preskúmať, či akcionárska pôžička, ktorá zostala len v štádiu návrhu zmluvy, ktorú FT nepodpísala a ktorá nebola nikdy vykonaná, poskytla FT dodatočnú a individuálnu výhodu v porovnaní s výhodou opísanou v bodoch 235 až 237 vyššie. V tejto

súvislosti je potrebné pripomenúť, ako to bolo vyjadrené v uvedených bodoch, že Komisia dostatočne určila, že verejné vyhlásenie francúzskych orgánov zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky, ktoré posúdila spolu s vyhláseniami prijatými od júla 2002, obsahuje výhodu v prospech FT, pretože spustila kladné reakcie zo strany subjektov na finančných trhoch a tým najmä zlepšila podmienky, ktoré umožnili jej refinancovanie.

244 Pokiaľ ide o otázku, či vzhľadom na túto poslednú uvedenú výhodu návrh akcionárskej pôžičky obsahoval dodatočnú a individuálnu výhodu, je potrebné odkázať najmä na odôvodnenie č. 194 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého zmluva o akcionárskej pôžičke aj napriek skutočnosti, že nebola nikdy podpísaná zo strany FT, a teda ani vykonaná, poskytla FT výhodu, pretože jej umožnia zvýšiť jej finančné prostriedky, uistiť trhy, pokiaľ ide o jej platobnú schopnosť a ovplyvniť tak úverové podmienky FT. Totiž „samotná potenciálna existencia tejto pôžičky [mohla] FT zvýhodniť, pretože na jej základe trh usúdil, že je… finančne spoľahlivejš[ia]“.

245 V rozsahu, v akom Komisia stotožnila takto opísanú výhodu s účinkom ubezpečujúcim trh a s domnienkou tretích osôb o poskytnutí akcionárskej pôžičky v prospech FT, táto výhoda je zjavne ťažko odlíšiteľná od tej, ktorá vyplýva z vyhlásení prijatých od júla 2002 a osobitne od výhody súvisiacej s oznámením zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky, ktorá mala už podobný vplyv na finančné trhy a spôsobila zlepšenie úverových podmienok pre FT (pozri body 235 až 237 vyššie).

246 Zdá sa totiž vylúčené, aby návrh akcionárskej pôžičky, ktorý bol predmetom zmluvy podpísanej, parafovanej a zaslanej zo strany ERAP-u spoločnosti FT, mal rovnako

ako jeho oznámenie zo 4. decembra 2002, rovnaký alebo aspoň podobný vplyv na trhy. Ako uviedla aj samotná Francúzska republika v odpovedi na otázku Všeobecného súdu na pojednávaní, čo bolo zaznamenané v zápisnici z pojednávania, zaslanie zmluvy o akcionárskom úvere ERAP-om spoločnosti FT 20. decembra 2002, nebolo verejnosti sprístupnené samostatne a navyše od oznámenia o návrhu akcionárskeho úveru zo 4. decembra 2002. Pritom vzhľadom na neexistenciu takéhoto zverejnenia, čo FT potvrdila na pojednávaní, neexistovalo „zdanie" u tretích osôb o poskytnutí akcionárskej pôžičky v zmysle odôvodnenia č. 194 napadnutého rozhodnutia, ktoré by sa týkalo osobitne zaslania uvedenej zmluvy o akcionárskej pôžičke. Reakcia Moody's, na ktorú je poukázané v poznámke pod čiarou 112 napadnutého rozhodnutia, nemôže spochybniť toto posúdenie, keďže k tejto reakcii došlo už 9. decembra 2002, t. j. pravdepodobne ako odpoveď na oznámenie zo 4. decembra 2002 a v každom prípade pred zaslaním zmluvy o akcionárskej pôžičke zo strany ERAP-u spoločnosti FT 20. decembra 2002. To isté platí pre reakciu S & P zo 17. decembra 2002 uvedenú v odôvodnení č. 58 a v poznámkach pod čiarou 52 a 53 napadnutého rozhodnutia.

247 Komisia v odpovedi na otázku Všeobecného súdu na pojednávaní však uviedla, že sa stále domnieva, že návrh akcionárskej pôžičky ako taký a jej poskytnutie predpokladá dodatočnú a odlišnú výhodu v prospech FT (pozri tiež bod 196 vyššie), lebo FT v nadväznosti na zaslanie podpísanej zmluvy z 20. decembra 2002 získala jednostrannú a nepodmienenú možnosť použiť akcionársku pôžičku tým, že túto zmluvu podpíše. Z ekonomického hľadiska uvedená možnosť disponovať úverovou linkou vo výške 9 miliárd eur, ktorá závisí len od vôle jej príjemcu, je výhodou odlišnou od tej, ktorá vyplýva z oznámenia zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky. FT toto posúdenie na pojednávaní spochybnila, pričom sa odvolala na odôvodnenia č. 188 a 190 napadnutého rozhodnutia.

248 Treba preto najprv preskúmať, či tvrdenie Komisie má dostatočnú podporu v napadnutom rozhodnutí.

249 V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že odôvodnenie č. 194 napadnutého rozhodnutia poukazuje na skutočnosť, že akcionárska pôžička priznáva výhodu FT, pretože „jej umožňuje zvýšiť finančné prostriedky“. Hoci je toto konštatovanie dosť nejasné, stručné a priamo súvisí s opisom výhody uvedeným v bode 245 vyššie, neznamená to, že odôvodnenie č. 196 druhá a tretia veta uvedeného rozhodnutia, ktoré jasne odkazuje na kritérium prevodu štátnych prostriedkov, navyše spresňuje, že vzhľadom na to, že zmluva o akcionárskej pôžičke „je zmluvnou ponukou a keďže táto ponuka nebola odvolaná počas tak dlhej doby, FT by ho mohla kedykoľvek podpísať, čím by okamžite dosiahla vyplatenie sumy 9 miliárd eur“ a Francúzsko „by následne musel[o] vyplatiť FT prostredníctvom ERAP príslušnú sumu finančných prostriedkov“. Nakoniec v odôvodnení č. 197 uvedeného rozhodnutia Komisia dospela k záveru, že bolo potrebné preskúmať, či „výhoda poskytnutá FT“ je v súlade s kritériom obozretného súkromného investora a či narušila hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi.

250 Z toho vyplýva, že hoci je napadnuté rozhodnutie nepresné, čo sa týka rozdielu medzi jednotlivými skutočnosťami vytvárajúcimi dotknutú výhodu alebo výhody, s minimálnou požadovanou jasnosťou a presnosťou však uvádza, že Komisia zastáva názor, že zaslanie zmluvy o akcionárskej pôžičke FT obsahuje dodatočnú a odlišnú výhodu v porovnaní s výhodou opísanou bodoch 235 až 237 vyššie.

251 Ďalej treba spresniť, či Komisia z právneho hľadiska dostatočne určila, že len možnosť FT využiť jednostranne a nepodmienene úverovú linku vo výške 9 miliárd eur, ktorá bola predmetom návrhu akcionárskej pôžičky, je výhodou v jej prospech, hoci návrh zmluvy nebol ňou nikdy podpísaný ani vykonaný.

252 V tejto súvislosti FT, ktorá spochybňuje existenciu takejto výhody, na pojednávaní potvrdila, že odmietla podpísať zmluvu o akcionárskej pôžičke, pretože stanovovala

príliš náročné podmienky, a že v každom prípade by radšej uprednostnila vyplatiť svoje dlhy na trhu s obligáciami.

253 Treba pripomenúť, že Komisia je povinná na základe objektívnych skutočností stanoviť, že kumulatívne podmienky pojmu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES, vrátane existencie výhody, sú splnené (rozsudok British Aggregates/Komisia, už citovaný v bode 219 vyššie, bod 111) s prihliadnutím na ekonomické účinky dotknutého opatrenia (pozri v tomto zmysle rozsudok Chronopost/UFEX a i., už citovaný v bode 219 vyššie, bod 123, a rozsudok Westdeutsche Landesbank Girozentrale a Land Nordrhein-Westfalen/Komisia, už citovaný v bode 214 vyššie, bod 180).

254 Je pritom potrebné konštatovať, že okrem kvalifikácie prijatej v odôvodnení č. 196 napadnutého rozhodnutia zaslania zmluvy o akcionárskej pôžičke ako „zmluvnej ponuky", ktorú FT mohla „kedykoľvek" prijať, čím by „okamžite dosiahla vyplatenie sumy 9 miliárd eur", Komisia, ktorá má dôkazné bremeno, ani neurčila, ani nepreukázala prípadné zlepšenie ekonomickej situácie FT, ktorá by mohla z tejto ponuky vyplývať v porovnaní so situáciou, v ktorej sa FT nachádzala, najmä potom, čo získala možnosť splatiť svoje dlhy vo výške 9 miliárd eur za podmienok, ktoré v tom čase existovali na trhu s obligáciami.

255 Komisia sa však len na základe jednostrannej ponuky štátu poskytnúť úverovú linku v určitej výške nemôže domnievať, že táto ponuka má výhodné hospodárske účinky pre jej príjemcu, bez toho, aby zohľadnila podmienky upravujúce vykonanie dotknutej zmluvy o úvere a osobitne podmienky súvisiace s poskytnutím a so splatením uvedeného úveru, a to ešte menej v prípade, že príjemca túto ponuku neprijal, ale uprednostnil refinancovanie za podmienok existujúcich na trhu. Ak by to bolo inak,

aj zmluvu o úvere obsahujúcu objektívne nevýhodné podmienky, akými sú vyššia úroková sadzba a prísnejšie lehoty splatnosti, než sú tie, ktoré ponúka trh, by bolo treba kvalifikovať ako výhodu v zmysle článku 87 ods. 1 ES, a to len preto, že verejný veriteľ vyhlásil, že je pripravený príjemcovi poskytnúť určitú sumu.

256 Takýto prístup totiž nezodpovedá povinnosti Komisie určiť na základe objektívnych skutočností, dostatočne jasných a úplných, existenciu výhody v zmysle článku 87 ods. 1 ES (pozri v tomto zmysle rozsudok British Aggregates/Komisia, už citovaný v bode 219 vyššie, bod 111; pozri tiež v tomto zmysle rozsudky Súdu prvého stupňa Westdeutsche Landesbank Girozentrale a Land Nordrhein-Westfalen/Komisia, už citovaný v bode 214 vyššie, bod 180, a z 26. júna 2008, SIC/Komisia, T-442/03, Zb. s. II-1161, bod 126). Takýto prístup jednak nedovoľuje posúdiť uvedenú úverovú ponuku v plnom rozsahu a v jej hospodárskom kontexte, a jednak nezohľadňuje ani skutočné a prípadne nevýhodné ekonomické účinky, ktoré môže mať na prijímateľa, a ani jeho vôľu ju neprijať.

257 Za týchto okolností treba konštatovať, že Komisia sa nemohla obmedziť len na konštatovanie o existencii zmluvnej ponuky podpísanej ERAP-om, aby dospela k záveru, že táto ponuka je dodatočnou a odlišnou výhodou v prospech FT v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

258 Skutočnosť, že Komisia z právneho hľadiska dostatočne nepreukázala dodatočnú a odlišnú výhodu vyplývajúcu z návrhu akcionárskej pôžičky ako takého, však sama osebe nemôže viesť k zrušeniu napadnutého rozhodnutia (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdu prvého stupňa Graphischer Maschinenbau/Komisia, už citovaný v bode 159 vyššie, bod 49 a tam citovanú judikatúru, a z 19. októbra 2005, Freistaat Thüringen/Komisia, T-318/00, Zb. s. II-4179, bod 191 a tam citovanú judikatúru).

259 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy možno konštatovať, že Komisia dostatočne preukázala, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 a oznámenie zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky spoločne zahŕňali poskytnutie výhody FT v zmysle článku 87 ods. 1 ES bez toho, aby bolo potrebné túto výhodu kvalifikovať.

260 Za týchto podmienok je potrebné zamietnuť tvrdenie Francúzskej republiky a FT spočívajúce v tom, že Komisia nebola oprávnená dospieť k záveru o existencii výhody vyplývajúcej len z vyhlásení prijatých od júla 2002 z dôvodu jednak, že túto výhodu nemožno určiť vzhľadom na kladné účinky iných udalostí a opatrení prijatých zo strany samotnej FT v druhom polroku 2002, a jednak, že správa z 28. apríla 2004 neskúmala a neurčila presnú povahu a hodnotu výhody, ktorá vyplýva zo všetkých uvedených vyhlásení.

261 Teraz treba preskúmať, či a v akej miere výhoda zistená vyššie súvisí s prevodom štátnych prostriedkov v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

c) O existencii prevodu štátnych prostriedkov

Úvodné pripomienky

262 Z úvah vyjadrených v bodoch 214 a 215 vyššie vyplýva, že výhoda zistená v bodoch 234 až 259 vyššie musí pochádzať z prevodu štátnych prostriedkov. Predpokladom uvedenej požiadavky spojitosti medzi zistenou výhodou a záväzkom poskytnutia štátnych

zdrojov v zásade je, aby uvedená výhoda úzko súvisela so zodpovedajúcim záväzkom zaťažujúcim štátny rozpočet alebo s vytvorením ekonomického rizika dostatočne konkrétneho pre tento rozpočet na základe právne záväzných záväzkov, ktoré štát prijal (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdneho dvora zo 17. marca 1993, Sloman Neptun, C-72/91 a C-73/91, Zb. s. I-887, bod 21; z 19. septembra 2000, Nemecko/Komisia, C-156/98, Zb. s. I-6857, bod 27, a PreussenElektra, už citovaný v bode 214 vyššie, bod 58; návrhy generálneho advokáta Jacobsa vo veci, ktorá bola predmetom rozsudku PreussenElektra, už citovaného v bode 214 vyššie, Zb. s. I-2103, body 115 až 117).

263 Je potrebné pripomenúť, že v prejednávanej veci sa účastníci konania nezhodujú najmä v tom, či vyhlásenia prijaté od júla 2002 – v súvislosti s ktorými Komisia správne stanovila, že poskytovali výhodu v prospech FT – zahŕňajú prevod štátnych prostriedkov. Zatiaľ čo Francúzska republika a FT spochybňujú existenciu prevodu štátnych prostriedkov, spoločnosti Bouygues tvrdia, že každé z týchto vyhlásení obsahuje záväzok na poskytnutie uvedených prostriedkov, buď na základe právne záväzného záväzku zo strany Francúzska, alebo z dôvodu dostatočne konkrétneho a okamžitého ekonomického rizika pre tento štát, ktoré ho zaväzujú k platobnej zodpovednosti a to v akejkoľvek forme za dlhy FT voči spoločnostiam Bouygues, jej akcionárom a veriteľom.

264 V napadnutom rozhodnutí Komisia najprv vychádzala z predpokladu, že prípadný prevod štátnych prostriedkov postačuje na to, aby bolo možné uplatniť článok 87 ods. 1 ES. V tejto súvislosti sa v odôvodneniach č. 195 až 197 uvedeného rozhodnutia vyjadrila nasledovne:

„(195) Pokiaľ ide o podmienky týkajúce sa štátnych zdrojov, podľa Komisie skutočnosť, že výhoda vyplýva zo štátneho záväzku, ktorého predmetom je potenciálny, nie okamžitý, prevod štátnych zdrojov, nevylučuje, že táto výhoda bude poskytnutá zo štátnych zdrojov. ‚Z tohto hľadiska treba… uviesť, že podľa stálej judikatúry nie je potrebné k tomu, aby mohla byť výhoda poskytnutá

jednému alebo viacerým podnikom považovaná za štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 Zmluvy o ES, dokázať vo všetkých prípadoch, že k prevodu štátnych zdrojov došlo' [poznámka pod čiarou 113: rozsudok ‚Stardust', bod 36; pozri tiež rozsudky Súdneho dvora z 15. marca 1994, C-387/92, Banco Exterior de España, Zb. s. I-877, bod 14 a z 19. mája 1999, C-6/97, Taliansko/Komisia, Zb. s. I-2981, bod 16]. Štátnou pomocou je za týchto okolností aj výhoda poskytnutá formou potenciálneho dodatočného štátneho výdavku, keď naruší hospodársku súťaž a trh medzi členskými štátmi [poznámka pod čiarou 114: Rozsudok Súdneho dvora z 1. decembra 1998, Ecotrade, C-200/97, Zb. s. I-7907, bod 43 a rozsudok Súdu prvého stupňa z 13. júna 2000, EPAC/Komisia, T-204/97 a T-270/97, Zb. s. II-2267 bod 80].

(196) Komisia je… toho názoru, že potenciálny dodatočný výdavok zo štátnych zdrojov vznikol oznámením o poskytnutí akcionárskej pôžičky spojeným s vytvorením podmienok na poskytnutie tejto pôžičky…, čo vyvolalo na trhu zdanie, že k poskytnutiu pôžičky naozaj došlo… a takisto aj doručením FT zmluvy o pôžičke parafovanej a podpísanej ERAP-om… Je pravda, že FT túto zmluvu nikdy nepodpísala, to však neznamená, že nevznikol potenciálny záväzok podpory zo štátnych zdrojov. Ak by bol totiž tento dokument zmluvnou ponukou a keďže táto ponuka nebola odvolaná počas tak dlhej doby, FT by ho mohla kedykoľvek podpísať, čím by okamžite dosiahla vyplatenie sumy 9 miliárd eur. [Francúzsky štát], ktorý by to nemohol ignorovať, by následne musel vyplatiť FT prostredníctvom ERAP príslušnú sumu finančných prostriedkov.

(197) Preto musí Komisia preskúmať, či je výhoda poskytnutá FT v zhode so zásadou uvedomelého súkromného investora [obozretného súkromného investora – *neoficiálny preklad*] a či narúša hospodársku súťaž a trh medzi členskými štátmi."

265 Ďalej v rámci svojho posúdenia kritéria obozretného súkromného investora, po tom, čo v odôvodneniach č. 208 až 213 napadnutého rozhodnutia konštatovala, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 sú „dostatočne jasné, presné a jednoznačné na to, aby mohli byť dôkazom o vierohodnom záväzku [francúzskeho] štátu“, Komisia v odôvodneniach č. 214 až 219 uvedeného rozhodnutia uviedla:

„(214) Komisia… uvádza, že preskúmala otázku, či by súkromný investor, ktorý urobil rovnaké vyhlásenia ako štát, bol v súkromnom práve povinný dodržať svoje sľuby. Keďže v tomto prípade je investorom [francúzsky] štát, skúmanie národného práva bolo zamerané [aj] na správne právo.

(215) Komisia zdôrazňuje, že v tejto súvislosti si vyžiadala znalecký posudok a zároveň dostala niekoľko správ od tretích osôb. Na základe týchto informácií nemôže Komisia vylúčiť v tomto štádiu, že predmetné vyhlásenia majú záväzný účinok na základe francúzskeho správneho, občianskeho, obchodného a trestného práva…, ako aj na základe práva štátu New York.

(216) Hlavná kritika francúzskych orgánov spočíva v upozornení, že jednostranné záväzky sú vo vnútroštátnom práve výnimkou, a že oznámenia o záväzku, ktorú nie sú homogénnou kategóriou, majú iba výnimočne význam jednostranného záväzku. Otázka však neznie, či je francúzske právo pri tejto otázke jednoznačné, ale či v súkromnom práve existujú prvky, ktoré by umožnili dokázať existenciu jednostranného záväzku za okolností, aké sú

charakteristické pre tento prípad. Nemožno poprieť, že existuje použiteľná judikatúra Kasačného súdu [poznámka pod čiarou 134: Pozri Com, 28. marec 2000, D. 2000, cah. dr. aff., s. 210], ktorej dosah… sa francúzske orgány snažia iba minimalizovať.

…

(218) Vcelku možno tieto prvky chápať ako rizikové v tom zmysle, že ohrozujú štátne zdroje (buď založením zodpovednosti štátu voči investorom, alebo zvýšením nákladov na budúce transakcie štátu). Téza, že vyhlásenia francúzskych orgánov od júla 2002 sú podporami je teda novátorská, ale pravdepodobne nepodložená [podložená – *neoficiálny preklad*].

(219) Komisia sa však nedomnieva, že by na tomto základe mohla nezvratne dokázať existenciu podpôr. Na druhej strane sa domnieva, že bude môcť dokázať existenciu prvkov pomoci tradičnejším spôsobom na základe opatrení z decembra 2002, ktoré boli uvedené v oznámení. Z tohto hľadiska stačí dokázať, že predbežné vyhlásenia skutočne ovplyvnili v decembri trhy a nebude potrebné kvalifikovať tieto… vyhlásenia ako zakladajúce štátne podpory."

266 Vo svojej odpovedi na písomné otázky Všeobecného súdu, Komisia hlavne spresnila, že vzhľadom na rôzne štúdie a analýzy, ktoré získala počas správneho konania, a ktoré dospeli k výrazne rozdielnym výkladom vyhlásení prijatých od júla 2002 na základe francúzskeho občianskeho, obchodného a správneho práva, definitívne ustúpila od prijatia záveru o existencii jednostranného záväzku Francúzska na tomto jedinom základe, hoci pripustila, že niektoré prvky vnútroštátneho práva môžu oprávnene potvrdiť uvedené tvrdenie. Namiesto prijatia zvlášť prísneho a zúženého výkladu na

základe spornej časti vnútroštátneho práva, zvolila všeobecný prístup, ktorý zohľadňuje vecnú a ekonomickú spojitosť medzi vyhláseniami prijatými od júla 2002 a akcionárskou pôžičkou a skutočnosť, že poskytnutie tejto pôžičky zahŕňa taký záväzok.

267 Je preto vhodné preskúmať, či Komisia odôvodnene na jednej strane neprijala existenciu prevodu štátnych prostriedkov v súvislosti s vyhláseniami prijatými od júla 2002 ako takými, a na druhej strane pripustila, že toto kritérium pritom spĺňa návrh akcionárskej pôžičky z decembra 2002.

O prevode štátnych prostriedkov v súvislosti s vyhláseniami prijatými od júla 2002

268 Je potrebné najprv určiť povahu vyhlásení prijatých od júla 2002, pretože je rozhodujúcou pre ich kvalifikáciu tak z hľadiska práva Spoločenstva týkajúceho sa štátnej pomoci, ako aj príslušných vnútroštátnych pravidiel.

269 V tejto súvislosti treba uviesť, že v rámci právnej úpravy sporového konania Spoločenstva v oblasti štátnej pomoci patrí posúdenie skutočností a dôkazov do úplne slobodného posúdenia Všeobecného súdu. Navyše za týchto okolností otázka, či a do akej miery sa v prejednávanej veci uplatní alebo neuplatní pravidlo vnútroštátneho práva, je skutkovým posúdením súdu a riadi sa pravidlami o dôkazoch a rozdelenia dôkazného bremena.

270 Navyše treba pripomenúť, že hoci Komisia v odôvodnení č. 208 napadnutého rozhodnutia pripustila, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 sú „dostatočne jasné, presné a jednoznačné na to, aby mohli byť dôkazom o vierohodnom záväzku [francúzskeho] štátu", nakoniec zamietla tvrdenie, podľa ktorého treba tieto vyhlásenia považovať za právne záväzné z hľadiska príslušného vnútroštátneho práva a teda ich kvalifikovať ako štátne opatrenie zaväzujúce na poskytnutie štátnych zdrojov (odôvodnenia č. 188, 218 a 219 napadnutého rozhodnutia). Komisia však v podstate usúdila, že vzhľadom na vplyv týchto vyhlásení na vnímanie na trhoch, Francúzsko podstúpilo určité finančné riziko, vrátane z hľadiska vnútroštátneho práva, čo viedlo ku konštatovaniu, že návrh akcionárskej pôžičky nie je zlučiteľný s kritériom obozretného súkromného investora (odôvodnenia č. 220 až 230 uvedeného rozhodnutia). Keďže tak urobila jednak v napadnutom rozhodní, ako aj v tomto konaní, Komisia neprijala s presnosťou a konečnou platnosťou stanovisko k otázke, či samotné vyhlásenia prijaté od júla 2002 môžu zahŕňať prevod štátnych zdrojov, prípadne na základe príslušného vnútroštátneho práva.

271 Na účely určenia povahy vyhlásení prijatých od júla 2002 treba uviesť, že tieto vyhlásenia treba vykladať len z hľadiska objektívnych konštatovaní (pozri v tomto zmysle rozsudok SIC/Komisia, už citovaný v bode 256 vyššie, bod 126). Pravdou zostáva, že vnímanie a reakcia zo strany subjektov na trhu môžu, pokiaľ existujú, poskytnúť potrebný dôkaz na určenie povahy týchto vyhlásení.

272 Pokiaľ ide o vyhlásenie z 12. júla 2002 (pozri bod 4 vyššie), treba konštatovať, že toto vyhlásenie urobil minister hospodárstva, najmä z jeho pozície zástupcu Francúzskej republiky ako väčšinového akcionára FT („[s]me väčšinovým akcionárom…"). Z tohto postavenia výslovne ubezpečil, že bez ohľadu na spôsob zásahu, Francúzsko sa bude správať ako obozretný investor („[š]tát, ktorý je akcionárom, sa bude správať ako uvedomelý investor [obozretný investor – *neoficiálny preklad*]…"). V tejto súvislosti ani Komisia, ani spoločnosti Bouygues nepredložili dôkazy, ktoré by preukázali, že

úmysel podmieniť budúci zásah Francúzska dodržaním kritéria obozretného súkromného investora, bol v čase tohto vyhlásenia len oznámený a nie skutočný a vážny.

273 Okrem toho vyhlásenie z 12. júla 2002 je nejasné a nepresné, pokiaľ ide o možné podporné opatrenia, ktoré mohlo Francúzsko neskoršie prijať, ešte presne nevymedzené („sa bude správať ako uvedomelý investor [obozretný investor – *neoficiálny preklad*] a… urobili by sme adekvátne opatrenia"). Vzhľadom na otvorenú a nejasnú povahu týchto vyhlásení, Komisia nemala dôvod dospieť k záveru o jasnosti údajného záväzku zo strany Francúzska, pričom len „prostriedky intervencie…, t. j. pravidlá realizácie" treba ešte špecifikovať (odôvodnenie č. 209 napadnutého rozhodnutia), pretože takýto jasný záväzok si nevyhnutne vyžaduje určenie povahy a rozsahu tohto prípadného budúceho zásahu. Ako to pritom potvrdzuje správa Deutsche Bank z 22. júla 2002, o ktorú sa opierala aj samotná Komisia v odôvodnení č. 221 a v poznámke pod čiarou 142 napadnutého rozhodnutia, vzhľadom na vyhlásenie z 12. júla 2002, trh si ešte nemohol určiť povahu a rozsah tohto budúceho zásahu Francúzska („[FT] vyťažil[a] z rastúcej dôvery trhu [vzhľadom na skutočnosť], že [francúzska] vláda podporí tým či oným spôsobom úver"; túto „implicitnú štátnu podporu [by mohla zohnať] vo forme pôžičiek, podmienok na trhu [za trhových podmienok – *neoficiálny preklad*], ktoré by poskytli banky alebo [francúzska] vláda"). Navyše uistením o budúcom, nepodmienenom a nepresnom charaktere uvedeného zásahu, vyhlásenie z 12. júla 2002 výslovne odmieta predpoklad o zvýšení základného imania FT, pričom Francúzsko túto možnosť doslova využilo v decembri 2002 („Nie, istotne nie! Iba tvrdím, že v príhodnom okamihu urobíme adekvátne opatrenia. Ak to bude potrebné…").

274 Toto znenie je potvrdené z hľadiska skutkových okolností, v ktorých bolo vyhlásenie z 12. júla 2002 prijaté. Ako zjavne pripustila aj samotná Komisia (pozri body 188 a 189 vyššie), v tomto štádiu, pre nedostatok potrebných informácií o presnom rozsahu finančných ťažkostí, ktorým FT čelila, o následnej reakcii finančných trhov vyvolanej týmto vyhlásením a o plánovanom vývoji po plánovanej reštrukturalizácii

FT, Francúzsko nemohlo ešte vedieť a určiť s dostatočnou presnosťou povahu, rozsah a podmienky poskytnutia prípadného podporného opatrenia v prospech FT. Viac menej zo všetkých krokov francúzskych orgánov uskutočnených k 12. júlu 2002, vrátane skutočnosti, že priamo kontaktovali ratingové agentúry, vyplýva, že tieto orgány chceli urýchlene uistiť finančné trhy o prípadnej a budúcej podpore Francúzska v prospech FT len preto, aby zabránili ďalšiemu poklesu jej hodnotenia, ako aj uzavretiu jej prístupu k novým úverom na trhu s dlhopismi, bez toho, aby viac spresnili túto prípadnú podporu v danom čase. Predčasné spresnenie prípadných podporných opatrení by totiž mohlo spôsobiť riziko zbytočného obmedzenia možností refinancovania, ktoré by sa pre dlh FT naskytli, pričom by bolo nevyhnutné oznámiť ich Komisii v zmysle článku 88 ods. 3 ES. Navyše z dôvodu svojho predčasného charakteru, by takýto prístup mohol narušiť dôveru veriteľov a investorov, čo sa týka vierohodnosti konania Francúzska. Za týchto okolností na rozdiel od toho, čo je uvedené v odôvodnení č. 212 napadnutého rozhodnutia, skutočnosť, že Francúzsko kontaktovalo ratingové agentúry, nemožno chápať ako dôkaz preukazujúci jednoznačnú povahu prípadného záväzku, ktorý tento štát prijal, ale len ako prvý krok smerujúci k uvoľneniu napätia, ktoré v júli 2002 zaťažovalo postavenie FT na finančných trhoch.

275 Na rozdiel od toho, čo tvrdia spoločnosti Bouygues a Komisia (pozri odôvodnenie č. 210 napadnutého rozhodnutia), samotná skutočnosť, že v čase prijatia vyhlásenia z 12. júla 2002 FT čelila vážnym ťažkostiam s refinancovaním (pozri bod 236 vyššie), nič nemení na otvorenom a nepresnom charaktere tohto vyhlásenia ako celku, ani na jeho význame z hľadiska skutkových okolností, v ktorých bolo urobené (pozri bod 274 vyššie). Teda aj za predpokladu, že by uvedené ťažkosti existovali v tomto štádiu, skutočnosť, že toto vyhlásenie presne neodrážalo kritickú situáciu dlhu FT s krátkou dobou splatnosti v tom čase, nie je rozhodujúca („keby mala [FT] ťažkosti“; „keby mala [FT] problémy s financovaním, čo dnes neplatí, [Francúzsky] štát by urobil rozhodnutia [prijal opatrenia nevyhnutné – *neoficiálny preklad*] na ich prekonanie“).

276 Navyše Komisia v rámci svojho doslovného výkladu vyhlásenia z 12.júla 2002 nemôže oprávnene tvrdiť, že „žiadna skutočnosť nedovoľuje preukázať, že trh bol nejako ovplyvnený“ (odôvodnenie č. 210 napadnutého rozhodnutia), a že „reakcia trhu a takisto komentáre finančných analytikov potvrdzujú, že trh považoval tieto vyhlásenia za stratégiu dôveryhodného záväzku [francúzskeho] štátu podporiť FT (odôvodnenie č. 220 uvedeného rozhodnutia), pretože toto subjektívne vnímanie alebo reakcia zo strany subjektov na trhu nie sú rozhodujúce na určenie povahy tohto vyhlásenia (pozri bod 271 vyššie). Okrem toho táto úvaha nezohľadňuje skutočnosť, že Deutsche Bank nebola v tomto štádiu schopná určiť povahu a rozsah prípadného budúceho zásahu Francúzska v prospech FT (pozri bod 273 vyššie).

277 Čo sa týka vyhlásenia z 13. septembra 2002 (pozri bod 7 vyššie), treba uviesť, že toto vyhlásenie je tiež zamerané do budúcna, podmienené a nepresné, pokiaľ ide o prípadné plánované dlhodobé opatrenia Francúzska („[francúzsky] štát podporí [FT] pri realizácii tohto plánu a prispeje k veľmi výraznému zvýšeniu vlastného imania [FT] v časovom rozpätí a za podmienok, ktoré sa určia so zreteľom na trhové podmienky“), pričom jediné uistenie spočíva v potvrdení plánovanej podpory „k veľmi výraznému zvýšeniu vlastného imania“ FT a v skutočnosti, že toto sa uskutoční za „trhových podmienok“. Okrem toho, podobne ako vyhlásenie z 12. júla 2002, vyhlásenie z 13. septembra 2002 ešte menej spresňuje povahu, rozsah a podmienky budúceho zásahu Francúzska v prospech FT a prípadné dočasné podporné opatrenia podmieňuje kritériu potreby („od tohto okamihu urobí [Francúzsky] štát v prípade potreby opatrenia, ktoré [FT] umožnia vyhnúť sa akémukoľvek problému s financovaním“).

278 Čo sa týka vyhlásenia z 2. októbra 2002 (pozri bod 8 vyššie), treba konštatovať, že toto vyhlásenie nie je o nič presnejšie a neprináša žiadne spresnenie v porovnaní

s vyhlásením z 13. septembra 2002 („[Francúzsky] štát poskytne pomoc pri realizácii akcií na oživenie a prispeje k zvýšeniu vlastného imania [FT] podľa pravidiel, ktoré sa určia… [Francúzsko] urobí v medziobdobí opatrenia, ktoré [FT] umožnia vyhnúť sa akémukoľvek problému s financovaním“). Na základe tohto vyhlásenia sa totiž Francúzsko nejasne zaväzuje poskytnúť ďalšiu a prípadnú pomoc s cieľom zvýšiť základné imanie FT, ktorej povaha, rozsah a podmienky poskytnutia nie sú ešte stanovené. Zároveň, podobne ako pri predchádzajúcich vyhláseniach, nová dočasná pomoc zo strany Francúzska, ktorej povaha nie je o nič viac spresnená, je podmienená potrebou vyriešiť prípadné finančné problémy FT.

279 Z uvedených úvah vyplýva, že na rozdiel od toho, čo uvádzajú spoločnosti Bouygues, nemožno vyhlásenia z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 z dôvodu ich otvorenej, nepresnej a podmienenej povahy, osobitne pokiaľ ide o povahu, rozsah a podmienky prípadného zásahu štátu v prospech FT, a vzhľadom na okolnosti, za ktorých boli prijaté, stotožniť so štátnou zárukou alebo vykladať ako vyjadrenie neodvolateľného záväzku poskytnúť presnú finančnú pomoc v prospech FT, ako je splatenie jej krátkodobého dlhu.

280 Presný, nepodmienený a neodvolateľný záväzok poskytnúť štátne prostriedky zo strany Francúzska predpokladá, že tieto vyhlásenia výslovne spresnia buď presnú výšku investície, alebo konkrétne dlhy, na ktoré poskytuje záruku, alebo prinajmenšom predbežne stanovený finančný rámec, akým je úverová linka v určitej výške, ako aj podmienky poskytnutia plánovanej pomoci. Vyhlásenia prijaté od júla 2002 však neprijali stanovisko k týmto aspektom, pretože zamietli možnosť budúceho zvýšenia základného imania FT o určitú sumu, hoci Francúzsko neskôr postupovalo presne podľa tejto možnosti, najprv vo forme návrhu akcionárskej pôžičky s cieľom sprístupniť FT úverovú linku vo výške 9 miliárd eur a následne účasťou v rovnakej sume, podľa podielu jeho účasti v FT, na zvýšení jej základného imania (pozri bod 16 vyššie).

281 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že spoločnosti Bouygues sa nemôžu odvolávať na rozhodnutie Crédit foncier (pozri bod 159 vyššie), ktorého zákonnosť nebola predmetom skúmania Všeobecným súdom, pretože na rozdiel od vyhlásení prijatých od júla 2002, vyhlásenie francúzskeho ministra hospodárstva, ktoré bolo predmetom uvedeného rozhodnutia, vyjadrilo jednoznačnú a nepodmienečnú vôľu Francúzska zaviazať sa splatiť „všetky splátky, teda kapitál a úrok, dlhu CFF v podobe dlhopisu“ (odôvodnenie č. 36 rozhodnutia Crédit foncier).

282 To však nič nenemí na skutočnosti, že v prejednávanej veci Francúzska republika na základe vyhlásení prijatých od júla 2002 a odvolávajúc sa v prípade finančných trhov na svoju dobrú povesť platobne schopného a hodnoverného veriteľa a dlžníka, mala úmysel aktívne ovplyvniť reakciu uvedených trhov, obnoviť ich dôveru a osobitne snažiť sa získať zachovanie hodnotenia FT s cieľom pripraviť jej neskoršie refinancovanie za výhodnejších ekonomických podmienok a nižších nákladov, bez toho, aby bolo nutné okamžite a plánovane použiť štátny rozpočet. Keďže tak urobila, namiesto priameho alebo nepriameho záväzku poskytnúť štátne prostriedky v zmysle článku 87 ods. ES Francúzsko využilo osobitné pravidlá fungovania finančných trhov, aby tak krátkodobo stabilizovalo hospodárske postavenie FT, a to najmä v záujme splnenia podnikových a finančných podmienok nevyhnutných na prijatie konkrétnejších podporných opatrení, ktoré sa mali prijať neskôr. Samotná skutočnosť, že Francúzsko sa za týchto okolností odvolávalo na svoju dobrú povesť na finančných trhoch, však nestačí na preukázanie toho, že jeho prostriedky boli vystavené riziku, ktoré možno považovať za prevod štátnych prostriedkov v zmysle článku 87 ods. 1 ES, ktorý by mal dostatočnú spojitosť s výhodou priznanou FT vyhláseniami prijatými od júla 2002.

283 Za týchto okolnosti spoločnosti Bouygues nepreukázali, že vnútroštátny súd, osobitne francúzsky správny alebo občianky súd, by mohli dospieť k záveru, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 spĺňajú podmienky jednostranného právne záväzného záväzku zo strany Francúzska, urobeného len prostredníctvom listu oznamujúceho úmysel uskutočniť prevod štátnych prostriedkov v zmysle článku 87 ods. 1 ES. Vzhľadom na

tvrdenia spoločností Bouygues a právne štúdie predložené na ich podporu, treba konštatovať, že uplatnenie príslušných pravidiel vnútroštátneho práva na vyhlásenia prijaté od júla 2002 naopak závisí od predbežného výkladu povahy týchto vyhlásení, t. j. najmä od otázky, či majú dostatočne jasnú, presnú, nepodmienečnú a jednoznačnú povahu, ktorá je základom právne záväzných účinkov, ktoré môžu viesť k vzniku platobnej zodpovednosti Francúzskej republiky.

284 Po prvé teda nemožno prijať tvrdenie spoločností Bouygues založené na judikatúre francúzskej Conseil d'État, podľa ktorej vyhlásenia prijaté od júla 2002 sú jasné, presné a jednoznačné a majú teda povahu zakladajúcu zodpovednosť Francúzskej republiky vo vzťahu k akcionárom FT, jej zamestnancom alebo veriteľom buď preto, že Francúzsko sa vyjadrením prísľubu zaviazalo k právnym záväzkom, ktorých sa nemôže zbaviť bez toho, aby sa dopustilo pochybenia, alebo preto, že splnením svojho prísľubu koná neoprávnene z dôvodu nezákonnosti vyjadreného súhlasu. Na rozdiel od toho, čo tvrdia spoločnosti Bouygues (pozri body 164 a 165 vyššie), nie je presne stanovené, že tieto vyhlásenia by s ohľadom na ich osobitné vlastnosti mohli založiť takýto právne záväzný a nepodmienečný záväzok Francúzska podporiť FT.

285 Po druhé, spoločnosti Bouygues sa nemôžu oprávnene odvolávať na obežník z 22. júla 2003 a k nemu pripojené vysvetlenie (pozri bod 167 vyššie), pretože, ako už bolo rozhodnuté v bode 284 vyššie, vyhlásenia prijaté od júla 2002 neobsahujú žiadnu skutočnosť, ktorá by preukázala existenciu implicitnej záruky Francúzska v prospech FT. Vzhľadom na to, že neboli splnené podmienky, na základe ktorých možno dospieť k záveru o existencii takejto záruky, tvrdenie spoločností Bouygues, založené na francúzskej právnej úprave spätne potvrdzujúcej účinnosť niektorých štátnych záruk, treba zamietnuť ako neúčinné. V každom prípade, ako to tvrdila aj Francúzska republika na pojednávaní, francúzsky zákon, ktorým sa opravuje zákon o financiách na rok 2002 (č. 2002-2576 z 30. decembra 2002; JORF z 31. decembra 2002, s. 22070) sa vo svojom článku 80 vzťahuje len na „zmluvné pôžičky ERAP-u v rámci jeho akcionárskej podpory FT" a nie na iné prípadné štátne záruky v prospech FT.

286 Po tretie spoločnosti Bouygues nepreukázali, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 obsahovali záväzok poskytnúť štátne zdroje z hľadiska zmluvného práva štátu New York. Štúdiu, ktorú spoločnosti Bouygues predložili na tieto účely počas správneho konania, spresňuje, že ne je právnym stanoviskom a vychádza zo zjavne nesprávneho predpokladu o jednostrannej zmluvnej ponuke Francúzska pre investorov, ktorá zahŕňa prísľub týkajúci sa záruky na dlhy FT, ktorú títo investori prijali tým, že investovali do FT. Rovnako pri posúdení záväznej a výkonnej povahy tejto ponuky, táto štúdia len potvrdzuje existenciu prísľubu a stanovuje nepresné porovnanie s judikatúrou príslušných súdov týkajúcou sa prísľubov obsiahnutých v letákoch a reklám v novinách. Okrem toho táto štúdia neprijala konečné stanovisko k otázke, či tieto súdy môžu dospieť k záveru o dostatočne jednoznačnej povahe uvedeného zmluvného prísľubu. Napokon, pokiaľ ide o kvázi zmluvné podmienky alebo „promissory estoppel", štúdia uvádza, že dotknutý prísľub musí byť jasný a bez nepresností, čo v prejednávanej veci tak nie je (pozri body 272 až 279 vyššie).

287 Po štvrté v rozsahu, v akom sa samotná Komisia odvoláva na rozsudok francúzskeho Cour de cassation z 28. marca 2000 (poznámka pod čiarou 134 napadnutého rozhodnutia), treba uviesť, že tento rozsudok uznal záväznosť *erga omnes*, ako aj záväznú a vykonateľnú povahu v prospech každej dotknutej osoby, jednostranného vyhlásenia zo strany nadobúdateľa podniku v ťažkostiach, ktoré bolo prijaté v rámci procesu ozdravenia a vo forme rozhodnutia, ktorým bol prijatý plán postúpenia podniku. Nie je však preukázané, že túto judikatúru možno uplatniť v prejednávanej veci. Ide najmä o skutočnosť, že záväzná a vykonateľná povaha uznaná týmto rozsudkom sa zakladá na výslovnom ustanovení francúzskeho obchodného zákonníka upravujúcom proces ozdravenia, podľa ktorého ustanovenia „rozsudku, ktorým sa príjme plán [postúpenia], sa stávajú záväzné pre všetkých".

288 Po piate a nakoniec, nie je potvrdené, že z hľadiska vnútroštátneho práva, aj v prípade neexistencie právne záväznej povahy údajného záväzku vyplývajúceho z vyhlásení prijatých od júla 2002, tieto vyhlásenia obsahujú prevod štátnych zdrojov. V tejto

súvislosti jednak tvrdenie spoločností Bouygues, podľa ktorého Francúzsko bolo povinné splniť si svoj prípadný prísľub vzhľadom na skutočné očakávanie, ktoré tieto vyhlásenia vyvolali zo strany trhu, je rozporné a nezohľadňuje skutočnosť, že pripustenie existencie pomoci musí spočívať na objektívnych skutočnostiach a nie na samotnom vnímaní subjektov na trhu. V každom prípade samotné očakávanie trhu nemôže ako také založiť zákonnú povinnosť konať v želanom zmysle (pozri bod 271 vyššie). Okrem toho aj za predpokladu, že by nedodržanie prípadného prísľubu o podpore Francúzska v prospech podniku mohlo ohroziť jeho vierohodnosť a dobrú povesť na finančných trhoch, stále platí, že v prejednávanej veci nie je preukázané, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 obsahujú konkrétny, nepodmienený a jednoznačný záväzok v prospech FT, ktorého dôsledkom môžu vzniknúť takéto škodlivé následky. Ako totiž bolo uvedené v bodoch 273 a 282 vyššie, francúzske orgány sa svojím konaním od júla 2002 chceli najmä vyhnúť takýmto dôsledkom tým, že zachovali pochybnosti o povahe, rozsahu a presných podmienkach jeho prípadného zásahu v budúcnosti, čo potvrdzuje aj reakcia Deutsche Bank (pozri bod 273 vyššie). Z tých istých dôvodov tvrdenie Komisie uvedené v odôvodnení č. 221 *in fine* napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého „francúzska vláda bola povinná dodržať sľuby, ktoré dala… a tým si udržať dobrú povesť z pohľadu finančných trhov“, nemožno uplatniť. *V* každom prípade treba pripomenúť, že aj napriek vyjadreným pochybnostiam, Komisia výslovne odmietla prijať konečné stanovisko k otázke, či vyhlásenia prijaté od júla 2002 zahŕňali prevod štátnych prostriedkov (odôvodnenia č. 188, 218 a 219 napadnutého rozhodnutia).

289 Za týchto podmienok treba dospieť k záveru, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 nezahŕňajú záväzok poskytnúť štátne prostriedky v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

290 Prvý žalobný dôvod spoločností Bouygues založený na porušení článku 87 ods. 1 ES treba preto zamietnuť.

O prevode štátnych zdrojov v súvislosti s oznámením zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky a ponukou z 20. decembra 2002 zmluvy o akcionárskej pôžičke

— Úvodné pripomienky

291 Treba uviesť, že len samotným zverejnením oznámenia zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky, t. j. v deň oznámenia tohto opatrenia Komisii (pozri bod 20 vyššie), Francúzsko po prvý krát vyjadrilo a spresnilo vo vzťahu k verejnosti finančný príspevok, ktorý plánovalo v prospech FT, spočívajúci v otvorení úverovej linky vo výške 9 miliárd eur vo forme úverovej zmluvy, ktorej ponuka parafovaná a podpísaná ERAP-om bola FT poslaná až 20. decembra 2002.

292 V tejto súvislosti možno pripomenúť, že podobne ako vo vyhláseniach prijatých od júla 2002, toto oznámenie obsahovalo poskytnutie výhody v prospech FT spočívajúcej v posilnení dôvery finančných trhov a zlepšení podmienok refinancovania FT (pozri bod 234 a nasl. vyššie). Ako však bolo uvedené v bode 243 a nasl. vyššie, Komisia z právneho hľadiska dostatočne nepreskúmala ani nepreukázala, že ponuka zmluvy o akcionárskej pôžičke z 20. decembra 2002, ktorú FT nikdy neprijala, ani nevykonala, obsahuje odlišné a dodatočné ekonomické zvýhodnenie v porovnaní s výhodou vyplývajúcou z vyhlásení prijatých od júla 2002, ako aj z oznámenia zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky.

— O oznámení zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky

293 Pokiaľ ide o otázku, či oznámenie zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky predpokladá prevod štátnych prostriedkov, treba konštatovať, že ani Komisia ani

spoločnosti Bouygues netvrdili, že toto oznámenie samo osebe obsahuje dostatočne presný, jednoznačný a nepodmienený záväzok a teda, prípadne z hľadiska príslušného vnútroštátneho práva, právne záväzný, umožňujúci dospieť k záveru o existencii prevodu štátnych prostriedkov v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

294 Jediné relevantné odvolanie sa na uvedené oznámenie sa nachádza v odôvodnení č. 205 *in fine* napadnutého rozhodnutia, t. j. v rámci posúdenia kritéria obozretného súkromného investora bez toho, aby Komisia z toho vyvodila, hoci len implicitné, dôsledky týkajúce sa existencie prípadného prevodu štátnych prostriedkov. Rovnako v rámci svojho prvého žalobného dôvodu sa spoločnosti Bouygues sústreďujú len na vyhlásenia prijaté od júla 2002 bez prihliadnutia na oznámenie zo 4. decembra 2002 a svoju argumentáciu obmedzujú na údajný prevod štátnych prostriedkov súvisiaci s týmito vyhláseniami.

295 Pri neexistencii relevantných a dôkazných skutočností zo strany Komisie a spoločností Bouygues v tejto súvislosti, však Všeobecnému súdu neprislúcha preskúmať, či oznámenie zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky obsahuje z hľadiska francúzskeho správneho alebo občianskeho práva prevod štátnych prostriedkov.

296 V každom prípade prevod štátnych prostriedkov vyplývajúci z oznámenia zo 4. decembra 2002 môže spočívať len vo výhode otvorenia úverovej linky vo výške 9 miliárd eur, ktorú toto oznámenie výslovne predpokladalo. Na jednej strane, ako bolo spomenuté v bode 292 vyššie, Komisia túto výhodu v napadnutom rozhodnutí z právneho hľadiska dostatočne necharakterizovala. Na druhej strane táto výhoda je odlišná od výhody vyplývajúcej z vyhlásení prijatých od júla 2002, ako je uvedená v napadnutom rozhodnutí (pozri bod 243 a nasl. vyššie), bez toho, aby tým bola dotknutá otázka, či táto posledná uvedená výhoda spočíva v zlepšení podmienok refinancovania FT a/alebo v prípadnom zvýšení kurzu jej akcií a obligácií.

297 Z judikatúry už citovanej v bode 214 vyššie pritom vyplýva, že podľa článku 87 ods. 1 ES musí daná výhoda vyplývať zo verejných prostriedkov. Uvedená požiadavka spojitosti medzi zistenou výhodou a prevodom štátnych prostriedkov totiž

predpokladá, že táto výhoda zodpovedá rovnakému záväzku zaťažujúcemu štátny rozpočet (pozri bod 262 vyššie). V prejednávanej veci to však tak nie je, pokiaľ ide o vzťah medzi výhodou uvedenou v napadnutom rozhodnutí, vyplývajúcou jednak z vyhlásení prijatých od júla 2002, a jednak z údajného prevodu verejných prostriedkov, ktorý spočíva v otvorení úverovej linky vo výške 9 miliárd eur, ako bola plánovaná v oznámení zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky.

298 Treba preto dospieť k záveru, že Komisia nepreukázala, že oznámenie zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky zahŕňalo prevod štátnych prostriedkov.

— O ponuke zmluvy z 20. decembra 2002 o akcionárskej pôžičke

299 Čo sa týka otázky, či zmluva o akcionárskom úvere FT zaslaná 20. decembra 2002, ktorú podpísal ERAP, obsahovala prevod štátnych prostriedkov, treba konštatovať, že vzhľadom na to, že Komisia v napadnutom rozhodnutí dostatočne neurčila výhodu vyplývajúcu zo zmluvnej ponuky ako takej (pozri body 264 až 267 vyššie), Všeobecný súd už vôbec nemôže dospieť k záveru o existencii prevodu štátnych prostriedkov súvisiaceho s touto výhodou.

300 Zo všetkých uvedených úvah vyplýva, že ani Komisia, ani spoločnosti Bouygues nepreukázali, že oznámenie zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky alebo ponuka z 20. decembra 2002 zmluvy o akcionárskej pôžičke zahŕňali prevod štátnych prostriedkov v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

301 Treba však zistiť, či Komisia na základe svojho všeobecného prístupu (pozri bod 266 vyššie) bola oprávnená posúdiť vyhlásenia prijaté od júla 2002 spolu s oznámením o návrhu akcionárskej pôžičky a zaslaním zmluvy o akcionárskej pôžičke, aby dospela k záveru, že kritérium prevodu štátnych prostriedkov bolo v prejednávanej veci splnené.

— O prevode štátnych prostriedkov súvisiacom s vyhláseniami prijatými od júla 2002 a opatreniami z decembra 2002

302 Treba jednak zistiť, či údajná záťaž štátneho rozpočtu, ku ktorej dospela Komisia v súvislosti s oznámením návrhu akcionárskej pôžičky a zaslaním zmluvy o akcionárskej pôžičke, je vyjadrená implicitne už vo vyhláseniach prijatých od júla 2002 a jednak, či táto záťaž zodpovedá výhode, ktorú Komisia pripísala týmto vyhláseniam.

303 Hoci oznámenie zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky spadá do uvažovania a stratégie Francúzska uskutočnenej od júla 2002, ktorej cieľom a dôsledkom ako celku bolo opätovné získanie dôvery trhov, aby bolo možné za výhodnejších podmienok splatiť krátkodobý dlh FT (pozri body 234 až 240 vyššie), neznamená to však, že samotné vyhlásenia prijaté od júla 2002 už zahŕňali snahu o osobitnú finančnú podporu, aká sa nakoniec realizovala v decembri 2002.

304 Z úvah v bode 270 a nasl. vyššie vyplýva, že na rozdiel od oznámenia zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky, ktoré zverejnilo ponuku otvoriť úverovú linku vo výške 9 miliárd eur v prospech FT, majú vyhlásenia prijaté od júla 2002 otvorenú, nepresnú a podmienečnú povahu, pokiaľ ide o povahu, rozsah a podmienky

prípadného budúceho zásahu Francúzska. Preto len z dôvodu tejto podstatne rozdielnej povahy vyhlásení prijatých od júla 2002, rozhodnutie Francúzska v decembri 2002 oznámiť a ponúknuť návrh akcionárskej pôžičky predstavuje dôležité prerušenie sledu udalostí, ktoré viedli k refinancovaniu FT.

305 V tejto súvislosti treba zamietnuť nedostatočne detailné tvrdenie uvedené v odôvodneniach č. 185 a 226 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého návrh akcionárskej pôžičky je uskutočnením skorších vyhlásení Francúzskej republiky, pretože Komisia nepreukázala, a vzhľadom na vyhlásenia prijaté od júla 2002 ani nemohla preukázať, že Francúzsko takúto konkrétnu finančnú pomoc plánovalo už od júla 2002. Toto tvrdenie je tým menej pravdepodobné, že Francúzska republika mala najprv čakať a preskúmať, či v nadväznosti na vyhlásenia prijaté od júla 2002 a ich predpokladané účinky, a síce znovu získaná dôvera finančných trhov a zachovanie hodnotenia FT, ako aj po reštrukturalizačných a vyrovnávajúcich opatreniach prijatých v rámci FT, boli skutočné splnené ekonomické podmienky na takýto zásah štátu. Ako bolo totiž konštatované v bode 274 vyššie, v štádiu prijatia týchto vyhlásení, z dôvodu nedostatku relevantných informácií, najmä pokiaľ ide o reakciu trhov a úspešnosť prijatých opatrení, Francúzsko ešte nemohlo poznať a dostatočne určiť povahu, rozsah a podmienky prípadného podporného opatrenia v prospech FT, vrátane prípadného zvýšenia základného imania, čo minister hospodárstva ešte v júli 2002 výslovne zamietol. Francúzsko zjavne až v decembri 2002 usúdilo, že ekonomické podmienky na poskytnutie takejto finančnej pomoci sú splnené, čo potvrdzuje dôležité prerušenie sledu udalostí v tomto štádiu.

306 Odôvodnenia č. 186 až 190 napadnutého rozhodnutia, ktoré zreteľné vyjadrujú všeobecný prístup prijatý Komisiou bez predloženia akéhokoľvek dôkazu jej tvrdenia o realizácii vyhlásení prijatých od júla 2002 v návrhu akcionárskej pôžičky, sú len

nejasným zhrnutím úvah dovoľujúcich dospieť k záveru o poskytnutí výhody FT, ale nie o prevode štátnych prostriedkov súvisiacich so všetkými vyhláseniami a opatreniami, ktoré Francúzsko prijalo od júla 2002.

307 Nejasné konštatovanie, podľa ktorého je „možné analyzovať vyhlásenia a postupné opatrenia francúzskych orgánov od júla 2002 ako celok, ktorého okamihom konkretizovania sú vraj opatrenia [z decembra]“ 2002 (odôvodnenie č. 187 napadnutého rozhodnutia), alebo ešte tvrdenie o existencii dlhodobého záchranného procesu, ktorý je rovnaký ako ten, ktorý bol predmetom rozsudku BP Chemicals/Komisia, už citovaného v bode 152 vyššie, neoprávňujú Komisiu zbaviť sa svojej povinnosti zistiť osobitú výhodu, ktorá zahŕňa zodpovedajúci prevod štátnych prostriedkov. Toto ešte viacej podporuje skutočnosť, že rozsudok BP Chemicals/Komisia, už citovaný v bode 152 vyššie, sa týkal len otázky existencie závažných ťažkostí, pričom odôvodnil začatie konania vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 ES, pokiaľ ide o uplatnenie kritéria obozretného súkromného investora na všetky kapitálové vklady v prospech podniku, ktorý je ich príjemcom, keď zvýhodňujúca povaha a štátny pôvod týchto vkladov nie sú spochybnené.

308 Okrem toho vzhľadom na vážne prerušenie v slede udalostí a v konaní francúzskych orgánov v decembri 2002, Komisia nebola oprávnená vytvoriť súvislosť medzi prípadným záväzkom poskytnúť štátne prostriedky v tomto štádiu a výhodami poskytnutými na základe skorších opatrení, a to vyhlásení prijatých od júla 2002, keďže tieto opatrenia majú podstatne odlišnú povahu v porovnaní s opatreniami prijatými v decembri 2002 (pozri bod 303 vyššie). Uvedená súvislosť – ktorú rozsudok BP Chemicals/Komisia, už citovaný v bode 152 vyššie, nepredpokladal – medzi prvkami zakladajúcimi pojem pomoci, pokiaľ ide o rozdielne skutkové okolnosti, ktoré vznikli v rozdielnych štádiách, je totiž v rozpore s požiadavkou spojitosti medzi výhodou a prevodom štátnych prostriedkov (pozri bod 262 vyššie), ktorú potvrdil rozsudok PreussenElektra, už citovaný v bode 214 vyššie (bod 58).

309 Hoci je Komisia oprávnená zohľadniť všetky udalosti, ktoré predchádzali a ovplyvnili konečné rozhodnutie, ktoré Francúzsko prijalo v decembri 2002 na podporu FT

prostredníctvom akcionárskej pôžičky, aby mohla charakterizovať výhodu, nepodarilo sa jej však preukázať existenciu prevodu štátnych prostriedkov, ktorý by súvisel s touto výhodou. Ako bolo konštatované v bode 297 vyššie, okolnosť, že vyhlásenia prijaté od júla 2002, ako aj oznámenie zo 4. decembra 2002 zvýhodnili FT, pretože znovu získali dôveru finančných trhov a zlepšili podmienky jej refinancovania, nemá za následok zodpovedajúce zníženie štátneho rozpočtu alebo dostatočne konkrétne ekonomické riziko výdavkov zaťažujúcich tento rozpočet. Uvedená výhoda je predovšetkým odlišná od tej, ktorú môže zahŕňať návrh akcionárskeho úveru z 20. decembra 2002 a ktorú napadnuté rozhodnutie neurčilo dostatočne na to, aby bolo možné dospieť k záveru o existencii štátnej pomoci (pozri bod 296 vyššie).

310 Komisia preto porušila pojem pomoci podľa článku 87 ods. 1 ES, keď usúdila, že akcionárska pôžička v kontexte vyhlásení prijatých od júla 2002, obsahuje poskytnutie výhody v prospech FT spočívajúcej v prevode štátnych prostriedkov.

311 Za týchto podmienok možno prijať druhú časť druhého žalobného dôvodu, ako aj tretí žalobný dôvod Francúzskej republiky a FT v rozsahu, v akom uvedená časť a dôvod namietajú proti uplatneniu pojmu pomoci a najmä uplatneniu kritérií výhody a prevodu štátnych prostriedkov v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

312 Takisto z toho vyplýva, že nie je potrebné preskúmať prvú časť druhého žalobného dôvodu, ani tretí žalobný dôvod Francúzskej republiky a FT v rozsahu, v akom uvedená časť a dôvod spochybňujú zákonnosť uplatnenia kritéria obozretného súkromného investora Komisiou.

313 Keďže treba teda zrušiť článok 1 napadnutého rozhodnutia z dôvodu právneho omylu a zjavne nesprávneho posúdenia pri uplatnení článku 87 ods. 1 ES, nie je už potrebné

preskúmať prvý žalobný dôvod Francúzskej republiky a FT založený na porušení podstatných náležitostí a práva na obranu, ani štvrtý žalobný dôvod Francúzskej republiky, založený na nedostatočnom odôvodnení.

d) O druhom žalobnom dôvode spoločností Bouygues založenom na rozpornom a nedostatočnom odôvodnení v rozpore s článkom 253 ES

314 V prvom rade treba konštatovať, že druhý žalobný dôvod spoločností Bouygues založený na nedostatočnom odôvodnení, je v širokom ponímaní len opakovaním vecných výhrad, na ktoré tieto žalobkyne poukázali v rámci ich prvého žalobného dôvodu.

315 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že odôvodnenie vyžadované článkom 253 ES musí byť prispôsobené povahe dotknutého aktu a musia z neho jasne a jednoznačne vyplývať dôvody inštitúcie, ktorá akt prijala, umožňujúce dotknutým osobám pochopiť odôvodnenie prijatého opatrenia a príslušnému súdu preskúmať ho. Okrem toho povinnosť odôvodniť rozhodnutia je podstatnou formálnou náležitosťou, ktorú je potrebné odlišovať od otázky dôvodnosti odôvodnenia, ktorá súvisí s legálnosťou sporného aktu z meritórneho hľadiska. Odôvodnenie rozhodnutia je totiž formálnym vyjadrením dôvodov, na ktorých toto rozhodnutie spočíva. Pokiaľ sú tieto dôvody chybné, je nimi postihnutá zákonnosť rozhodnutia z vecného hľadiska, ale nie jeho odôvodnenie, ktoré môže byť dostatočné, aj keď obsahuje chybné dôvody (pozri rozsudok Súdneho dvora z 10. júla 2008, Bertelsmann a Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, Zb. s. I-4951, body 166 a 181 a tam citovanú judikatúru).

316 Čo sa týka údajného rozporného odôvodnenia, treba konštatovať, že spoločnosti Bouygues v podstate poukazujú na omyl z vecného hľadiska a nie na formálne pochybenie v odôvodnení.

317 V tejto súvislosti z dôvodov napadnutého rozhodnutia, najmä z odôvodnení č. 188 až 190, ako aj z odôvodnení č. 218 až 219, jasne vyplýva, že Komisia usúdila, navyše správne (pozri body 268 až 290 vyššie), že na základe právnych štúdií, ktoré jej boli poskytnuté, nemohla s konečnou platnosťou dospieť k záveru, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 ako také spĺňajú kritérium prevodu štátnych prostriedkov v zmysle článku 87 ods. 1 ES. Len zohľadnenie opatrení prijatých v decembri 2002 umožnilo Komisii na základe všeobecného, hoci z vecného hľadiska nesprávneho prístupu (pozri bod 303 a nasl. vyššie), konštatovať, že celý dlhodobý záchranný proces FT, vrátane vyhlásení prijatých od júla 2002, mali za následok, že kritérium prevodu štátnych prostriedkov bolo splnené.

318 Hoci je všeobecný prístup Komisie z vecného hľadiska nesprávny, z úvah v bode 268 a nasl. vyššie vyplýva, že napadnuté rozhodnutie z právneho hľadiska dostatočne vysvetľuje dôvody, pre ktoré sa Komisia domnievala, že nemôže rozhodnúť, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 ako také, aj keď zahŕňali poskytnutie výhody FT, predpokladajú prevod štátnych prostriedkov. Z toho navyše vyplýva, že tvrdenie spoločností Bouygues spočívajúce v tom, že Komisia v napadnutom rozhodnutí dospela k záveru, že všetky podmienky charakterizujúce štátnu pomoc v súvislosti s vyhláseniami prijatými od júla 2002 boli splnené (pozri body 171 a 175 vyššie), je zjavne nedôvodné.

319 Okrem toho spoločnosti Bouygues neuvádzajú žiadne tvrdenie, na základe ktorého by bolo možné si myslieť, že z dôvodu údajného rozporu v odôvodnení nemohli pred Všeobecným súdom namietať proti dôvodnosti prístupu Komisie, a že ani Všeobecný súd nemôže v tejto súvislosti preskúmať zákonnosť. V každom prípade vzhľadom na úvahy uvedené v bode 268 a nasl. vyššie, je zjavné, že v prejednávanej veci to tak nie je.

320 Prvú časť tohto žalobného dôvodu založenú na rozpore v odôvodnení je preto potrebné zamietnuť ako nedôvodnú.

321 Čo sa týka údajného nedostatočného odôvodnenia, treba pripomenúť, že dôvody uvedené v napadnutom rozhodnutí, osobitne jednak v odôvodneniach č. 188 až 190, a jednak v odôvodneniach č. 218 a 219, dostatočne presne a jasne uvádzajú dôvody, pre ktoré Komisia usúdila, že nemôže rozhodnúť, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 ako také predstavujú štátnu pomoc (pozri tiež bod 318 vyššie).

322 Spoločnosti Bouygues pritom neuvádzajú žiadnu skutočnosť, ktorá by preukázala, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia im nedovoľuje zistiť a porozumieť rozsahu odôvodnení zakladajúcich uvedený záver Komisie a namietať proti jeho dôvodnosti pred Všeobecným súdom, a že ani Všeobecný súd nemôže v tejto súvislosti preskúmať zákonnosť. Z úvah vyjadrených v bode 268 a nasl. vyššie naopak vyplýva, že dôvody napadnutého rozhodnutia plne umožňujú preskúmanie zákonnosti. Spoločnosti Bouygues sa hlavne nemôžu oprávnene odvolávať na to, že Komisia z právneho hľadiska dostatočne neodôvodnila svoj záver, podľa ktorého vyhlásenia prijaté od júla 2002 nezahŕňajú prevod štátnych prostriedkov napriek rozdielnym právnym štúdiám predloženým v priebehu správneho konania, ktoré dospeli k opačnému záveru, pričom uvedené dôvody sú uvedené najmä v odôvodneniach č. 214 až 219 uvedeného rozhodnutia.

323 Nakoniec treba uviesť, že tvrdenia spoločností Bouygues zhrnuté v bodoch 177 až 181 vyššie v skutočnosti spochybňujú dôvodnosť odmietnutia Komisie kvalifikovať vyhlásenia prijaté od júla 2002 ako štátnu pomoc a netýkajú sa údajného nedostatočného odôvodnenia v napadnutom rozhodnutí v zmysle článku 253 ES.

324 Druhú časť tohto žalobného a tým aj druhý žalobný dôvod spoločností Bouygues je preto potrebné zamietnuť v plnom rozsahu.

325 Návrh na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia spoločností Bouygues treba zamietnuť v plnom rozsahu, pričom nie je potrebné preskúmať tvrdenia o neprípustnosti návrhov, ktoré vo veci T-450/04 predložila FT ako vedľajší účastník konania.

326 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba článok 1 napadnutého rozhodnutia zrušiť z dôvodov nezákonnosti uvedených v druhom a treťom žalobnom dôvode Francúzskej republiky a FT.

II — *O návrhu na zrušenie článku 2 napadnutého rozhodnutia*

327 Vzhľadom na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia na základe žalobných dôvodov, ktoré Francúzska republika a FT predložili vo veciach T-425/04 a T-444/04, sa ich návrhy, ako aj návrh spoločností Bouygues vo veci T-450/04 a návrh AFORS-u vo veci T-456/04 na zrušenie článku 2 uvedeného rozhodnutia, ktorý konštatuje, že nie je potrebné vrátiť pomoc uvedenú v článku 1, stali bezpredmetnými.

328 Zrušenie článku 1 uvedeného rozhodnutia v nadväznosti na žaloby podané vo veciach T-425/04 a T-444/04 má účinok *erga omnes*, čo mu priznáva absolútnu právnu silu rozhodnutej veci [rozsudok Súdneho dvora z 1. júna 2006, P&O European Ferries (Vizcaya) a Diputación Foral de Vizcaya/Komisia, C-442/03 P a C-471/03 P, Zb. s. I-4845, bod 43, a rozsudok Súdu prvého stupňa zo 4. marca 2009, Tirrenia di Navigazione a i./Komisia, T-265/04, T-292/04 a T-504/04, neuverejnený v Zbierke, bod 159].

329 Toto zrušenie má za následok odpadnutie konštatovania existencie pomoci nezlučiteľnej so spoločným trhom v článku 1 napadnutého rozhodnutia s účinkom *ex tunc*. Z toho vyplýva, že vyhláseniu o nevrátení tejto pomoci uvedenému v článku 2 uvedeného rozhodnutia takisto odpadol predmet s účinkom *ex tunc*.

330 Za týchto podmienok, ako to aj účastníci konania na pojednávaní spoločne pripustili v odpovedi na otázku Všeobecného súdu, čo bolo zaznamenané v zápisnici z pojednávania, konanie o návrhoch Francúzskej republiky, FT, spoločností Bouygues a AFORS-u na zrušenie článku 2 napadnutého rozhodnutia sa zastavuje, a nie je ani potrebné posúdiť dôvodnosť žalobných dôvodov a tvrdení, ktoré títo žalobcovia uviedli na podporu svojich návrhov.

**O trovách**

I — *Všeobecná časť*

331 Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté.

332 Podľa článku 87 ods. 6 rokovacieho poriadku, ak Všeobecný súd konanie vo veci zastavil, rozhodne o náhrade trov konania podľa vlastnej úvahy.

333 Nakoniec podľa článku 87 ods. 4 prvého a tretieho pododseku rokovacieho poriadku jednak členské štáty, ktoré vstúpili do konania ako vedľajší účastníci, znášajú svoje vlastné trovy konania, a jednak Všeobecný súd môže nariadiť, že vedľajší účastník konania znáša svoje vlastné trovy konania.

II — *Veci T-425/04 a T-444/04*

334 Keďže Komisia nemala vo veciach T-425/04 a T-444/04 úspech a vzhľadom na doplňujúcu povahu návrhu na zrušenie článku 2 napadnutého rozhodnutia v týchto veciach, konanie o ktorých bolo zastavené, je opodstatnené zaviazať ju okrem náhrady trov konania vzniknutých Francúzskej republike a FT aj na znášanie svojich vlastných trov konania.

335 Podľa článku 87 ods. 4 tretieho pododseku rokovacieho poriadku spoločnosti Bouygues znášajú svoje vlastné trovy konania.

III — *Vec T-450/04*

336 Keďže spoločnosti Bouygues nemali úspech vo svojom návrhu na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia a vzhľadom na zastavenie konania v súvislosti s ich návrhom na zrušenie článku 2 uvedeného rozhodnutia, treba rozhodnúť tak, že znášajú svoje vlastné trovy konania a sú povinné nahradiť polovicu trov konania, ktoré vznikli Komisii. Komisia znáša polovicu svojich vlastných trov konania.

337 Podľa článku 87 ods. 4 prvého pododseku rokovacieho poriadku Francúzska republika znáša svoje vlastné trovy konania.

338 Podľa článku 87 ods. 4 tretieho pododseku rokovacieho poriadku FT znáša svoje vlastné trovy konania.

IV — *Vec T-456/04*

339 Vzhľadom na zastavenie konania pokiaľ ide o návrh na zrušenie článku 2 napadnutého rozhodnutia treba rozhodnúť, že AFORS a Komisia znášajú svoje vlastné trovy konania.

340 Podľa článku 87 ods. 4 prvého pododseku rokovacieho poriadku Francúzska republika znáša svoje vlastné trovy konania.

341 Podľa článku 87 ods. 4 tretieho pododseku rokovacieho poriadku FT znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (tretia rozšírená komora)

rozhodol a vyhlásil:

**1. Článok 1 rozhodnutia Komisie 2006/621/ES z 2.augusta 2004 o štátnej podpore, ktorú Francúzsko poskytlo spoločnosti France Télécom, sa zrušuje.**

**2. Konanie o návrhoch na zrušenie článku 2 rozhodnutia 2006/621 sa zastavuje.**

3. **Vo veciach T-425/04 a T-444/04 Európska komisia znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť trovy konania, ktoré vznikli Francúzskej republike a spoločnosti France Télécom SA.**

4. **Vo veciach T-425/04 a T-444/04 Bouygues SA a Bouygues Télécom SA znášajú svoje vlastné trovy konania.**

5. **Vo veci T-450/04 Bouygues a Bouygues Télécom znášajú svoje vlastné trovy konania a sú povinné nahradiť polovicu trov konania, ktoré vznikli Komisii.**

6. **Vo veci T-450/04 Komisia znáša polovicu svojich vlastných trov konania.**

7. **Vo veci T-456/04 Association française des opérateurs de réseaux a services de télécommunications (AFORS Télécom) a Komisia znášajú svoje vlastné trovy konania.**

8. **Vo veciach T-450/04 a T-456/04 Francúzska republika a France Télécom znášajú svoje vlastné trovy konania.**

Azizi Cremona Labucka

Frimodt Nielsen O'Higgins

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 21. mája 2010.

Podpisy

# Obsah

Okolnosti predchádzajúce sporu ..... II - 2110

I — Finančná situácia spoločnosti France Télécom od roku 2001 do roku 2004 ..... II - 2110

II — Správne konanie ..... II - 2117

III — Napadnuté rozhodnutie ..... II - 2119

A — Doručenie napadnutého rozhodnutia ..... II - 2119

B — Výrok napadnutého rozhodnutia ..... II - 2119

C — Konštatovania Komisie v súvislosti s finančnou situáciou FT v období od júna 2002 do marca 2003 ..... II - 2120

D — Predmet napadnutého rozhodnutia ..... II - 2128

E — Uplatnenie článku 87 ods. 1 ES a zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve ..... II - 2131

F — Zlučiteľnosť dotknutej pomoci so spoločným trhom ..... II - 2136

G — Vrátenie dotknutej pomoci ..... II - 2137

Konanie a návrhy účastníkov konania ..... II - 2139

I — Veci T-425/04 a T-444/04 ..... II - 2139

II — Vec T-450/04 ..... II - 2141

III — Vec T-456/04 ..... II - 2142

IV — Opatrenia na zabezpečenie priebehu konania, postúpenie rozšírenej komore a spojenie vecí ..... II - 2144

V — Ústna časť konania ..... II - 2145

Právny stav ..... II - 2146

I — O návrhu na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia ..... II - 2146

A — O prekážkach konania namietaných vo veciach T-425/04, T-444/04, T-450/04 a T-456/04 ..... II - 2146

1. Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 2146

2. Posúdenie Všeobecným súdom ..... II - 2151

a) Úvodné pripomienky ..... II - 2151

b) O záujme Francúzskej republiky a spoločnosti FT na konaní proti článku 1 napadnutého rozhodnutia ..... II - 2152

c) O záujme spoločností Bouygues na konaní proti článku 1 napadnutého rozhodnutia ..... II - 2155

d) O prípustnosti údajného návrhu AFORS-u na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia ..... II - 2158

B – O zákonnosti článku 1 napadnutého rozhodnutia ..... II - 2158

1. Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 2158

a) Zhrnutie žalobných dôvodov zrušenia ..... II - 2158

b) Tvrdenia Francúzskej republiky a spoločnosti FT ..... II - 2159

Úvodné pripomienky ..... II - 2159

O druhom žalobnom dôvode Francúzskej republiky a spoločnosti FT ..... II - 2159

O treťom žalobnom dôvode Francúzskej republiky a spoločnosti FT ..... II - 2160

O dodatočných tvrdeniach Francúzskej republiky a spoločnosti FT, ktoré uviedli ako vedľajší účastníci konania vo veci T-450/04 a v odpovedi na písomné otázky položené Všeobecným súdom ..... II - 2163

c) Tvrdenia spoločností Bouygues ..... II - 2164

O prvom žalobnom dôvode spoločností Bouygues ..... II - 2164

O druhom žalobnom dôvode spoločností Bouygues ..... II - 2173

d) Tvrdenia Komisie ..... II - 2178

O prvej časti druhého žalobného dôvodu Francúzskej republiky a spoločnosti FT ..... II - 2178

O druhej časti druhého žalobného dôvodu Francúzskej republiky a spoločnosti FT ..... II - 2182

O treťom žalobnom dôvode Francúzskej republiky a spoločnosti FT ..... II - 2184

— O zjavne nesprávnom posúdení vyhlásenia z 12. júla 2002 ..... II - 2184

— O zjavne nesprávnom posúdení uplatnenia kritéria obozretného súkromného investora ..... II - 2186

— O zjavne nesprávnom posúdení v súvislosti s konaním Francúzska ako obozretného investora ..... II - 2188

O prvom žalobnom dôvode spoločností Bouygues ..... II - 2188

— O tvrdeniach spoločností Bouygues ..... II - 2188

— O tvrdeniach spoločnosti FT ako vedľajšieho účastníka konania ..... II - 2190

O druhom žalobnom dôvode spoločností Bouygues ..... II - 2192

O doplňujúcich tvrdeniach Komisie uvedených v odpovedi na písomné otázky Všeobecného súdu ..... II - 2192

2. Posúdenie Všeobecným súdom ..... II - 2194

a) O pojme pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES ..... II - 2194

b) O existencii výhody priznanej vyhláseniami prijatými od júla 2002 a návrhom akcionárskej pôžičky ..... II - 2198

Úvodné pripomienky ..... II - 2198

O výhode vyplývajúcej z vyhlásení prijatých od júla 2002 ..... II - 2201

O výhode vyplývajúcej z návrhu akcionárskej pôžičky ..... II - 2205

c) O existencii prevodu štátnych prostriedkov ..... II - 2211

Úvodné pripomienky ..... II - 2211

O prevode štátnych prostriedkov v súvislosti s vyhláseniami prijatými od júla 2002 ..... II - 2216

O prevode štátnych zdrojov v súvislosti s oznámením zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky a ponukou z 20. decembra 2002 zmluvy o akcionárskej pôžičke ..... II - 2226

— Úvodné pripomienky ..... II - 2226

— O oznámení zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky ..... II - 2226

— O ponuke zmluvy z 20. decembra 2002 o akcionárskej pôžičke II - 2228

— O prevode štátnych prostriedkov súvisiacom s vyhláseniami prijatými od júla 2002 a opatreniami z decembra 2002 ..... II - 2229

d) O druhom žalobnom dôvode spoločností Bouygues založenom na rozpornom a nedostatočnom odôvodnení v rozpore s článkom 253 ES ..... II - 2233

II — O návrhu na zrušenie článku 2 napadnutého rozhodnutia ..... II - 2236

O trovách ..... II - 2237

I — Všeobecná časť ..... II - 2237

II — Veci T-425/04 a T-444/04 ..... II - 2238

III — Vec T-450/04 ..... II - 2238

IV — Vec T-456/04 ..... II - 2239